23

Poveşti nemuritoare

Poveşti nemuritoare

Editura Ion Creangă –Bucureşti , 1981

Desenul copertei de CRINA IONESCU

Aleodor împărat

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat. El ajunsese la cărunteţe, şi nu se învrednicise a avea şi el măcar un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul împărat, să aibă şi el, ca toţi oamenii, măcar o stîrpitură de fecior, dară în deşert.

Cînd tocmai la vreme de bătrîneţe, iată că se îndură norocul şi cu dînsul şi dobîndi un drag de copilaş, de să-l vezi şi să nu-l mai uiţi. Împăratul îi puse numele Aleodor. Cînd fu a-l boteza împăratul adună Răsărit şi Apus, Miazăzi şi Miazănoapte, ca să se veselească de veselia lui. Trei zile şi trei nopţi ţinură petrecerile şi se chefuiră şi se bucurară, de o ţinură minte cît trăiră.

Băiatul, de ce creştea, d-aia se făcea mai isteţ şi mai iscusit. Nu mai trecu mult şi iată că împăratul ajunse la marginea groapei. Cînd fu la ceasul morţii, el luă copilul pe genunchi şi-i zise :

— Dragul tatei, sînt în clipa de a-mi da obştescul sfîrşit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Şi chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormînt de isprăvile tale. Asupra cîrmuirei împărăţiei n-am nimic să-ţi zic, fiindcă tu, cu iscusinţa ta, ştiu că ai s-o duci bine. Un lucru numai am să-ţi spui : vezi tu muntele cela de colo, să nu te ducă păcatele să vînezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moşia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop ; şi cine calcă pe moşia lui nu scapă nepedepsit.

Acestea zicînd, căscă gura de trei ori şi-şi dete sufletul. Se duse şi el ca toată suflarea de pe pămînt, de pare că n-a fost de cînd lumea şi pămîntul.

Îl jeliră ai săi, îl jeliră boierii, îl jeli şi poporul; în cele de pe urmă trebuiră să-l îngroape.

Aleodor, după ce urcă în scaunul tătîne-său, deşi copilandru, puse ţara la cale ca şi un om matur. Toată lumea era mulţumită de domnirea sa, şi oamenii se făleau că le-a fost dat de sus ca să trăiască în zilele lui.

Adesea ieşea Aleodor la vânătoare ca să-şi petreacă ceasurile ce-i prisoseau de la trebile împărăţiei. El ţinea minte ce-i spusese tătînă-său şi se silea să-i păzească cuvintele cu sînţenie.

Într-o zi, nu ştiu cum făcu, dus fiind pe gînduri, şi alunecă de calcă pe pămîntul pocitului de om. N-apucă să facă zece, douăzeci de paşi, şi iată că se pomeni cu dînsul dinaintea lui.

Acum nu-i era lui pentru că trecuse pe pămîntul omului celui slut şi scîrbos, ci îi era ciudă cum de să calce vorba tatălui său, ce-i spusese cu grai de moarte. Pocitania pămîntului îi zise :

– Toţi nelegiuiţii ce-mi calcă hotarul cad în robia mea.

– Mai întîi trebuie să ştii — îi răspunse Aleodor — că din nebăgare de seamă şi fără de voia mea am călcat pe coprinsul rău, şi n-am nici un gînd rău asupră-ţi.

– Eu te socoteam mai altfel ; dară văz că ai de gînd să-ţi ceri iertăciune de la mine ca toţi fricoşii.

– Ba să mă ferească dumnezeu ! Eu ţi-am spus curatul adevăr, şi dacă vrei luptă, alege-ţi : în săbii să ne tăiem, în buzdugane să ne lovim, ori în luptă să ne luptăm.

– Nici una, nici alta. Ci, ca să scapi de pedeapsă, alt chip nu e, decît să te duci să-mi aduci pe fata lui Verdeş împărat.

Aleodor voi să se codească oarecum, ba că trebile împărăţiei nu-l iartă să facă o călătorie aşa de lungă, ba că n-are călăuz, ba că una, ba că alta ; dar

aş ! unde vrea să ştie pocitul de toate astea! El o ţinea una, să-i aducă pe fata lui Verdeş împărat, dacă vrea să scape de ponosul de tîlhar, de călcător de drepturile altuia, şi să rămîie cu sufletul în oase.

Aleodor se ştia vinovat. Deşi fără voia lui, dară ştia că a făcut un păcat de a călcat pe moşia slutului. Mai ştia iară că de omul dracului, să dai să scapi, să n-ai nici în clin, nici în mînecă cu dînsul. Făgădui în cele din urmă să-i facă slujba cu care-l însărcina.

Jumătate - de - om - călare - pe - jumătate - de - iepure - şchiop ştia că, deoarece Aleodor i-a făgăduit, apoi are să-şi ţie cuvîntul, ca unul ce era om de omenie, şi-i zise :

– Pasă cu dumnezeu, şi să-ţi ajute să vii cu izbîndă bună.

Aleodor plecă. Şi cum mergea el gîndindu-se şi răzgîndindu-se cum să-şi împlinească sarcina mai bine, căci îşi dăduse cuvîntul, se pomeni pe marginea unui eleşteu şi o ştiucă se zbătea de moarte pe uscat. Cum o văzu, el se duse să o ia ca să-şi aline foamea cu dînsa. Ştiuca îi zise :

– Nu mă omorî, Făt-Frumos ; ci mai bine dă-mi drumul în apă, că mult bine ţi-oi prinde cînd cu gîndul nă-i gîndi.

Aleodor o ascultă şi o dete în apă. Atunci ştiuca îi mai zise :

– Ţine acest solzişor, şi cînd vei gîndi la mine, eu voi fi la tine.

Flăcăul plecă mai înainte şi se tot mira de o astfel de întîmplare.

Cînd, iacă se întîlneşte cu un corb ce avea o aripă ruptă. Şi voind să vîneze corbul, el îi zise :

– Făt-frumos, Făt-frumos, decît să-ţi încarci sufletul cu mine, mai bine ai face să-mi legi aripa, că mult bine ţi-oi prinde.

Aleodor îl ascultă, căci era băiat viteaz şi de treabă, şi îi legă aripa. Cînd era să plece, corbul îi zise :

– Ţine peniţa asta, voinicule, şi cînd vei gîndi la mine, eu voi fi la tine.

Luă peniţa Aleodor, şi-şi cătă de drum. Dară nu făcu ca la o sută de paşi şi iată că dete peste un tăune. Cînd se găteau a-l strivi cu piciorul, tăunele zise :

– Cruţă-mi viaţa, Aleodor împărat, şi eu te voi mîntui pe tine de la moarte. Ţine acest pufuleţ din aripioara mea, şi cînd vei gîndi la mine, eu voi fi la tine.

Auzind Aleodor unele ca acestea, şi că îi zise şi pre nume, odată ridică piciorul şi lăsă pe tăune să se ducă în voia lui.

Şi mergînd înainte cale de nu ştiu cîte zile, dete de palaturile lui Verdeş împărat. Cum ajunse aici, se puse la poartă şi aşteptă ca doar de va veni cineva să-l întrebe ce caută.

Stete o zi, stete două ; şi ca să vie cineva să-l întrebe ce voieşte, ba. Cînd fu în ziua d-a treia, Verdeş împărat chemă slujitorii şi le dete o gură de or pomeni-o.

– Cum se poate, le zise el, să stea omul trei zile la poarta mea şi să nu meargă nimeni să-l cerceteze ? Pentru asta vă plătesc eu simbrie ? Pentru asta vă am eu la mine pe procopseală ?

Slujitorii dedeau din colţ în colţ şi nu ştiau ce să răspunză. În cele de pe urmă, chemă pe Aleodor şi-l duse înaintea împăratului.

– Ce vrei, flăcăule, îi zise împăratul, şi ce aştepţi la poarta curţilor mele ?

– Ce să voi, mărite împărate, îi răspunse el, iată sînt trimis să-ţi cer fata.

– Bine, băiete. Dară mai întîi trebuie să facem legătură, căci aşa este obiceiul la curtea mea. Ai voie

să te ascunzi unde vei voi, în trei zile d-a rîndul. Dacă fie-mea te va găsi, capul ţi se va tăia şi se va pune în parul ce a mai rămas, din o sută, fără cap. Iară dacă nu te va găsi, atunci cu cinste împărătească o vei lua de la mine.

– Am nădejde, mărite împărate. Parului îi vom putea da şi altceva, nu tot cap de om. Să facem legătura.

– Aşa ?

– Aşa.

Se puseră şi făcură legătura ; scriseră carte şi o întăriră.

Viind fata de faţă, se învoiră ca a doua zi el să se ascunză cum va şti mai bine. Iară dacă se învoiră, el rămase într-un neastâmpăr ce-l chinuia mai cumplit decît moartea. El se gîndea şi se răzgîndea cum să se ascunză mai bine. Vezi că era vorba de capul lui, iară nu de altceva. Şi tot mergînd pe gînduri şi tot plănuind, iată că-şi aduse aminte de ştiucă. Scoase solzul, se uită şi se gîndi la stăpîna lui : cînd, iată, măre, că ştiuca şi venise şi-i zise :

– Ce pofteşti de la mine, Făt-Frumos ?

– Ce să poftesc ? Iacă, iacă, ce mi s-a întîmplat. Nu ştii tu ceva să mă înveţi ce să fac ?

– Ia nu te mai îngrija ! Lasă pe mine.

Şi îndată, lovind din coadă, făcu pe Aleodor un cosăcel şi îl ascunse pe fundul mării, printre ceilalţi cosăcei.

Cînd se sculă fata, îşi luă ocheanul şi se uită cu el în toate părţile. Nu-l văzu. De unde ceilalţi cari venise să o ceară în căsătorie se ascundeau prin pivniţi, pre după case, pre după cîte o şiră de paie, sau prin vreo culă părăsită, Aleodor se ascunse astfel, încît fata intră la grije că a să fie biruită. Ce-i veni ei, se uită cu ocheanu şi în mare, şi îi zări pe fundul mării, printre cosăcei. Pasămite, ocheanul ei era năzdrăvan.

– Ieşi d-acolo, hoţomanule, îi zise ea rîzînd. Ce mi te-ai posămăgit aşa ? Din coşcogeamite omul te-ai făcut un cosac şi mi te-ai ascuns în fundul mării.

N-avu încotro şi trebui să iasă. Ea zise şi împăratului :

– Mi se pare, tată, că flăcăul ăsta mi-a venit de hac. Şi mult e nurliu şi drăgălaş. Chiar de l-oi afla pînă la a treia oară, să-l ierţi, tată, că nu e prost ca ceilalţi. Boiul lui îl arată a fi ceva mai deosebit.

– Vom vedea, îi răspunse împăratul.

A doua zi, ce-i veni lui, se gîndi la corb. Acesta fu nu- maidecît dinaintea lui, şi-i zise.

– Ce mă vrei, stăpîne ?

– Ia uită-te, neiculiţă, ce mi s-a întîmplat ; nu ştii tu ceva să mă înveţi ?

– Să cercăm.

Şi lovindu-l cu aripa, îl făcu un pui de corb şi îl vîrî într-un stol de corbi ce se urcase pînă în vîntul turbat.

Cum se sculă fata, îşi luă ocheanul şi iarăşi îl cătă prin toate locurile. Nu e. Caută-l pe pămînt, nu e. Caută-l prin ape şi prin mări, nu e. Se luă de gînduri fata. Cînd către nămiezi, ce-i veni ei, se uită şi în sus. Şi zărindu-l în slava cerului printre stolul de corbi, începu a-i face cu degetul, şi-i zise :

– Ghidi, ghidi, tălharule ce eşti ! Dă-te jos d-acolo, omule, ce mi te-ai făcut aşa pitcoace de pasăre ? Nici în rai nu scapi de mine !

Se dete jos, că n-avea ce face. Împăratul începu a se minuna şi el de isteţimea lui Aleodor şi-şi plecă urechea la rugăciunea fiei sale.

Însă, fiindcă legătura era ca să se ascunză pînă de trei ori, împăratul zise :

– D-a minune, ia să vedem unde are să se mai ascunză ?

A treia zi, dis-de-dimineaţă, se gîndi la tăune. Acesta veni într-un suflet. După ce îi spuse ce voieşte, tăunele zise :

– Lasă pe mine, şi de te-o găsi, eu aci sînt.

Îl făcu o lindină şi-l ascunse chiar în coada fetei, fără să simţă ea.

Sculîndu-se fata şi luînd ocheanul, îl căută toată ziua, şi, ca să dea de dînsul, nici cît. Ea se da de ceasul morţii, căci îl simţea, i se arăta ei a fi p-aci prin preajmă, dară de văzut nu-l vedea. Cătă cu ocheanul prin mare, prin pămînt, prin văzduh, dară nu-l văzu nicăiri. Către seară, obosită de atîta căutare, strigă :

– Ci că arată-te odată ! Te simţ că eşti p-aci p-aproape, dară nu te văz. Tu m-ai biruit, a ta să fiu.

Dacă auzi el că este biruită, se dete binişor jos din coada ei şi se arătă. Împăratul n-avu nici el ce mai zice şi îi dete fata. Cînd plecară, îi petrecu cu mare cinste şi alai, pînă afară din împărăţia lui.

Pe drum, ei stătură să facă popas. Şi, după ce îmbucară cîte ceva, el puse capul în poala ei şi adormi. Fata de împărat, tot uitîndu-se la el, i se scurgea ochii după frumuseţea şi după boiul lui. Inima îi dete brînci şi ea nu se putu opri, ci îl sărută. Aleodor, cum se deşteptă, îi trase o palmă de auzi cîinii în Giurgiu. Ea plînse şi îi zise :

– I ! Aleodor dragă, dară grea palmă mai ai !

– Te-am pălmuit pentru fapta ce ai făcut ; căci eu nu te-am luat pentru mine, ci pentru cela ce m-a trămis pe mine.

– Apoi bine, frăţioare, de ce nu mi-ai spus aşa de acasă ; căci atunci ştiam şi eu ce să fac ; dar lasă, nici acum nu e timpul trecut.

Pornind şi de aci, ajunseră cu sănătate la Jumătatea-de- om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop.

– Iată m-am închinat cu slujba, zise Aleodor, şi voi să plece.

Fata, cînd văzu pe acea iasmă, se cutremură de scîrbă şi nu voia să rămîie la dînsul odată cu capul.

Slutul se dete pe lîngă fată şi începu s-o linguşească cu vorbe mierlăitoare şi să se ia cu binele pe lîngă dînsa. Dară fata îi zise :

– Piei de dinaintea mea, satano, că te trimit la mumă-ta, Iadul, care te-a vărsat pe faţa pămîntului.

Sluţenia de neom se topea de dragostea fetei, se lungea cu burta pe pămînt şi umbla cu şoşele, cu momele, să înduplece pre fată a-l lua de bărbat.

Dară, aş ! feritu-l-a sîntuleţul să se apropie de dînsa ! căci îl ţinea ţintuit în loc cu ochii cît de colo. Din satană, din iasmă şi din spurcăciune nu-l mai scotea.

– Piei, necuratule, de pe faţa pămîntului, să scape lumea de o ciumă şi de o holeră ca tine.

Mai stărui ce mai stărui, şi dacă se văzu înfruntat pînă într-atît, iasma plesni de necaz, cum de să fie el ocărît atît de mult de o cutră de muiere.

Atunci Aleodor întinse coprinsul său şi peste moşia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop, luă de soţie pe fata lui Verdeş împărat şi se întoarse la împărăţia lui.

Cînd îl văzură alde gloatele venind teafăr, alături cu o soţioară de-i rîdea şi stelele de frumoasă, îl primiră cu mare bucurie ; şi, urcîndu-se din nou în scaunul împărăţiei, domni şi trăi în fericire, pînă se istoviră.Iară eu încălecai p-o şa şi v-o spusei dumneavoastră aşa.

Viteazul cu mîna de aur

A fost odată
ca niciodată,
cînd n-ar fi,
nu s-ar povesti :
Cînd se potcovea puricele
cu 99 oca de fier
şi tot îi sta
călcîiul gol!

A fost odată un împărat, bogat nevoie-mare. Ş-avea o fată frumoasă, frumoasă, atît de frumoasă că

la soare te puteai uita,
iar la dînsa, ba.

Păru-i era cu totul şi cu totul de aur, de-ai fi zis că e o zînă. Dar nu putea s-o scoată afar' din casă, din pricina unui zmeu, că de multe ori se cercase s-o răpească şi să fugă cu dînsa.

Aşa azi, aşa mîine, pînă ce, urîndu-i-se fetei cu-atîta pază, într-o zi se rugă de tat-su s-o scoată şi pe ea măcar un ceas la lume. Se-mpotrivi-mpăratul deocamdată ; dar, după ce se gîndi şi se răzgîndi, văzînd că n-are încotro : „Cum i-o fi ursita !” îşi zise el în sine-şi. Şi o scoase la lume, dup-atîta plînset şi rugăminte.

Dar, abia făcuseră cîţiva paşi, pe marginea pîrîiaşului ce şerpuia-n vecinătate, cînd deodată se pomeniră că vine un nor cu fulgere şi tunete. Pînă să se adăpostească de ploaie, un vîrtej luă fata, se făcu

nevăzut şi o duse la casa zmeului, întoarsă cu gura spre prăpăstii.

În zadar plînse şi se obidi împăratul, că n-avu ce să facă. Aşa-i fusese scris ! Numai atît îl frămînta, că nu ştia unde se află, nici dacă e vie ori moartă. Se hotărî dar să dea

sfoară -n ţară,

să se cerceteze pretutindeni, cu nădejdea că doar o da peste locul unde-ar fi ascunsă.

Tot pe-atunci s-afla, în partea locului, un crai cu doi feciori, frumoşi de ţi-era dragă lumea cu dînşii. Şi, fiindcă mulţi îmblaseră-n deşert să găsească pe fata de-mpărat, vrură să-şi încerce şi ei norocul, că aşa se făgăduise-mpăratul : să-i dea jumătate din împărăţie şi pe fiică-sa de nevastă cui s-o învrednici s-o aducă. Veniră, dar, la curtea-mpărătească, spuseră cine sînt şi care le e gîndul, cerură apoi

parale
de cheltuială
şi haine
de primeneală

şi plecară amîndoi pe cîte-un cal bidiviu, ce fugea

ca vîntul
şi ca gîndul.

Merseră, merseră şi iar merseră

cale lungă
să le-ajungă,

pînă intrară-ntr-o vale, unde o babă cu două fete semănau mac, de parcă n-ar fi fost în firea lor.

— Bună ziua, bătrîno, ia spune-ne, unde duce drumul ?

— La casa zmeului, măiculiţă. Dar ce căutaţi într-acolo ?

— Să luăm pe fata de-mpărat şi s-o ducem de unde a răpit-o.

— Ştiţi ce ? Eu vă-ndemn să vă-ntoarceţi înapoi, că... deh !...

pe mulţi am văzut ducîndu-se,
dar pe nici unu-ntorcîndu-se !

— Ba e vorbă ! Ei s-au dus cîte unul şi d-aia i-a răpus zmeul, pe cînd noi mergem doi deodată şi n-are ce ne face.

— Atunci, adăstaţi să vă spun o vorbă şi să vă dau ajutorul ce m-oi pricepe...

— N-avem vreme, bătrîno ; n-avem vreme. Să ne vedem sănătoşi peste trei zile !

Şi, dînd pinteni cailor, porniră

ca vîntul
şi ca gîndul,

pînă ajunseră pe un deal, de unde se zărea muntele zmeului. Aici începură să simţă răcoare ; din răcoare se făcu frig şi din frig un ger aşa de cumplit, că nu mai putură merge. Se deteră jos de pe cai să se adăpostească, dar amîndoi încremeniră sub o stană de piatră.

Multă vreme trecuse la mijloc şi-mpăratul, văzînd că nici o veste nu i se mai aduce, se hotărî să mai trimită şi pe alţii.

Craiul şi crăiasa, după ce ani întregi aşteptaseră să li se întoarcă feciorii, începură să se jelească şi să-şi dorească un alt fecior.

Nu trecu mult şi se pomeni împărăteasa că rămăsese-n- greuiată. Vremuind vremea sarcinii, sosi şi ceasul naşterii. Şi născu un dolofan de copil, frumos ca un bujor, avînd o mînă cu totul şi cu totul de aur, de se minunau toţi de dînsul.

Cît creşteau alţi copii într-un an, el creştea într-o lună. Şi-ndată se făcu mare. Şi cum se făcu mare, începu să vorbească. Şi cum începu să vorbească, întrebă pe mă-sa şi pe tat-su unde-i sînt fraţii, că — de unde nu — are să plece să-i cate.

Mă-sa, cum îl auzi, înmărmuri de frică. Deocamdată nu vru să-i spuie nimic, de teamă să nu rămîie şi fără dînsul. Dar atît de mult şi cu aşa stăruinţă o întrebă băiatul, că nu se putu stăpîni să nu-i spuie. El, cum află, îi zise că nu degeaba s-a născut pe lume, ci ca să facă vreo ispravă. Şi ce ispravă mai mare, de nu să-şi găsească fraţii, măcar de-ar fi să le aducă numai moaştele.

Deci, într-o bună dimineaţă,

se sculă-n revărsatul zorilor,
se spălă-n roua florilor,

şi, intrînd în grajd, se uită pe rînd la toţi caii.

Toţi ca toţi, dar între toţi s-afla unul de n-avea seamăn, aşa era de slăbănog şi de căzătură. Dar se cunoştea că-ntr-o vreme fusese, biet, cal dintre cai, fiindcă ş-acum avea o căutătură ca de fulger. Cum îl văzu, viteazul îi grăi-n limba lui şi-l întrebă de ce a ajuns în aşa proastă stare.

— Fiindcă nimeni nu m-a mai căutat şi nimeni nu s-a mai învrednicit să mă încalece, de cînd era moşu-tu tînăr. Pe atunci aveam douăsprezece perechi de aripi, din care acum abia mi-au mai rămas numai cotoarele.

— O să te-ncalec eu ! răspunse viteazul.

— O să mă-ncaleci, stăpîne, dar să ştii că trebuie să ai mînă tare, că altfel, cînd mi-oi lua zborul, n-o să mă poţi îndrepta unde ţi-e voia.

— De-asta nu purta grijă, că ce poate fi mai tare ca o mînă de aur !

— Atunci scaldă-mă-n lapte dulce şi dă-mi să mănînc o copaie de jeratic.

După ce făcu tocmai cum îi zise calul, viteazul îl scoase din grajd, îi puse şaua şi-l pregăti de drum. Apoi, suindu-se la la tat-su, îi ceru să-i dea merindele şi cîte trebuiesc pentru călătorie, că el e gata de ducă.

În deşert îl rugă tat-su, în deşert îl rugă mă-sa să nu plece ; el n-ascultă de nimic şi de nimeni, ci — înduplecîndu-i să-l lase — le sărută mîna, îşi luă ziua-bună şi porni cu calul, care fugea ca vîntul şi ca gîndul.

Merse , merse şi iar merse, trei zile şi trei nopţi de-a rîndul, pînă dete de-o vale cu mac semănat, unde-l apucă un somn de i se lipeau ochii. Dar el, în loc să se culce, dete pinteni calului şi-ntr-o clipă fu la marginea văii, unde văzu un bordei de parcă era ţinut într-o gheară de cocoş, întors cu spatele spre el, iar cu uşa spre miazănoapte. Şi-i strigă de departe ! :

— Ascultă, bordei, de mine,
şi te-ntoarce mai bine,
ca să pot intra în tine !

Bordeiul se supuse şi se-ntoarse. Şi, intrînd înăuntru, dete acolo peste Muma-Pădurii, cu două fete-fetişcane, ca nişte zîne de frumoase.

— Dar ce vînt te-a adus pe-aicea, voinice ? îl întrebă baba cu mirare.

— Nici un vînt nu m-a adus, babo, ci am venit eu, ca un viteaz ce sînt, ca să-mi caut fraţii, măcar de nu

le-aş găsi şi nu le-aş duce acasă decît numai moaştele !

— Fraţii tăi ? Hei, sărmanii ! Sînt încremeniţi sub o stană de piatră, încă de pe cînd semănam noi macul. N-au vrut să m-asculte ca să-i învăţ cîte ceva, ci au pornit de parcă le pusese oala : d-aia au şi păţit-o.

— Spune-mi mie, babo, ce era să le spui lor, că tot fraţi sîntem !

— Ce-aş avea să-ţi spui nu prea e treabă mare, că... deh !... poţi s-ajungi pîn-la casa zmeului, dar nu-l poţi răpune, că e viteaz mare. Mai bine-ntoarce-te-napoi, că

pe mulţi i-am văzut ducîndu-se,
dar pe niciunu-ntorcîndu-se,

şi e păcat de tinereţea şi frumuseţea ta să piei pe-acolo. Tot din pricina lui am sădit şi eu valea asta de mac, ca să nu poată veni să-mi fure fetele.

Pasămite, babei îi plăcuse voinicul şi pe loc se gîndise să-i dea o fată de-ale ei de nevastă. Vedea ea bine că nu e om prost nici de neam, nici de fire, că altfel cum ar fi ajuns pîn-acolo ! Viteazul îi răspunse :

— Ba-nainte m-oi duce, babo, şi din cale nu m-oi întoarce, că nimeni nu e-n stare să-mi sfărâme mîna mea tare, de aur !

— De eşti aşa de viteaz, să te-ajut şi eu cu două lucruri. Ia cofa asta vrăjită şi, cînd te-i sui pe deal ş-o veni un ger cumplit de n-o să-l mai poţi răbda, s-o pui în cap şi să-i zici :

„Cofă, cofiţă,
putere măiestriţă,
dă-mi niţică încălzeală
să birui a geruială !”

Mai ia şi sticla asta vrăjită şi, cînd ăi da de-o căldură şi de-un zăduf de n-o să le poţi răbda, s-o pui în cap şi să-i zici :

„Sticlă, sticluţă,
putere măiestriţă,
dă-mi niţică răcoreală
să birui a zăpuşeală !”

În schimb însă, să-mi faci şi tu mie o slujbă, de-i ajunge să te-ntorci cu bine. Cînd ăi veni, să-mi aduci de-acolo amîndouă vasele pline : cofa cu apă-vie, sticla cu apă-moartă ; cu apa-vie să pot întineri pe oricine, cu apa-moartă să pot îmbătrîni pe oricine.

Atît vorbi Muma-Pădurii, iar viteazul îşi luă ziua-bună şi plecă, puindu-şi în desagi cofa şi sticla ce-i dăduse.

Merse, merse şi iar merse, cale de vreo zi ş-o noapte, pîn-ajunse în ţinuturile zmeului.

Cum începu să suie dealul, simţi mai întîi o răcoreală, răcoreala se prefăcu-n frig, iar frigul în ger cumplit, de crăpau lemnele şi pietrele.

— Ce ne facem, stăpîne ? zise calul. Mie mi-au îngheţat toate aripile şi nici că mai pot să răsuflu.

— Nu te deznădăjdui, că am eu grijă !

Şi scoţînd cofa de la Muma-Pădurii, o puse-n cap zicîndu-i :

— Cofă, cofiţă,
putere măiestriţă,
dă-mi niţică încălzeală
să birui a geruială !

Şi, ca prin farmec, le veni o căldură plăcută, de putură păşi-nainte.

Încet-încet, căldura-ncepu să crească. Cald ici, mai cald dincolo, pînă se făcu zăduf mare, de le curgea sudoarea ca gîrla.

— Ce ne facem, stăpîne ? întrebă iarăşi calul. Mi s-au înmuiat toate aripile şi parcă mai greu e la căldură !

— Nu te deznădăjdui nici de-asta, că port eu grijă !

Şi scoţînd sticla de la Muma-Pădurii, o puse-n cap zicîndu-i :

„Sticlă, sticluţă,
putere măiestriţă,
dă-mi niţică răcoreală
să birui a zăpuşeală !”

Şi, ca prin farmec, se făcu răcoare plăcută, de putură păşi-nainte.

Merse, merse şi iar merse, pîn-ajunse aproape de casa zmeului, toată numai de cleştar, ce părea ţinută într-o gheară de vultur şi-ntoarsă cu spatele spre dînsul, iar cu faţa înspre prăpăstii. Şi de departe-i zise :

— Ascultă, casă, de mine
şi te-ntoarce mai bine,
ca să pot intra-n tine !

Casa se supuse şi se-ntoarse cu uşa, iar viteazul — in- trînd înăuntru — cu mirare văzu pretutindeni mulţime de fete frumoase, purtînd răsfirat pe spate un păr lung, cu totul şi cu totul de aur, dar semănînd una cu alta de parc-ar fi fost nişte surori gemene. Pasămite era fata de-mpărat, care se străvedea aidoma în toţi păreţii de cleştar ai casei.

Cînd o-ntîlni, îi dete bună-ziua după obicei, iar ea, plină de bucurie, îl întrebă ce vînt îl adusese pe-acolo.

— Nici un vînt, fată de-mpărat, ci am venit eu, ca un viteaz ce sînt ! Fraţii mei plecaseră ca să te găsească, şi eu, aflînd că zmeul i-a încremenit sub o stană de piatră, am sosit ca să-i cer seamă de unele ca astea. De-i vrea să mergi cu mine, mare bucurie o să fie pe-mpăratul, care de atîţia ani te caută şi te jeleşte.

— Cum să merg ? Dar frică mi-e pentru tine, că zmeul e viteaz de s-a dus pomina. Numa-n casă e om ca toţi oamenii, iar afară se preface-n nor şi-n vijelie turbată!

— Viteaz o fi zmeul, dar eu ştiu una şi bună : că nimeni nu e-n stare să-mi sfărîme mîna mea a tare de aur !

Şi voinicul o rugă să-i aducă scaunul pe care avea obicei să şază şi un pahar cu apă de care bea dînsul. Cum i-l aduse şi se aşeză în el, scaunul începu să trosnească, iar paharul să tremure, de te mirai ce-i asta. Şi întrebînd-o dacă tot aşa trosneşte scaunul cînd şade zmeul şi de se clăteşte paharul cînd bea cu el, află că nu. Şi o făcu să-nţeleagă că e şi mai viteaz decît dînsul.

După ce mai bău un pahar cu apă şi mai stete de vorbă, fata de-mpărat îi spuse că s-apropie ceasul cînd zmeul se-ntoarce acasă. Voinicul îi mai ceru şi-al treilea pahar cu apă, dar n-apucase să-l bea şi să plece, cînd deodată s-auzi fluierînd, vîjîind, trosnind şi plesnind, de parcă s-ar fi prăpădit lumea.

Şi deodată un fel de abur se prefăcu în chip de om. In- trînd în casă şi zărind pe viteaz, răcni cu turbare :

— Ieşi curînd, spurcată fiară,
ieşi din casa mea afară,

că nu te-a-nvăţat
de bine
cine te-a mînat
la mine !
Hai să ne luptăm afară,
ca să nu piei cu ocară !

— Ho !... încet cu vorbele
şi cu-ameninţările,
că nu-s nici ca fetele,
nici ca atîţia ageamii,
cîţi ai răpus tu de vii !

Atît le fu sfada, că zmeul se şi răpezise să-l soarbă.

Atunci viteazul se trase-ntr-un colţ, unde-i venea mai bine şi, cînd fu să-l înghită, îi vîrî-n gură mîna lui tare de aur ; iar cînd îl apucă de limbă, îl zgudui cu atîta putere, că namila se izbi cu capul de păreţi şi căzu mort pe pardoseala de cleştar.

Voinicul, făr-a mai pierde vreme, luă pe fata de-mpărat, o puse lîngă dînsul pe cal şi... pe-aci ţi-e drumul !

Cînd se pogorau de pe munte, fata de-mpărat îi arătă cele două izvoare, din care curgeau apa-vie şi apa-moartă; umplu dintr-însele cofa şi sticla ce-i dăduse Muma-Pădurii şi porniră-nainte. Pe deal, sub o stană de piatră, găsi pe ăi doi fraţi ai săi încremeniţi, cu cai cu tot. Cu apă din cofă stropi mai întîi caii, care se deşteptară, se scuturară şi-ncepură să rîncheze de se zguduia locul. Cînd stropi şi pe voinici, întîi se roşiră la faţă, apoi se deşteptară ca din amorţeală şi, frecîndu-se la ochi, ziseră :

— Hei, dar ştiu că dormirăm lung şi greu !

Iar el de colo :

— Aţi fi dormit mai lung şi mai greu,
de nu mă-ndemnam ca să viu eu
să vă mîntuiesc de zmeu !

Cînd le spuse că le e frate mai mic, unde-ncepură să-l sărute de bucurie, parcă nu s-ar mai fi săturat. Ca să nu-ntîrzie, încălecară şi porniră cu toţii. Şi merseră, merseră, merseră tot ascultînd la povestirea viteazului despre cîte păţise şi prin cîte trecuse.

Ajungînd la Muma-Pădurii, îi mulţumi de ajutorul ce-i dăduse, îi înapoie vasele pline cu apă-vie şi cu apă-moartă şi văzînd că fetele ei sînt frumoase ca nişte zîne, le dete după ăi doi fraţi ai lui, la care acum le venea ca zestre valea cu mac şi toate pădurile babei.

A treia zi după nuntă, porniră cu toţii, că mai aveau drum de bătut.

Cine-i întîlnea rămînea cu gura căscată, că nu le mai văzuseră ochii trei părechi aşa tinere şi potrivite : trei voinici ca trei bujori, şi trei zîne de sclipeau ca soarele, pe trei cai ce nu mergeau ca toţi caii, ci fugeau

ca vîntul
şi ca gîndul.

Craiului şi crăiesei, cînd îi văzură viind, li se umplură inimile de bucurie, iar cînd aflară că viteazul nu numai că-şi scăpase fraţii, dar că-i şi căsătorise cu fete după placul lor, începură să plîngă de-atîta fericire.

Dar bietul împărat !

Nu ştia ce să mai zică, nici ce să mai facă, cînd îşi văzu fetişoara scăpată din ghearele zmeului.

Toţi se veseleau pretutindeni, numai voinicul sta trist şi posomorit, că nu la jumătatea de-mpărăţie-i era gîndul, ci xla fata de-mpărat cu părul de aur, care nu vrea să-l ia de bărbat pînă nu i-o face încă o ispravă.

După trei zile de gînduri, îl chemă împăratul şi-i spuse că fiică-sa se-nvoieşte să-i fie soţie, de i-o da răspunsul la întrebările ce i-o pune dînsa. Viteazul primi rămăşagul, şi-ncepură astfel :

— Să-mi ghiceşti ce te-oi întreba, ca să văz de eşti şi isteţ la minte, cît eşti de tare la mînă.

— Întreabă-mă, fată de-mpărat, că, cu gîndul la tine, le-oi nimeri pe toate.

— Ce e una ?

— La o faptă bună tot voinici s-adună !

— Ce sînt două ?

— Omul cu doi ochi, bine vede !

— Ce sînt trei ?

— La casa cu trei cumnate şi vasele-s nespălate !

— Ce sînt patru ?

— Carul cu patru roate bine merge.

— Ce sînt cinci ?

— Palma cu cinci deşte bine mai izbeşte !

— Ce sînt şase ?

— Fluierul cu şase găuri bine cîntă.

— Ce sînt şapte ?

— Unde-s şapte fete-n casă, nu-i cînepă nealeasă, dar nici mălai nu-i pe masă.

— Ce sînt opt ?

— Plugul cu opt boi bine ară.

— Ce sînt nouă ?

— Unde-s nouă fraţi, coada să nu-ţi bagi.

— Ce sînt zece ?

— Pîn-la zece... nu mai trece !

Atunci fata de-mpărat, văzîndu-se rămasă, se-ncredinţă că numai cu ajutorul calului şi cu vasele Mumii-Pădurii n-ar fi răpus el pe zmeu, de n-ar fi fost şi viteaz din fire. Îl primi dar, de bărbat, şi, cununîndu-se cu dînsul, după legea domnilor ş-a-mpăraţilor, cu alai de la-mpărăţia socru-su şi de la crăiia tată-său, făcură o nuntă de se duse vestea peste nouă ţări şi peste nouă mări ; iar eu

încăleca-i pe-o şa
şi vă spusei-mneavoastră-aşa !

Cotojman împărat

A fost odată un biet român sărac lipit. Bogăţia lui, o ciurdă de copii şi-un pisic. Un mîrtan slab, ogîrjit, izînit ca vai de el. Afară de mîrtacul ăsta, să fi dată oricît, nu vedeai alt dobitoc la vatra lui.

Românul bătrîn, bătrîn c-o mătuşe uitată de moarte şi cu ciurda de nepoţi, şedea afară din sat, într-un cătun, tocmai într-o prelucă dintr-o tamină de pădure.

La cătunul — conacul lui — dacă te-ai fi dus, n-ai fi văzut decît un bordei şi-o argeluşe. Alături, o curătură, unde semănau şi ei mei, să aive ce rîjni de mămăligă, şi-un chiţoiaş de grîu, mai mult pentru colivă.

În vremea aia, omu era ca dobitocu, trăia mai mult din cîmp. Aduna ciuperci, mînătărci, bureţi, culegea ştir, dragavei, pur, leurdă ; înşira pere pădureţe, mere coricove, scoruşe.

Copiii prindeau găinuşi, pui de prin cuiburi. Toată ziua nu mai isprăveau cu lanţurile, bilişele şi tivigele. Nu mai vorbesc de vîsc, cu care ungeau crecile, de rămîneau păsărelele cu picioarele lipite de creacă, şi de lipan, pe care-l pisau în vale la pîrîu şi-l aruncau în apă, de ieşeau păstrăvii şi moacele cu burta-n sus.

De ăştia mai găseau, numai mămăligă nu prea aveau.

Omul era ca iepurele. Cînd auzea de răutăţi, îşi lua rîj- niţa şi toporu şi pleca. N-avea vreme să-şi facă curătură mai mare. Şi dacă n-avea mălai de-ajuns, făcea mămăligă din coajă de cer rîjnită bine şi îngroşată cu urzici. Cînd avea mei mai mult, îl puneau

în groapa de bucate şi iarna-l găseau sfoegit. Îl mîncau şi aşa. Era rău cînd nu-l avea nici sfoegit.

Şi oricît de pe-nlesnire aţi crede că trăia lumea pe atunci, moşu alerga toată ziulica s-amiruiască ceva şi mai că nu putea să potolească atîtea guri.

Copiii, ca copiii. Ce ştiau ei ? Aveau de joacă cu mîr- tacu. Toată ziua, bună ziua ; joacă şi ghelai. De unde pînă unde, nu ştiu, găsiseră o custură ruginită, ciublită-n gură şi i-o legaseră mîrtanului de gît cu un fir de tei răsucit. Umbla mîrtanu ţanţoş, cu custura ţîş prin bordei şi copiii, nici una, nici, două, îl şi botezaseră :

Cotojman împărat,
Cu paloşu de gît legat.

Cotojman în sus, Cotojman în jos, apăi şi Cotojman împărat, şi cu paloşu de gît legat, nu te-ai mult mira că şi mîrtanu începu să-creadă că aşa e. Mergea fălos cu capu pe sus, zdrăngănindu-şi paloşu de-ai fi crezut că cine ştie ce e.

Şi-aşa, fiind el Cotojman împărat, începu să-şi cam ia nasu' la purtare. Pînă într-o bună zi îşi băgă botu' unde nu-i fierbe oala şi şterpeli vreo trei-patru juveţi de peşte, ce-i pusese mătuşa în cenac pe corlată.

Tocmai în către seară, cînd vru alimănita de mătuşe să facă o pîrdalnică de saramură, ia peştele de unde nu e. Cotrobăi prin bordei, iscodi copiii, nimic. Se jurară şi se jurară că nici nu le-a dat peştele de ochi. Cînd colo, Cotojman torcea pe vatră cu burta făcută cimpoi şi cum se lingea, aşa se lingea pe bot. Aruncîndu-şi ochii la vatră, de loc cunoscură hoţu. Cum îl pricepură, mătuşa puse mîna pe mestecău şi pîn-a vrea de-a prinde de veste Cotojman îi şi jertui una. Luat fără fiştigoi, Cotojman sări repede şi scăpă

afară, cam aducîndu-se de spinare. Colindă jur împrejuru cătunului, pînă se mai întunecă şi cînd vru să se furişeze în bordei, găsi praftoriţa pusă.

Rămas afară, nu-i veni a sta la un loc şi se sui sus pe bordei, la coş. De-aci privea jos la vatră. Stau toţi împrejurul focului şi-l oropseau. Baba băgase o turtă-n spuză şi copiii nu ştiu ce frigeau pe jeregai.

Oala ciublă fierbea-n clocot. Moşul tăie o fîşie subţire de slănină şi-o puse într-un ciob. Aruncă pe foc două, trei aşchii, suflă în ele pînă prinseră bîlbătaie şi aprinse feştila de slănină. Seu' din opaiţ se sfîrşise.

La lumina chioară a ciobului, Cotojman îi vedea şi mai bine.

Acuma moşu scoase luleaua, o curăţi cu bondreciul şi-o umplu cu cotoare de tutun. Luă cu mîna un tăciune, îl îndesă în lulea cu unghia de la degetul mare şi începu să pufăie.

Baba, neavînd de lucru, mai aruncă vreo cîteva surcele şi-o ciopată bună pe foc. Un firicel de fum, tot mai gros, mestecat cu miros de tutun şi de friptură, se ridică în sus, trecînd călător pe la nasul lui Cotojman.

De-abea se mai zărea la vatră, prin fum. Baba scoase turta, o bătu cu vătraiu şi-o rîcăi cu custura. Rupse pentru fiecare cîte un codru. Un abur de turtă caldă îl făcu pe Cotojman să-i lase gura apă.

Apoi, ai bordeiului traseră masa lîngă vatră, ca să le mai vie şi pe coş un strop de lumină. Vărsară oala în strachină şi începură să soarbe şi să sufle.

— Ce-or mînca ? gîndi Cotojman.

Mai potolindu-se fumu, îi vedea bine pe fiecare cu teaca de ardei roşu în mînă în loc de lingură, sorbind saramura de ardei. Ăi bătrîni alegeau numai ardei ţăpure care — ştiţi dumneavoastră bine — sînt iuţi, para focului.

Cînd sorbeau cu teaca, şi muşcau din ea. Copiii puneau mîna pe cîte un ardei mai dulceag, cornu caprii, ori borcănat, şi suflau, săracii, parcă le luasă gura foc.

Numai lui zăpîrstea îi era frică să s-atingă de saramură. De-abia, de-abia, cu chiu cu vai, îl făcură sa întingă şi el cu un dremei de turtă.

Sorbeau, suflau şi curgea năduşeala pe ei, broboane, broboane, mai rău ca pe zăpucu ăl mare din luna lui Cuptor.

— E iute, fă mumă, schinci zăpîrstea.

— De, muică, fi-ar Cotojman al...

Auzi ? Să-l afurisească pe el, asta nu s-a mai pomenit! Prin mintea lui treceau acum fel de fel de socoteli.

„Să fiu şi eu acolo, mi-ar arunca şi mie o bucătură de ceva”. Şi cu gîndu la demîncare, îşi uită că e sus pe coş şi zdup! jos. Căzu tocmai în strachina cu saramură. Sări saramura în toate părţile, stropindu-i pe meseni şi strachina se făcu zob.

— Iu, fire-i jurat ! sări mătuşa ca arsă de foc, nici de-atîta n-avuserăm parte.

Se luă după el cu mestecău. Ghiavolii de copii, care cu ce găsiră se repeziră la Cotojman. Fugi încoa, fugi încolo, îl încuţitară în zăboică. Şi dă-i şi trage-i. De aşa zor, nu i-a dat spinarea lui Cotojman niciodată.

Uşurat şi mai slăbit o ţîră din bătaie, sări printre copii şi-o zbughi pe gîrligi în sus.

Fugea Cotojman spre pădure, zdrăngănindu-şi paloşu de cleanţurile şi de buturile din cale, de gîndeai că e altă hae.

Căutară copiii să-l mai ajungă din urmă ; unu c-o pă- leaţă, altu cu nişte băicoane, moşu cu vătraiu, baba cu mestecău îl zburăturiră cît putură, dar de ajuns nu-l mai ajunseră. Cotojman să fi avut ardei sub coadă şi n-ar fi fugit aşa. Or, poate mai ştii, cînd a căzut în strachină i-o fi rămas sub coadă vreo pleaznă

ori vreo tereaţă cît de mică de ardei — dacă nu vreo sămînţă de undrea care, ajunsă la căldură, te miri n-o fi fost fiartă bine, şi-acum vrea să-ncolţească.

Fugea, parc-ar fi fost făcut pe ducă.

Dacă văzură că nu-l pot scurta deloc, îl lăsară în inima codrului şi se-ntoarseră la bordei,olicăindu-să şi vâicărindu-să de focul strachinii şi al saramurii.

— Nici de asta n-avuserăm parte.

— Ştiu şi eu ce să mai zic ? O fi aşa lăsată, să n-avem noi parte nici de o arsîtă de saramură de ardei.

Cotojman, ajuns la o scorbură de copaci, intră înăuntru şi se făcu colac. Trase cu urechea în toate părţile, să vadă,nu cumva i-a luat cineva urma ? N-auzi nimic. Nici ţipătă.

— E bine şi aici, gîndi Cotojman, dar machea, ce-oi mînca ei de-acum încolo, că peste mestecău mătuşii nu mai dau nici mort.

Tufanu cu scorbura avea o gemînare în care era un cuib de ciocănitoare. Stînd Cotojman pe gînduri, începură să-l ciupă nişte furnici şi o luă pe scorbură în sus, pînă dete de cuibu ciocănitorii, cu doi pui golăşei în el.

Bieţii puişori, cu ciocurile căscate, gîndeau că a venit mumă-sa cu demîncare, dar Cotojman nu şezu mult pe gînduri şi ca să-şi potolească foamea, îi ronţăi ca pe ei.

Apoi, ca un împărat, ce era, sătul pînă în gît, se făcu ghemotoc pe cuib şi începu să toarcă privind afar pe vrana pe unde intra păsărica la puişori.

— Eu sînt :

Cotojman împărat
Cu paloşu de gît legat.

Cine mai are palat ca al meu, cu pat moale şi cu fe- reastră, de unde văd toată lumea ?

Negura se-ndesa tot mai tare în pădure. Afară nu se mai vedea din scorbură nici ca prin sită. Un fîlfîit pripit de aripi făcu pe Cotojman să sară fără fiştigoi. Venise pasărea la cuib, s-aducă demîncare puilor şi cînd dete de ochii mîrtocului se sperie de nici nu ştiu cum o zbughi în zbor îndărăt.

Luat fără veste, Cotojman gîndi că hoţii păgubaşi i-au aflat pituluşu şi-o apucă la sănătoasa prin pădure, încotro îl duceau picioarele.

Mergînd aşa năuc, mai împiedicîndu-se de paloş, mai înţepîndu-se în vreun şteap, nimeri la vizuina unei vulpi.

Aci, sub pămînt, se simţi mai în largu lui şi fără multă grijă se tolăni să-i tragă un puişor de somn.

Cam reavăn aşternutu în care se strătuise. Răcoarea îl pătrundea pînă la oase. Îl cuprindea cîte un fior şi se scutura tremurînd de-i clănţăneau dinţii în gură. Dar, îngreunat de sătul şi ostoit în bătaie, îl apucă o toropeală de somn adînc şi-adormi buştean. Tăiai lemne pe el în bună regulă, ori îi jucai diura la căpătîi şi nu s-ar fi deşteptat.

N-apucă să toarcă nici cît a răsuci mătuşa o sucală de-ndrugală şi se făcea că era într-o pădure mare, mare.

Umbla cu coada bîzoi în sus şi cu paloşu zdranco- zdranco.

Toate dobitoacele din pădure mergeau după el şi-i ziceau:

— Tu eşti împăratul nostru, ţie îţi jurăm credinţă pîn-la sfîrşitu vieţii noastre. Nădejdea noastră e-n paloşu tău.

Şi-l luară cu alai domnesc şi-l plimbară pe la culcuşurile supuşilor. Ajunseră la valea apii, lîngă un ţanc. Aci, alături era un bîrlog aproape astupat de grohot.

— Uite, împărate luminate, aici stă sluga dumitale credincioasă, ursu.

Ursoaica şi cu puii rămaseră cu gurile căscate la vederea alaiului.

— Vino încoa, fă muiere, de vezi pe-mpăratu nostru, strigă răstit ursu.

Şi femeia, cu copiii după ea, veniră şi se plecară, făcînd temenele înaintea lui Cotojman împărat.

Mai departe, într-o beucă, era culcuşu lupului. De aici mai încolo, al vulpanului, al viezurelui şi al ălorlalte. Au colindat astfel cu alai pe la toate slugile, jurîndu-i fieşcare credinţă nestrămutată pînă la moarte.

Mergînd ei:

Cale lungă,
Să le ajungă,

se pomeni Cotojman într-un loc pe care-l mai văzuse. Da;da, mai fusese el pe-aici, că era acolo copacu unde mîncase puişorii.

Îl aşezară pe un stei de piatră şi veniră slugile rînd pe rind, fiecare cu laba înmuiată în apă cu nisip, nisip de-ăl cu grăuntele mare, că era rugina groasă, şi-i frecară paloşu şi pe o parte şi pe alte, că lucea acum de-ţi lua ochii.

Două veveriţe, sărind pe sus din cracă-n cracă, lăsară să cadă binişor pe capu lui Cotojman o cunună de sîmziene presărată cu licurici, parcă ar fi fost bătută cu pietre nestimîndre.

— Tu eşti mai mare peste toată suflarea din pădurea asta, zise ursu, capu sfatului.

— Da, ziseră toţi ăilalţi într-un glas. Acum să-l ducem la palat, să se odihnească un pic, că, de-atîta drum, o fi ostenit.

Şi porniră cu el, drept spre scorbura tufanului.

— Împărate luminate, aici o să fie lăcaşu înălţimii tale. De sus poţi privi spre olejurile noastre. Cînd ai avea trebuinţă de sprijinu nostru, porunceşte ciocănitorii să bată în gemînarea uscată, că-i

cunoaştem noi sunetu şi-ndată sîntem la picioarele măriei tale. Pîn-a vrea domnul dobitoacelor să găsim o tovarăşe potrivită ţie, o să vă slujească ciocănitoarea. Tocmai a rămas singură, că nu ştim cine i-a mîncat puişorii.

Inima lui Cotojman se făcu tot mai mică, pînă ajunse cît un purice. Cum de mîncase el tocmai puii ciocănitorii ?

„Dar sînt împărat, se gîndi el, şi acum puţin îmi pasă de oricine”.

Toţi sfetnicii şi curtenii se plecară pînă la pămînt şi se duseră, după ce fiecare sărută dreapta împăratului şi paloşu.

Rămas singur, Cotojman intră în scorbură şi, binişor, ca un hoţ, o luă prin crăpătură în sus spre culcuş. Cînd s-ajungă, ciocănitoarea îl şi luă-n pene :

— Iar ai venit la pui, cîine ? N-ai nici milă ! Cine eşti tu de nu te ia moartea pentru păcatele tale ?

Cotojman o cam băgase pe mînecă. Răspunse însă ţanţoş, cît putu mai poruncitor :

— Eu sînt:

Cotojman împărat
Cu paloşu de gît legat.

Dar ce naiba ! În faţa lui, înlemnită de frică, stă o vulpe cu vreo doi-trei pui dc găină gîtuiţi dinainte-i. Încremeni. Pe unde să scape ? N-avea pe unde. Ici, fundu viezuinii, colo, vulpea. Ori intra în pămînt, ori trecea peste vulpe. Altfel nu era chip. Înţepeni dar locului, cu paloşu ruginit spînzurat de gît şi cu ochii zgîiţi spre vulpe.

„Unde sînt eu ? Nu cunună de nestimîndre pe cap, nu pat moale. A fost vis ?”

Acum parcă-i părea rău că se isprăvise ăl mîndru de vis, dar scăpase de ciocănitoare. Scăpase de naiba şi dedese de dracu. Cine mai adusese vulpea asta cu dinţi rînjiţi, să nu-l lase în pace ?

Vulpea cînd îl auzi ţipînd din somn că : Eu sînt :

Cotojman împărat
Cu paloşu de gît legat.

se speriase mai rău decît pisoiul cînd dedese cu ochii de ea. Venise din sat cam amînat. Satu, departe. Fusese după căpătat şi n-amiruise decît puişorii ăştia. Cînd să intre-n vizuină, îi miroase ei că e o lighioaie străină înăuntru. La aşa faţă luminată însă nu s-ar fi gîndit să fi venit în casa ei. Apropiindu-se, văzu pe Cotojman tresărind din somn şi strigînd :

— Eu sînt :

Cotojman împărat
Cu paloşu de gît legat.

Aşa că nu ştia-ncotro s-o ia de frică, nici vulpea, nici Cotojman şi rămaseră amîndoi înlemniţi, cu ochii sperioşi unul la altu.

De la un rînd de vreme, vulpea, mai prinzînd curaj, rupse tăcerea şi zise plecată :

— Împărate luminate, fii binevenit în casa mea.

„Începe să mi se izbîndească visu, gîndi Cotojman. Ori poate fu de-adevărat. Dar unde e patu meu cu fereastră ? Aici sînt sub pămînt. Ori poate aşa merge cu împăraţii ?” Nici el nu ştia ce să mai creadă.

Se vede, se simte. Îşi muşcă laba şi nu se deşteptă. Nu e vis. E de-adevărat. Şi vulpea-i zice împărate. Şi de ce nu i-ar zice, cînd mai adineauri i-a jurat credinţă cu lupu, cu ursu, cu viezurele, şi cu alte dobitoace ?

— Da' tu ce pofteşti de-mi turburi somnul ?

— N-am ştiut, împărate luminate, să iertaţi; vai de păcatele mele, că vizuina mea s-a-nvrednicit să primească asemenea oaspe, dar urmează-ţi hodina-n voie, că despre partea mea, ai linişte şi pace.

— Cam îmi făcui seama, miorlăi Cotojman, mai prin- zînd la limbă.

Mîrtanu o tot învăluia cu privirea. Era chipeşă vulpea. Şi văduvă şi tînără. Pe bărbatu-său îl pierduse în hăl an, pe iarnă. Au mai rămas multe vulpi văduve atunci. S-a însurat Cotojman cu vulpea. El sta acasă şi mînca numai pui aduşi de vulpe şi se credea împărat.

Lupul şi ursul veniră într-o zi să mai vadă ce putere are Cotojmanul cel mărunţel la trup. Cînd stăteau ei ascunşi în tufiş, iaca o frunză cu belea nu-i lăsa să privească. Lupul suflă frunza, Cotojman crezu că e un şoarece şi pîşi ! cu gheara drept în botul lupului, care urlă şi o ia la fugă. De urletul lupului, ursul se făcu mititel sus în copac. Şi din acea zi toţi se temură de Cotojman împărat cel cu paloşul la gît legat.

Fecioruţ din brusture

A fost odată ca niciodată că de n-ar fi fost nu s-ar fi pomenit. A fost odată, într-un sat, hăt la un capăt de lume, o biată femeie săracă, de mai săracă nici că se putea. Ba pe deasupra era şi singură pe lume. N-avea şi ea acolo, ca tot omul, un suflet cu dînsa care să-i mai îndulcească zilele cele negre ale bătrîneţelor, afară de lighioanele de pe lîngă casă : o mieluţă, un purcel, vreo două-trei găini, tot pe-atîtea raţe, gîşte şi altele.

„Doamne, doamne, grea boală casa goală !” se gîndea ea, cîteodată pe cînd îşi păştea liniştită mieluţa. „Oare m-oi mîntui din lumea asta fără să las măcar o umbră-n urma mea ?” se mai gîndea ea tot atunci supărată din cale-afară. Apoi, cu supărare, fără supărare, vă spun eu drept dumneavoastră, asta cam aşa se arăta, vezi că nu mai poţi băga găina înapoi în oul din care a ieşit.

Alte ori, mai ales cînd auzea atîtea şi atîtea poveşti cu copii răi, neascultători, mincinoşi şi obraznici, gîndul femeii se strămuta :

Cine are să-i trăiască,
Cine nu să nu-i dorească !

Îşi zicea ea atunci îmbărbătîndu-se şi aşa se mai stîmpăra o vreme pînă cînd începea din nou a se gîndi şi a se socoti cum i-au trecut zilele una după alta fără să aleagă nimic din ele.Eh ! îşi alunga ea atunci gîndurile cu mîna şi-şi zicea :

Ce-a fost, a fost,

Ce-a mai fi
Om mai vedea, dac-om trăi l

Azi-aşa, mîine-aşa, pînă într-o zi cînd îi fu dat femeii să se-aleagă cu ce nici prin cap nu-i dase, nici în vis nu visase. În ziua aceea îşi sumese şorţu-n brîu, ca de obicei, şi porni după buruiene la porc. Culegea cu spor că dracul de godac tropotea podeaua coteţului încă de cu noapte şi guiţa de mama focului cît îl ţinea gura şi puterile, gîndeşti că amu îl belea careva.

— Tugo-ţugo, ţugo-ţugo cu mama ! îi strigă ea purcelului din bătătură ca să-l mai domolească.

— Tugo-ţugo, ţugo-ţugo ! se auzi atunci un ţocăit de copil, dintre buruieni, îngînînd-o.

Auzindu-l, pe loc lepădă femeia cît colo secerea cu care lucrase şi începu a căuta cu de-amănunţelul printre buruieni, pînă cînd dădu cu ochii de un copiluţ, bălăiuţ şi dolofănuţ de mai mare dragul. Era aşezat pe-o frunză de brusture şi-şi mozolea mînuţele, bagsamă de flămînd ce era.

— Hai, mămucă dragă ! zise el nerăbdător femeii cînd o văzu, că tot m-or mîncat ţînţarii şi m-or băşicat urzicile aşteptîndu-te.

Cînd îl auzi ea că-i zice mamă, cînd îl văzu cît de arătos şi mintos era, se aplecă repede, îl luă frumos cu brusture cu tot, îl puse în poală şi-l duse fuguţa acasă. Aici nu mai încăpeai de răul găinilor şi puilor, al raţelor şi gîştelor dar mai ales, de cel al purcelului care te scotea din casă cu guiţăturile lui. Numai că femeia n-avea amu rînd de năcazurile lor, aşa că azvîrli un pumn de grăunţe la păsări, umplu vălăul gadinei cu buruieni ca să-l mai ostoiască şi-şi văzu de treabă, că treabă era acu' la casă nu glumă : de scăldat, de lăut, de înfăşat, de legănat, mă rog, copil i-a trebuit, copil a găsit! Dar eu n-aş vrea zău, să zic ceva rău, se plîngea biata femeie, măcar că toată ziua

alerga încoace şi-n colo pentru Brustur al ei, că aşa îi pusese numele, ba după pere pădureţe, ba după miere de albine sălbatice, ba după lapte de cuc şi ţîţă de capră neagră, ba după ce nu, numai să crească băiatul şi să se facă mare. Şi se şi făcea, ce să vă spun, creştea într-o zi-două cît alţii în nouă şi era frumos că, zău, numai soarele din cer era mai frumos ca el, aşa că îl sorbea mă-sa din ochi de drag ce-i era. Iar de harnic, ascultător şi cuminte, nici n-am cuvinte să vă zic cum era. Abia dacă-i mijiseră tuleii pe sub nas şi ţinea tot greul casei cu mîinile lui, ajutînd-o în toate cele pe mămucă-sa.

— Du-te, dragul mamii ! îl îndemna ea la vreo treabă şi el sărea bucuros, încă înainte de a-şi isprăvi mamă-sa vorba.

— Hai, dragul mamii ! Şi el venea din pămînt de sub pămînt la porunca mă-si.

— Fă, dragul mamii ! Şi făcea cum ştia el că-i mai bine, numai să-i alegădească măicuţa.

Aşa trăiră ei împreună liniştiţi, ani mulţi şi fericiţi, pînă într-o zi cînd trecînd pe-acolo cumătra moarte se luă de biata femeie şi nici una, nici alta, numai că şi-a trăit traiul, şi-a mîncat mălaiul şi de-acu musai să moară. Degeaba se tîngui ea că băiatul e prea crud, că nu şi-a deschis încă bine ochii în lume şi nu ştie cum îi viaţa, că acu' i-ar fi de mai mare învăţătură şi ajutor şi cîte altele, că moartea, pierită-i-ar fi fost numele să-i piară, harancă afurisită ce era, nu lua în seamă nimic şi-o ţinea pe-a ei : să treacă-n lumea drepţilor şi pace ! Văzând femeia că n-are încotro de răul hojmei, îşi chemă feciorul şi sărutîndu-l duios, îi zise :

— Dragul mamii, moartea nici nu alege, nici nu culege, cînd te cheamă cată să te duci. Astăzi unul, mîine altul, poimîine altul şi iar altul, şi-altul, şi-altul tot aşa. Amu, se vede, că mi-a venit şi mie rândul, aşa că mai râmîi sănătos că eu aci te las. Ai grijă de ce

biată am surzuit o viaţă-ntreagă şi mai ales de mieluţa asta pe care am ţinut-o ca să ţi-o dau în dar la nuntă. Şi cu puterile cele mai de pe urmă, îi întinse o sforicică de care era legată mieluţa, o mioară cu lîna toată-toată, numai şi numai de aur. S-o ţii ca pe palme, fătul meu, şi să nu te desparţi de ea în ruptul capului, că de mare folos ţi-a fi la vremea potrivită, mai ajunse ea să-i grăiască băiatului înainte de a se stinge de pe lumea asta păcătoasă şi rea.

O jeli feciorul pe dragă mămucă-sa, cu mare şi multă durere şi-i făcu toate pomenile după datinile din bătrîni : la trei zile, la nouă zile, la patruzeci de zile, la un an şi în tot anul pînă la şapte ani şi poate ar mai fi jelit-o încă, de nu i-ar fi zis mă-sa-n vis, odată, cam răstit:

— Tot lucrul are un capăt, dragul mamii ! Lasă jalea şi pomenile că tot la nimic n-ajung şi ia-ţi alte gînduri. Mai ia-te şi tu cu lumea !

Din ziua aceea îşi luă dară flăcăul alte gînduri dar cu lumea nu ştia cum să se dea, că nu apucase s-o vadă şi n-o cunoştea decît de-aci pîn-aci şi de colo pînă colo, cît ţinea gardul lor şi mai pe dincolo de el c-o palmă două.

Tocmai cînd era el mai învăluit de gîndul lumii ăsteia şi mai întors pe dos de vorbele mămucă-si, trecu pe-acolo un om cu clopul pe-o ureche şi cîntînd :

Lume-lume şi iar lume,
Lumea asta-i trecătoare,
Unul naşte, altul moare,
Lume şi iar lume !

— Bună ziua ! zise omul încetinind oleacă din horit.

— Bună ziua ! răspunse feciorul şi, cum n-avea ce face, îl întrebă unde se duce.

— În lume mă duc, îi întoarse omul vorba şi împingîn- du-şi clopul mai pe-o ureche îşi mînă drumul înainte horind mai departe :

„Gînd la gînd cu bucurie, că mă duc şi eu în lume !” îşi zise atunci feciorul văzînd cît de bucuros se ducea omul acela acolo. Aşa că luîndu-şi mieluţa de aţucă şi merinde-n străiţucă, porni şi el în lume. Şi se duse şi se duse

Lumea mare
Capăt n-are.
Tot te duci
Şi tot n-ajungi !

Luă lumea-n sus şi-n jos şi din lung şi în lat şi nu se mai sătura uitîndu-se ce mîndră era, ce frumoase erau satele, casele şi oamenii, ce tîrguri bogate se-nşirau de-a lungul drumurilor cu şetre numai una ca una de pline cu de toate cele : cu turte şi cu mărgele, cu brăţări şi cu inele, cu durde şi cu cosoare, săbii, puşti şi iatagane, cu ţoale, ştergări, năfrămi, căciuli, clopuri şi-ncălţări, cu căluţi şi jucării, bărci, roţi, ţinte, drăcării, cu plăcinte şi fripturi, cu gogoşi şi băuturi, larmă, rîs şi strigături :

Într-o zi, cînd iarăşi era feciorul într-un tîrg mare şi frumos, plin cu tarabe, negustori şi cumpărători, de alţi oameni foindu-se şi cu rost şi fără rost, de colo-colo, printre grămezile de mărfuri, sosi în goana mare a calului, un crainic împărătesc, opri unde era lumea mai multă şi începu a bate cu putere în toba ce o purta spînzurată de grumaz : Atunci se-mbuluciră oamenii într-acolo ca să poată auzi mai bine, împingîndu-l şi pe Brustur mai pînă lîngă sfetnicul crăiesc care grăi aşa:

Tot omul s-audă !

Măritul împărat, slăvit fie-i numele, lui şi urmaşilor urmaşilor lui, în veci de veci, porunceşte în toată lumea că s-a hotărî să-şi mărite fata după acela şi să-i dea şi jumătate din împărăţie aceluia ce va fi vrednic a o face, pe preafrumoasa lui odraslă, să-şi recapete darul rîsului pe care şi l-a pierdut de cîţiva buni ani de zile !

Totodată, măritul împărat dă de ştire că oricine-i slobod a-şi pune faptele la încercare, dar că celuia ce n-a izbuti să ducă treaba asta la bun sfîrşit, unde-i stau astăzi picioarele acolo-i va sta capul !

Asta-i pofta ce poftesc !

se încheia porunca împărătească grăită prin crainic.

Multe vorbe, şi bune şi rele, vîntură lumea, în urma poruncii împărăteşti : că ce păcat de-atîţia flăcăiaşi, mîndri ca brazii, care se mîntuiseră din lume, umblînd după pită mai bună decît cea de grîu ; că şi ei ce şi-au căutat norocul unde nu le era locul ; că ce arsă era inima mamelor a căror feciori s-au apucat s-aştearnă fetei de-mpărat pod de-argint; că şi a împărătesei era, de-acu', numai scrum văzîndu-şi copila toată ziua înnegurată ; că nebun ar fi acela care şi-ar mai pune viaţa-n cumpănă de dragul zgîtiei de fete ; că numai de zbănţuită ce era şi-a pierdut rîsul şi cîte şi mai cîte altele.

Auzind Brustur ce spor avea lumea la depănat pe seama poruncii împărăteşti şi neştiind ce să desluşească din aşa încîlceală, se gîndi c-ar fi mai bine să se ducă să vadă cu ochii lui ce şi cum îi, aşa că luîndu-şi mieluţa de aţucă şi o pită-n străiţucă porni către împărăţie.

Şi se duse el cît se duse, pînă-l ajunse noaptea hăt cum era mai rău. Nu se vedea nicăieri o scînteie

de lumină de-ţi puteai băga degetele-n ochi, cît de bine, de-ntuneric ce era. Merse el aşa

Noapte-n deal şi noapte-n vale,
Noapte la spatele sale,

pînă-ntr-un tîrziu cînd, zărind în depărtare o luminiţă, cît un muc de ţigară, cotigi într-acolo. Şi n-apucă el să se-aştearnă mai omeneşte la drum că şi ajunse la o casă proţăpită pe o rîpă. Cei de-ai căsii se pregăteau de culcare că feştila lămpii era trasă. Dar flăcăul îndrăzni şi bătu la uşa.

— Cine-i ? întrebă careva dinăuntru.

— Om bun ! răspunse Brustur, că aşa şi era şi altmin- treli cine să spună că era, dacă tot nu se cunoşteau ?

Apoi auzind trăgîndu-se zăvorul se băgă în casă cu mie- luţa după el.

— Bună seara ! dădu el frumos bineţe şi-şi scoase căciula după cum îl învăţase mămucă-sa, încă de pe cînd era copil.

— Să fii sănătos ! răspunse femeia ce locuia acolo, o văduvă cu fata ei. Şezi la noi ! se grăbi ea să-l îmbie văzînd mieluţa flăcăului toată numai cîrlionţi şi inele de aur galben şi strălucitor cum îi soarele.

— Aş şedea eu, cum să nu ! zise Brustur. Aş şedea încă cît de bine, dar şi mai bine aş şedea de m-aţi putea lăsa de mas aci în noaptea asta.

Şopîrla de văduvă, drămăluind în gînd cît plăteşte oiţa flăcăului, n-aşteptă să fie de două ori îmbiată ci, la întrebarea lui, sări ca friptă poftindu-l să râmîie.

— Cum să nu, doar nu sîntem nici noi din pădure, dacă stăm mai la o margine de sat ! zise ea. Apoi îl rugă pe fecior să nu-i fie cu supărare dacă, neavînd alt rost în casă, a mînea el pe vatră şi mieluţa sub laviţă.

— Bine-i pentru-n biet drumeţ ca mine ! zise feciorul bucuros că avea unde-mbruda căruţa şi unde-şi culca mieluţa. Aşa că n-aşteptă nici el să fie de două ori îmbiat, ci ghemui oiţa sub laviţă, îşi făcu sumanul perină şi, învîrtind aţuca mieluţei pe după palmă ca să nu-i scape din mînă, se culcă liniştit pe vatră. Şi cum se culcă şi adormi.

Se culcară şi alde gazdele, dar astea nici că putură adormi. Întîi şi întîi nu le prindea somnul, cum nu se prinde apa de gîşte, că era tare cald şi le mîncau purecii, aşa că, de la o vreme, lepădară ce brumă de haine avea pe ele şi se lăsară în pieile goale. Într-al doilea rînd nu li se punea geană pe geană, că erau cu ochii numai pe miţele de aur ale mieluţei, aşa că, în dricul nopţii, începură a se ciondăni una cu alta şi a se îndemna să tundă mieluţa.

— Tunde-o tu !

— Ba tunde-o tu !

— Tunde-o tu, că eşti mai mică !

— Tunde-o tu, că eşti mai mare !

— Ba eu nu !

— Ba nici eu nu !

Ba io-zo-io-ba, ba io-zo-io-nu, nici de aia, nici deaceea, una da şi alta ba, se făcură bune de nimic pînă colo către cîntatul cocoşilor cînd, văzînd că trece vremea de pomană, bivolana de văduvă, mai trecută prin ciur şi prin dîrvală ca fie-sa, se învîrtoşi odată, se sculă toată lac de sudoare de-atîta frămîntătură, îşi luă cămăşoaia, pipăi prin întuneric foarfecele şi cum îl găsi făcu jup cu ea în cîrlionţii de aur ai mieluţei. Apoi nu ştiu, foarfecele nu tăia, văduva era prea înzărdită, oiţa cu pricina, cine ce alt bai avea, destul că nu putu femeia tăia nici măcar un fir din lînuţa mieluţei. Ba i se afundă şi mîna-n lîna ei şi nu şi-o mai putea acum scoate afară. Trase o dată, trase de două ori, icni de zece ori, năduşi şi asudă de o sută şi de o mie de ori numai rînduri-rînduri, dar cîrceii de aur ai

mieluţei bai să se cîrnească cu un pas măcar, încolăciţi cum stăteau pe după degetele şi mîinile ei. „Amu ce să mă fac ?” gîndi femeia. Pe hojmălaia de fată-sa degeaba o chema că, cu ea sau fără ea, tot un drac. De strigat încă nu putea striga, ca să nu se scoale drumeţu-n gura ei. Se trudea singură drăcuind înfundat.

— Dare-ar strechea-n tine să deie, cu ţoc-mocul tău de blană cu tot, fleandură-ndrăcită ce eşti ! boscorodea ea smucindu-se în toate părţile şi blestemînd pe toate limbile.

Văzînd fata că mă-sa nu mai vine, se îndîrji şi ea de la o vreme, sări ca poprica de iute şi se duse să vadă ce-i. Căută pe întuneric şi-n coace şi-n colo, pînă o găsi pe mă-sa mogîldită lîngă laviţă. Neştiind ce are de stă aşa şi nici de ce se strofoacă într-atît, o trase de cămăşoaie. Dar, vorba aia, tocmai cînd s-a repezit şi lumea s-a isprăvit ! N-apucă să puie bine mîna pe cămeşa mămucă-si, că şi rămase agăţată de poalele ei. Amu munceau două pe-o biată mieluţă, mai s-o omoare de nu se scula omul în gura şi ruşinea lor.

— Da' ce,doamne iartă-mă, faceţi? întrebă feciorul, mirat de ceea ce vedea.

— Da' ce dracu' să facem ? Ce ne-ai făcut tu să facem, aia facem ! se zborşiră femeile la flăcău, tot ele de către pădure. Bine-ţi stă, om de ispravă cum ni te-ai arătat, se aruncară ele să-l rupă în gură nu alta, noi să te lăsăm de mas şi tu să ne faci de minune la lume !

— Nu v-am făcut eu de minune la lume, că v-aţi făcut voi şi fără mine ! le întoarse Brustur vorba şi, supărat de-aşa cuvinte, dădu să pornească iarăşi îa drum.

—A stai, măi omule ! se repeziră atunci femeile la el într-un glas. Unde porneşti aşa ca căţeaua cu puiţa după ea, nu vezi că sîntem mai goale ?

—Că văd, că nu văd, eu n-am ce vă face ! răspunse feciorul. Dacă n-aţi avut cap, amu musai să aveţi picioare, că eu nu pot adăsta din drumul meu ! şi zicînd acestea apucă aţuca, luă străiţuca şi porni la drum.

Mergea mînios înainte, cu mieluţa după el, iar în urma lui era prăpăd : zbierăte, plînsete, sudălmi, trîntituri, oaia cea, femeia hăis, ea cu fata calea-valea, cu mieluţa hîrţa- scîrţa, văduva cu mîna-n lînă, fată-sa cu poala-n mînă, toţi o hală şi-o obială ; parcă era oastea lui Papuc vodă. Şi pe unde trecea alaiul, se ridica un colb gros de-l puteai tăia cu cuţitul, nu alta, haznă că-l înghiţeau toţi gură cască ce se iviră pe la porţi, rîzînd în gura mare, arătînd cu degetul şi strigînd :

Ţurai-ţur picioarele,
Că-mi picară poalele !

Tot aşa, cu hălălaia după el, ţinu voinicul drumul către- mpărăţie. Dar pînă să ajungă acolo, ajunse mai întîi într-un sat. Sat mare şi bogat, după cum arătau pitele şi colacii, vărzările şi ţîpăii cu care erau tare îndărvălite femeile pe-acolo la vremea aceea. Pite mari, albe, colăcei bucălaţi, cozonaci moi ca bumbacul, împletiţi în şapte- opt, unşi, graşi şi buzaţi, stăteau rînd în gîrliciul cuptoarelor numai bine de băgat la copt. Cînd trecu însă feciorul cu toată haia-laia-hărmălaia drept prin inima satului, uitară femeile de cocături, lăsară-n plata domnului cociorve şi lopeţi şi săriră grămadă la gard să vadă ce-i. Şi cînd văzură ele horhota de pe drum le apucă un rîs alăturea cu moartea. Rîdeau de tremura carnea pe ele, cît erau de subţirele, toate nişte putinele. Iar mai tare şi mai tare rîdea o unguroaică albă grasă şi frumoasă, ce stătea rezemată în lopata cu care tocmai potrivise cocorăzile la foc. Cînd o

văzu stricîndu-se aşa de rîs, se răsti Brustur la ea din drum, zicîndu-i :

Hai, lele, cu cea lopată,
Dă-n iest fund mare de fată,
Că-mi omoară mieluţa !

Atunci unguroaica se opri din rîs şi cît era de albă, grasă şi frumoasă apucă lopata şi începu a măsura cu ea spinările bietelor femei şi de-a lungul şi de-a latul şi cruciş şi curmeziş. Îmblătea din mînă şi din gură cu toată puterea şi din toată inima. Ba, mai apoi, părîndu-i-se că nu-i treaba destul de cu rînduială, îşi suflecă poalele-n brîu şi mînecile pînă-n cot şi începu a împărţi lopeţile mai gospodăreşte :

Unul mie !
Zara ţie !
Brînza lui badea Ilie !

Şi, ar mai fi-mpărţit destul de bine, după cum o apucase, de nu s-ar fi lipit şi ea, cu lopată cu tot, de bucile fetei. Rîsese ea de măgar, dar amu veni vremea să-l încalece ! Apoi femeile cele erau cum erau, dar unguroaica le punea moţu'. Atîta era de îndrăcită, de nu-i ajungea uliţa ca s-o măsoare din şanţ în şanţ, încercînd să se deslipească de coada lopeţii. O smucea şi o hăţea, zbierând de hăuleau şapte sate-n gura ei, dar lopata nici că se clintea.

—Tulai, doamne, ce făcut! *Tulai, doamne !*... striga unguroaica tîrîndu-se cu de-n puterea pe pietrişul drumului, c-apoi ori-ori, ori s-a rupe lopata ori s-a lăsa fata. Dară buha de fată ce să se lase ! Ba dimpotrivă şi mai vîrtos se rînzi vâzînd că mătura şi ea uliţa cu celălalt capăt de lopată şi-şi belise zece rânduri de piei trasă-mpinsă pe toate pietroaiele, aşa că-i tăie unguroaicei dintr-un glas piuitul :

— Lipitu-s-a sărăcia de lopata dumitale, nu vezi cine poartă-aci comîndul ?

Unguroaica însă nu se lăsă.

— Lipească-n sărăcia la tine ! strigă ea cît putu de tare, aruncîndu-se cu amîndouă mîinile în comiţul fetei.

Mare vînzoleală, vă spun drept !

Numai Brustur îşi vedea înainte de drum cu mieluţa după el. Mergea îngîndurat văzînd şi auzind atîta zarvă. „Pentru-un lucru de nimica lucră dracu' de se strică” gîndea el. Noroc că-i mai îndulceau sufletul locurile cele mîndre pe unde trecea : holdele mari date-n pîrg, unduind în bătaia vîntului, viile înţînţălate pe dealuri, fînaţele, iarba şi florile, umbra zăvoaielor şi cîntecul izvoarelor cu apa limpede cum îi lacrima. Tocmai îşi scălda ochii în alunişul unui deluşor cînd, pe culmea lui la vale, zări o turmă coborând, ho-ţup-ţup, hop-ţup-ţup ! în cîntecul săltat al unui ciobănaş. Ciobănelul zicea din gură şi se-ncontra din fluier :

M-o trimis mama cu turma,
La mîncare nu-i dau urma !
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină;
Daina hop-ţup-ţup ! hop-ţup-ţup !
Mă luai cu turma-n sus,
Mă luai cu turma-n jos,
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină,
Daina hop-ţup-ţup ! hop-ţup-ţup !
Într-un loc întunecos,
Mă-ntîlnii c-un lup frumos.
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină,
Daina hop-ţup-ţup ! hop-ţup-ţup !
Faine îs oile tele,
Umple-mi-aş chişca cu ele !
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină,

Daina hop-ţup-ţup ! hop-ţup-ţup !

Cînd ajunse feciorașul cu turma aproape de drum îl opri Brustur din cîntat zicîndu-i :

— Haida mă, cu cea fliscoaie,
Dă-n iestă femeie grasă şi
frumoasă, Că-mi omoară mieluţa !

Atunci ciorîngaşul făcu zvîrr ! cu fluiericea în unguroaica cea albă, grasă şi frumoasă şi cum o lovi se şi lipi, cu fluieră cu tot, de dinapoia femeii. Apoi, vorba ceea, multe-am tras şi nu m-am ras, nici de asta nu m-oi tunde ! Nici unguroaica nu-şi încetă măcinatu', nici fluiera fluieratu', nici ciobănaşu' cîntatu'. O dădură cu toţii pe o tropotită trăgînd toată turma după ei. Îmblăteau oiţele din picioare măruntel şi zdrobit de numai sus-sus le sălta cojocelele.

Hopa-tropa,
Hopa-tropa,
Şi-o mîncat mălaiul popa !
Vai, vai, vai
şi
Vai, vai vai,
C-amu n-om avea mălai !

Acu' era adunătura şi mai de minune de cum fusese cu o turmă-ntreagă de oi după ea, tropăind de-a lungul drumului şi behăind care de-a-n-puterea :

Me-e-e ! mieluţele.
Be-he-he ! oiţele.
Ţe-ţe-ţe ! căpriţele.

Cum mergeau ei aşa, bîr-bîr-bîr, oiţă, bîr ! numai ce dădu în urma lor un car încărcat vîrf cu găini,

ducîndu-se la tîrg. Îl trăgeau la jug un lup şi-un urs pe care-i mîna din gură, cu mare năpăstuială, un om ; că jigodiile, după ce că-i mîncaseră boii, amu nu se-ndemnau nici să tragă.

— Cea, lupule ! Hăis, ursule ! striga omul cu năduf la ele. Cea mă, cea, lupule, cea ! Hăisa, hăisa, ursule ! îl strunea el cînd pe unul, cînd pe altul, fără prea mare cîştig. Dar cînd dădură vîjii dracului de miros de cojocele îi apucă un spor la mers de nu le mai putea sta nimeni şi nimic împotrivă. O luară dară la fugă. Şi-apoi

Fuga ăştia după cele,
Fuga cele după cela,
Fuga cela după ălea,
Fuga ălea după ăia.

Fugeau unii după alţii şi unii de alţii de le sfîrîiau călcîiele nu alta. Hurducăind şi el pe drum din toate încheieturile şi hodorogind din toate ţîţînele, nu ştiu cum săltă carul peste un bolovan, că se hîi într-o parte şi dădu cu nevasta omului, ce stătea poponeţe pe o loitră, de-a berbeleacul peste cap.

— Văleleu, bărbatu' meu ! Văleleu spatele meu, trăias- că-te dumnezeu ! începu ea atunci şă se vaiete şi să-şi cheme bărbatul în ajutor, dîndu-şi poalele în jos de peste cap şi adunîndu-se toată de pe drum. Dar bărbatu-său ce să audă dintr-atîta lărmătură, aşa că o luă femeia la fugă după car, strigând ca din gură de şarpe :

— Văleleu, bărbatu'meu, asurzi-te-ar dumnezeu !

De-atîta huruitură şi de-atîta zbierătură se speriară găinile omului şi-ncepură şi ele a bate din aripi, a se hîşîi prin coşuri şi a cotcodăci de mama focului. Tocmai cînd era zburătăcitul mai în toi şi

cotcorizitul mai pogan, hop şi cumătra vulpe, venită de pe cine ştie unde, tot o fugă, auzind tămbălăul.

— Hălălău, solgă birău ! îi strigă ea omului, după cum i se păruse că îl cheamă şi nevastă-sa, ajungînd alăturea cu carul, nu-mi dai şi mie-o găină ?

— Nu ! răspunse omul scurt şi înciudat, crezînd că-l poreclise vulpea.

— Bine ! zise atunci cumătra. Dar să ştii, adăugă şi ea cu ciudă, că ţi-oi lua cuiul de la carîmb.

— Ia-l numai că ti vedea tu-n locul lui ! ! întoarse omul vorba. — Vin' la mama să te vază,să-ţi dea un cocean de varză ! îl drăgăli ea atunci cu vorba în batjocură, cum nu-l prea vedea om de-o treabă ca asta. Apoi se repezi la carîmb, luă cuiul şi-l aruncă peste răzoare cît putu mai departe.

— Na că ţi-am luat cuiul ! ! ! îl însurcăi vulpea cu gura, nu carecumva să scape omul neînsurchidit din gheara ei.

— Na că-ţi arăt şi eu ţie ! îi răspunse omul apucînd-o iute de coadă şi îndesîndu-i-o bine de tot în gaura unde fusese cuiul, pînă-i ieşiră floacele pe partea cealaltă, iar vulpii limba de un cot de durere. Apoi se aburcă în car şi îşi luă iară boii la dîrvală :

— Hi, ursule ! Hi, lupule !

Amu, macar că era carul cam împiedecat cum tot la o învîrtitură de roată plesnea o dată cu vulpea de pămînt, de la o vreme tot se întrolocă hărmălaie cu hărmălaie laolaltă şi-apoi nu mă-ntrebaţi ce ieşi, că ieşi o altă dăndănaie şi mai de poznă la lume de cum fusese pînă atunci. Brustur n-avea însă grija ei, că destulă treabă avea el cu grija lui. De la un timp i se arătă însă şi ăsteia capătul, vorba ceea : tot vine el şi cel ce-ntîrzie ! Aşa se întîmplă că, tot cu tălălăul, tămbălăul şi trocălăul după ei, într-o zi ajunseră cu toţii la împărăţie. Văzînd dedeparte aliotmanul, străjile dădură repede de ştire împăratului, înecîndu-se de rîs la fiecare cuvînt. Auzind vestea, acesta dădu

sfară-n ţară şi porunci peste hotară, aşa că încă de pe la miezul nopţii toată suflarea omenească era în picioare. Fata împăratului frumos gătită, se ivi şi ea-n balcon, tristă şi posomorîtă. Privea printre lacrimi, la cei ce încercau să o înveselească trecînd pe sub fereastra ei cu feluri şl feluri de cîntece, jocuri, strigături, incuri, snoave şi alte nimicuri ce fac bucurie inimii, cînd, de la un capăt de uliţă, se arătă Brustur cu toată liota după el. Mort să fi avut în casă şi nu te-ai fi putut ţine de rîs văzînd-o. Iaca aşa nu se putu nici fata împăratului ţine de rîs cînd văzu cum trăgea un biet ghem de mieluţă ditamai malul de muieri după ea, cît era halăul de fată de stropşită şi mă-sa de îndrăcită, cum se iţuia fluiericea de printre bulendrele unguroaicei ţinînd contra la cîntat ciobănaşului :

Dui-dui-dui şi iară dui,
Cu oile sus pe Grui.
Cu oile la vîlcele,
Dui-dui-dui şi eu cu ele !

cum se zdrumica toată turma ciobanului fugind bîr-oiţă pe uliţă, bîr-oiţă-bîr ! de răul cotîrlăilor ceia înhămaţi ca dracu' la jug, cîta mai gură făcea femeia românului fugind în urma carului : „Văleleu, bărbatu' meu ! Văleleu de capul meu ! ce tărăboiul tărăboaielor tărăbăiau găinile cele prin coşuri, cum troscăia roata pe vulpe de pămînt şi cum ofta cumătra de bine ce-i tihnea, ce mai de treabă avea omul cu boii şi cu nevasta :

— Cea, lupule ! Hăis, ursule ! Ţine, vulpe, de carîmb ! Suie-te Sofronă-n car !

Prinse dară fata de-mpărat a rîde din tot sufletul şi cu toată inima şi, după ea, începu să rîdă împăratul şi după el împărăteasa, după ei se puse pe rîs toată curtea împărătească, iar după asta toţi oamenii se

puseră pe rîs. Hohoteau cu mic, cu mare, de le ajungeau gurile pînă la urechi.

Atunci., ca prin minune, se deslipiră ceia care de pe unde erau lipiţi şi-o luară la fugă care pe unde putură şi nimeriră : pe drum, peste garduri, prin grădinile oamenilor, prin păpuşoaie, ducîndu-se care de unde a venit. Numai Brustur rămase locului, cu mieluţa lîngă el, uitîndu-se la mîndreţea cea de fată a împăratului. Iară crăiesei îi înflori faţa ca un trandafir cînd văzu ce flăcău chipeş i se înfăţişa. Atunci luă Brustur un inel de aur din lînuţa mieluţei şi i-l întinse fetei grăindu-i :

Ţi se cade cu cunună,
Ca şi cerului cu lună !
Ţi se cade cu inel,
Ca şi soarelui pe cer !

Întinzindu-i în schimb, după obicei, năframa de credinţă cusută de mîna ei, fata îi rîse zicîndu-i :

Frunză verde măr rotat,
Ţi se cade-a-mi fi bărbat,
Că ţi-s ochii mari şi verzi,
Ca iarba de pe livezi,
Braţele, strat fain de flori,
Gura, grai de sărbători,
Gura-ţi rîde, ochii-ţi tac,
Şi musai ca să-mi fii drag !

Atunci porunci împăratul o nuntă ca-n poveşti. Şi chiar aşa ar fi fost, că staroste bun de gură au avut, lumea de pe lume s-a strîns, ceteraşii le-au mers strună, băutura încă şi chiar peste măsură, bucurie multă, nuna mare cît o căldare, nunul mic cît un buric, neamurile iute s-au învrăjbit, iar eu şi alţii ca mine bine ne-am veselit. Numai păcătoasele de

bucătărese şi-au făcut de cap ! Chiar de-aceea le-am croit o chiuitură să mă ţină minte cît or trăi :

Socăciţe ce-aţi lucrat ?
Laştele nu le-aţi sărat,
Şi-n plăcinte n-aţi pus brînză.
Şi nici ouă să se prinză !

Socăciţe ce-i cu voi ?
De ce-aţi fost aşa de moi ?
Că nu ne-aţi dat de mîncat,
Numai pînă ce-am crăpat !

Socăciţe ce-aţi făcut ?
Că n-a fost nici de băut,
Fără Someşu' întreg.
De mă doare pe sub piept !

Măgarii

Cică odată Michiduţă, trimis fiind pe pămînt pentru treburi de cele nu prea curate, nici prea descurcate, răsgo- gonate şi cu moţ moţate, se întîmplă să nu găsească nimic de lucru. Nici un om nu se lăsa adulmecat de el la vreo ispravă nelalocul ei, nici unul nu voia să vateme pe altul, nici mincinoşi nu găsea, nici hoţi nu erau, nici lăudăroşi,nici chilipirgii, nici copii neascultători... Ce mai vorbă, nimic din ceea ce i-ar fi putut da, cît de cît, apă la moară.

„Ce-i de făcut ? ce-i de făcut ? se întreba el necăjit. Asta nu mi s-a întîmplat de mii de ani de cînd cutreier lumea-n lung şi-n lat. Şi fără lucru nu-i rost de mîncare, iar eu cînd sînt flămînd îs mai rău ca dracu'. Ce să fac ? Ce să fac ?”

Cum sta el aşa storcîndu-şi mintea cum s-o scoată la capăt cu slujba şi cu mîncarea, numai ce vede trei vînători mergînd pe drum.

„Tiii ? ! ! Hai că la una i-am dat de capăt! zise el. Mă fac vînător şi-apoi chişca să mă ţie că de mîncare n-am eu grijă cu atîta vînat : iepuri, urşi, porci mistreţi, raţe, capre negre, vulpi, bursuci, mîţe sălbatice... Hai că-i treabă !... Hai că-i treabă !” se îndemna el singur, cu bucurie de aşa găselniţă.

Îşi făcu, aşadar, rost de puşcă, de alice, de tolbă, de cuţit vînătoresc, de alte sarsamuri trebuitoare în asemenea isprăvi şi se puse pe lucru.

Şi ce-i drept nu-i minciună,
îi mergea dracului strună !

Numai că tot capătul are un capăt. De la o vreme începu a nu-i mai merge chiar aşa de bine. De ce ?

Cine să ştie. Ori vînatul s-o fi rărit, ori el o fi îmbătrînit, ori sălbătăciunile ar fi luat seama şi-i dădeau ocol. Ce, ce nu, vorba-i că-l înghesuia iarăşi Flămînda de nici nu vedea pe unde călca de răul ei. Umblă-n colo, umblă-ncoace, hi în sus, hi în jos, hai aici, hai colea, dă, fă, du-te, vino, şi nimic. Nu-i pica nimic şi pace ! Ajunsese, bietul de el, ca un ţîr de slab, că de necăjit nici n-am cum vă spune că era. Negru nu alta !

Într-o seară, cum stătea el aşa dus pe gînduri de atîtea rele ce-l încolţiseră de la un timp, numai ce zăreşte Michiduţă o căprioară coborînd la adăpat. Cum o vede îi şi vine firea la loc, pune repede mîna pe puşcă şi poc ! poc ! o ocheşte şi chiar o nimereşte. Acu' să vezi dîrveală pe capul lui. Umbla ca'n ciur nu alta. Adună lemne, aţîţă focul, croieşte ţăruşul, alege şi împlîntă crăcanele, beleşte vînatul, îl spintecă, îi spînzură pielea de ciotul unui copac, iar carnea o pune în frigare, o sară, o dă cu cimbru, pune mujdeiul şi un pămătuf de busuioc la îndemînă ca s-o mai atingă aşa, din cînd în cînd, pe ici-colo, pentru gust, o rumeneşte apoi încet şi pe-o parte şi pe cealaltă şi pînă una-alta îşi aşterne şi masa. Se aşază apoi Michiduţă pe mîncate şi dă-i înainte cu sănătate, ba o pulpiţă, ba o costiţă, ba o codiţă, pînă isprăveşte toată carnea şi poate că, nemîncat cum era de-atîta vreme, ar fi ros şi oasele dacă pielea cea de căprioară nu s-ar fi dat jos din copac, nu le-ar fi strîns unul cîte unul, nu le-ar fi pus subsioară şi n-ar fi luat-o la fugă zicînd :

— Staţi-ar în gît să-ţi stea, lighioană spurcată, că numai de rele eşti făcut pe lumea asta ! Da' ţi-i găsi şi tu odată naşul, n-ai nici o grijă !!!

Cînd aude şi vede Michiduţă una ca asta, i se bulbucă ochii în cap ca cepele de spaimă şi, cît era el de drac, îndrugă o crucioaie mare cît o zi de plug, luînd-o, pe loc, la sănătoasa peste garduri, peste răzoare, peste arături, prin semănături, prin pădure,

înainte, orbeşte, mai să dea, de buigat ce era, peste măgarii unui om care căra cu ei lemne din pădure.

— Da' nu ştii feri, bre omule, de dai ca orbu'n tîrg peste măgarii mei ? întrebă românul cam răstit.

— Ba ştiu, răspunse Michiduţă, mai mult mort decît viu, dar bucuros că a dat peste un suflet de om. Întreabă-mă însă mai bine de-am avut rînd de spaimă.

— Păi ce spaimă aşa mare te poate mînca de să nu desluşeşti dreapta-stînga de-nainte ?

— Stai, răspunse Michiduţă, că ţi-oi spune tot, numai să-mi prind oleacă răsuflarea.

Omul trase atunci carul la o margine de drum, gîndind că facerea de bine nu-i întotdeauna răsplătită cu muşcătură de cîine.

— Ogoieşte-te, omule, zise el apoi şi spune tot ce ai pe suflet, că te ascult.

— Auzit-ai dumneata o minune ca asta ? începu Michiduţă să povestească şi dăi, dăi, dăi şi zi-i, zi-i, zi-i pînă istorisi, din fir în păr şi cu de-amănuntul, tot cum a fost şi ce-a păţit.

— Şi pentru atîta lucru schimbi feţe-feţe şi ţi-ai pierdut firea ? întrebă omul la urmă. Apoi ce făceai dacă păţeai ca mine, că la mine ca la nime, nici eu ca dracu, dar nici dracu ca mine ! Stai să-ţi spun eu ce-am păţit şi apoi să văd ce faţă faci !

— Ce spui ? se minună Michiduţă care se mai stîmpă- rase un pic, după ce-şi uşurase sufletul. Dă-i înainte, zise el, că te-ascult şi eu.

— Auzi, începu omul, răsucindu-şi o ţigară şi oftînd din greu, să ştii de la mine că sărăcia-i mai rea ca orbia şi-am avut parte de ea ca paraua de punga popii. Am fost al zecelea la blidul cu mămăligă şi, ca toţi fraţii mei, cînd am ajuns cît de cît mai mărişor, am cătat a părăsi casa părintească pentru un codru de pîine. Şi mi-am găsit norocu', arză-l-ar fi fost focu', la un boier cu rînza-ntoarsă pe dos de rău ce era. Boierul trăia singur cu nevasta într-atîta avere de nici nu-i ştia

hotarul. Şi i-am slujit omeneşte mai zece ani de zile fără nici o simbrie. Aşa-i mă ? întrebă el pe măgari.

— Aşa-i, aşa-i ! răspunseră aceştia, spre mirarea lui Michiduţă, care auzindu-i începu din nou să tremure ca varga şi să-şi bulbuce ochii de spaimă zicîndu-şi în sine : „Fugii de lup şi dădui de urs !"

— O dată că să mai aştept, îşi urmă omul vorba, că-s prea crud şi nu mă ştiu socoti cu banii. Apoi că-i teacă, apoi că-i pungă, ba pe urmă că m-or plăti cu toţi banii odată cînd oi fi de m-oi însura ca s-aleg şi eu ceva din slujit... Şi aşa trecură, cum îţi spusei, mai zece ani de zile cînd mă hotărîi să mă însor că mi-am fost găsit o codană de fată frumoasă de-mi sfîrîiau călcîiele după ea nu alta. Îi spusei boierului păsul meu, dar nu-i veni la socoteală să mă plătească după cum ne fusese înţelesul. Nici lui, nici boieroacei, că amîndoi erau strînşi la pungă de nici scuipat în gură n-aveau de zgîrciţi ce erau. Şi-am ţinut-o aşa, eu pe-a mea şi ei pe-a lor, tot o leandră şi-o buleandră, pînă cînd văzînd boierul că nu las dintr-ale mele, scoase un bici, de unde l-o fi scos, îl învîrti de vreo două-trei ori peste cap pocnind din pleaznă şi începu a mă croi cu el şi de-a lungul şi de-a latul, iar boieroaica a boscorodi, ce-o fi boscorodit, că mă pomenesc prefăcut într-o păsărea, asta-mi mai lipsea. Pesemne biciul acela era anume aşa împletit să te facă din om neom. Cum văzui cea rea, pe-aici ţi-i drumul, Ioane, îmi luai zborul şi nu mă oprii decît după o bună bucată de drum. Mă hodinesc pe-un gard, îmi trag eu sufletul cît pot şi apoi încep a mă uita unde-s, cînd ce văd ? Moş Îndungă mămăligă-n pungă, vecinul nostru, se căznea s-aleagă grîul de neghină dintr-un moviloi de bucate cît casa de mare. Ce să fie, mă gîndesc eu. Ia să-l întreb.

— Bună ziua vecine, ce mai faci ?

— Bună să-ţi fie inima, dragul moşului, iaca ce să fac. Aş face eu bine de n-ar fi boala asta de boier care

mă cearcă mîine de i-am ales grîul ori ba. Şi, precum vezi, grămada-i mare, puterile-s puţine, bătrîneţele grele... Leacu colacu de-acu...

— Nu-i chiar aşa, vecine. Aşa zice omu' la necaz, dar la o adică... Şi-apoi las' că-ţi ajut eu că doar sîntem dintr-o pănură şi unde nu poate un om singur fac mai mulţi laolaltă. Oi chema şi tot neamul păsăresc cu care-acuma mă-nrudesc, să ne dea o mînă de ajutor. N-apucai a spune vorba asta, că iaca toată păsărimea la clacă.

Şi cu rîs pînâ-n prînz,
Tara, tara, tara, tara,
Haideţi că ne-apucă seara !

dădurăm gata treaba omului. Dar crezi că-l mulţumirăm pe boier ? Nici vorbă. Cum veni şi văzu isprava noastră, cum îl apucară năduşelile cele rele de ciudă şi de catran şi în loc să scoată punga scoase biciul, îl învîrti de vreo două- trei ori peste cap şi ne trăzni cu cîte-o pleaznă pe fiecare de ne săriră fulgi prefăcîndu-ne-n dulăi ciobăneşti, mari cît viţeii şi răi ca dracu.

-— Aşa-i mă ? întrebă iar omul pe măgari.

— Aşa, aşa ! răspunseră aceştia, într-un glas frumos de mai să moară Michiduţă de spaimă auzindu-i, şi-ar fi luat-o bine la picior de nu-l trăgea Ion de coadă înapoi zicîndu-i:

— Văd că eşti tare ca balega după ploaie ! Ia stai că nu-i muri să-ţi isprăvesc ce-am început.De voie, de nevoie, Michiduţă se mai ostoi, aşa că omul şi reluă povestea. Şi cum îţi spusei ne pomenirăm dulăi. Încotro s-o luăm acu?

— Hai, zise Moş Îndungă mămăligă-n pungă, unde-om vedea cu ochii şi unde ne-or purta picioarele numai să scăpăm de primejdie, şi-apoi ne-om socoti.

Şi cînd ne văzurăm ieşiţi din calea răului, taman la peste şapte sate, hotărîrăm să ne aciuiem pe lîngă o stînă de oi ce tocmai se zărea pe-acolo.

— Bucuroşi de cîini lăţoşi ? întrebarăm noi pe baci.

— Bucuroşi dacă-s şi colţoşi !

— De asta nici o grijă să n-ai, stăpîne, că sîntem răi şi încă ce ne mai facem !

— Bine, zise baciul, care mai avea o tîrlă de dulăi zdrenţăroşi, fălcoşi, răi de pagubă, buni de gură şi plini de draci ca moara de saci, vă iau şi pe voi!

Baciul era un om bun şi de omenie. Băciţa la fel, bună şi omenoasă şi pe deasupra îi dăruise omului şi o ogradă de copii, băieţi şi fete. Dar vezi tot omul cu necazul lui.

N-apucau copiii baciului să se ridice cît de cît pe picioarele lor, că venea boierul lui Şapte sate şi-i lua cu de-a sila la moşie şi apoi odată apucaţi acolo, nici ei nu-şi mai vedeau părinţii, nici părinţii nu-i mai vedeau pe ei, nu erau nici ca viii, nici ca morţii. Mai mare necaz ca ăsta, spune drept, unde mai găseşti ?

— Cu aşa haită de cîini te laşi dumneata călcat de boier? îl întrebai eu într-o zi pe baci.

— Ei, băiete, ce ştii tu ! răspunse acesta. Boierul are putere mare. Pe asta de i-am putea-o lua...

— Apoi numai să dea el pe-aici că ne-om căzni de i-om lua-o, că doar nici noi nu sîntem unul, că sîntem mulţi şi multe gîşte înving porcul.

— Dinspre partea asta nu purta grijă, grăi baciul, că numai astăzi nu e mîine şi ce nu-i îl vezi că vine.

Şi chiar aşa se şi întîmplă. Într-o zi ne pomenirăm cu pacostea de boier pe capul nostru. Cînd văzui eu treaba, dau după dulăi.

— Pe el, fraţilor ! strigai repezindu-mă în calea lui c-o falcă-n cer şi cu una-n pămînt.

— Pe el ! strigă şi Moş Îndungă mămăligă-n pungă sărind sprinten în pieptul boierului de gîndeşti că nu era el cel de-o sută de ani.

— Hai, Dumane ! Hai, Ochiosu ! Hai Colţosu, nu-l lăsaţi mă, Lupu, Ursu, Suru, Leu, pe el măăăă !!! striga baciul din răsputeri la cîini asmuţindu-i.

— Sări, Ioane ! Sări, Stane ! Sări, Mărie ! Sări, Ilie ! Săriţi, toţi copiii mamii, striga şi femeia baciului cît o ţinea gura luînd calea boierului cu poalele suflecate şi cu maiul de lăut rufele în mînă.

Şi apoi las' că nu i-a fost boierului moale. Care-l apucarăm de picioare, care de mîini, care de grumaz, unul de faţă, altul de dos, cînd îl lăsam noi îl apuca muierea, cînd ostenea ea îl lua el şi tot aşa ne vînzolirăm pînă-l puserăm pe boier jos şi-i luarăm puterea.

— Apoi bine-am izbîndit ce-am iscodit, zise baciul bucuros şi ne puse pe toţi la masă să ne ospătăm şi să ne veselim.

Ne ospătarăm şi ne veselirăm noi o zi-două după trebu- şoara asta şi apoi, ştiindu-l pe baci afară de primejdie, cu toţi copiii sănătoşi pe lîngă el, cu tîrla de cîini întreagă- ntreguţă şi mai pusă pe trebă ca niciodată, ne luarăm ziua bună de la toţi şi-o-ntorserăm la căşile noastre, unde acolo aveam ce aveam de făcut socoteală cu boierul.

Cînd ajunserăm, boierul, ca boierii, stătea pe sofa, trăgea din lulea şi bea cafea.

— Iaca şi pe Ivan la găvan, boierule ! ziserăm noi atunci intrînd.

Văzîndu-ne aşa colţoşi, boierul se înspăimmtă şi dădu s-apuce biciul de unde-l ţinea, dar n-avu răgaz că i-l luarăm noi cu puterea. Şi întîi îl făcui om pe Moş Îndungă mămăligă-n pungă, ca să se poată duce liniştit acasă să-şi vadă de bătrîneţele lui ; apoi învîrtii biciul de vreo două- trei ori peste cap cu sete şi-l

sfinţii c-o plesnitură pe boier şi cu una pe boieroaică şi-odată-i făcui pe ăşti doi măgari ai mei.

— Aşa-i mă ? întrebă omul luîndu-şi biciul şi pocnind o dată din pleasnă ca să-i cunoască animalele de frică şi să se-ndemne de-acu la drum.

— Aşa, aşa ! răspunseră, aceştia pornind carul, cîine- cîineşte nu prea omeneşte.

Atunci, de spaimă, îi sări lui Michiduţă inima din loc şi-o porni ca din puşcă, şuştuluc-şuştuluc, la vale şi pînă în iad nu se opri, unde duse veste că pe pămînt e prăpăd mare.

— S-au schimbat vremurile, tătucă, îi zise el lui tătîne-său, cu tot năduful. S-au sehimbat vremurile !

Ion şi-a prins boierii-n jug
Şi-i mînă cu bici de lînă,
Hi la deal,
Boală bătrînă !
Hi la deal şi hi la vale,
Că v-ajut eu pe spinare !

Grădina zeiţei de jad

Grădina zeiţei de jad se află pe coasta Muntelui Peştera Vrăjită. De fapt, Grădina zeiţei de Jad nu este decît un deluşor. Bătrînii spun că pe vremuri pe Muntele Peşterii Vrăjite erau numai pietre goale : nu creştea nici o rădăcină de copac, nici un fir de iarbă. Oamenii care locuiau aci, toţi spărgătorii de pietre, erau săraci lipiţi pămîntului; vîntul şi căldura îi pîrjoleau, sudoarea le curgea în ochi, buzele li se uscau şi crăpau. Visau pomi încărcaţi de fructe, izvoare cristaline, dar visul lor rămînea numai vis. Într-o zi, nu se ştie cînd s-a întâmplat, pe creasta muntelui a răsărit un piersic. Băteau ploile şi vîntul, apele din munte cărau cu ele pietrişul, dar micul piersic rămînea bine împlîntat şi creştea de-ţi era mai mare dragul.

Pe atunci s-a oploşit pe munte, un flăcăiaş străin, de acele locuri. Nimeni nu ştia de unde venise şi cum îl cheamă. Tot spărgînd piatra în bătaia vîntului şi-n arşiţa soarelui se înnegrise de-i sclipea obrazul. De aceea oamenii îi spuneau Uang cel Negru. Era bun la inimă feciorul şi tare arătos şi priceput. Nu era însurat şi nu strînsese un ban în viaţa lui. Cînd se afla cineva la ananghie, Uang cel Negru era primul care-i venea în ajutor. Vorbeau toate satele din jur de bunătatea lui.

De cîte ori urca muntele să spargă piatră, Uang cel Negru trecea pe lîngă puiul de piersic. Pe neaşteptate, într-o noapte, puiul de piersic a crescut de să nu-l recunoşti. Şi tot în noaptea aceea i-au dat frunzele şi a înflorit. Într-o dimineaţă, trecînd pe lîngă

piersic, deşi nu adia nici o boare de vînt şi crengile erau nemişcate, băiatul a simţit cum se scutură peste el boabele de rouă de pe frunzele pomului. Seara, a trecut din nou pe sub piersic şi atunci florile au început să-l ningă cu petalele lor. Altă dată lui Uang cel Negru i s-a părut că piersicul îi zîmbeşte şi i-a fugit toată oboseala. De atunci, în fiecare zi, seara, cînd îşi termina treaba, Uang cel Negru se aşeza sub ramurile piersicului.

Într-o zi, trecînd pe acolo, a văzut cum piersicile roşii şi mari se copseseră. S-a dus la locul lui şi s-a apucat de spart piatră. Mirosul piersicilor îl ameţea cu parfumul lor. Era în iunie cînd soarele pripeşte mai tare şi pietrele se încinseseră ca focul pîrjolindu-i picioarele desculţe. La amiază toţi ceilalţi flăcăi şi-au găsit cîte un loc să se răcorească, dar Uang cel Negru a rămas să mai spargă piatră. Deodată s-a simţit obosit şi a adormit. Cînd s-a trezit, în jurul lui era o răcoare neobişnuită. A deschis ochii şi a văzut că dormea la umbra unui pom.

Crengile şi frunzele pomului se strînseră una în alta ca o umbrelă deasupră-i. Uang cel Negru a sărit deodată în sus, mirîndu-se de unde a răsărit pomul acolo. L-a scuturat el cu putere, dar era bine înfipt în pămînt. Uang cel Negru s-a minunat şi mai mult ştiind că pe tot muntele nu se afla decît piersicul pe sub care trecuse dimineaţa. S-a uitat mult la pom, dar n-a găsit un răspuns la întrebarea ce-l frămînta şi fără a mai sta pe gînduri, s-a îndreptat către locul unde ştia că e piersicul. Cît ai clipi din ochi a ajuns acolo şi a văzut că acesta era la locul lui. Şi, mare minune, pe o creangă stătea o fată de toată frumuseţea şi culegea piersici. Uang cel Negru s-a mirat şi mai mult văzînd aşa mîndreţe de fată cum nu văzuse nicăieri pe unde umblase. Avea faţa ca o floare de piersic înflorit şi-i zîmbea. Uang cel Negru s-a apucat iarăşi de spart piatră. Fata a făcut un semn cu mîna şi din locul unde

spărgea băiatul piatră a venit în zbor o ramură de piersic şi pomul a dispărut. Fata a lipit-o de pom şi crenguţa s-a lipit ca şi cînd niciodată nu fusese smulsă de acolo. Apoi, a rupt o piersică şi i-a aruncat-o băiatului drept în mînă. Fata rîdea din toată inima. Uang se simţea tare încurcat şi nu ştia ce să facă. Apoi ea s-a oprit din rîs şi i-a făcut semn s-o mănînce. După ce a mîncat-o, băiatul s-a simţit aşa de răcorit, de parcă fusese la scăldat. Fata a luat o ramură de piersic şi a scuturat-o şi Uang s-a pomenit, deodată, într-un pavilion verde scăldat în lumină. Pe un perete era agăţat un tablou cu o piersică mare. Rîzînd, fata a spus :

— Eu sînt Zeiţa de Jad. Ştiu că eşti un băiat bun şi săritor. Dacă ai vreun necaz vreodată, să vii aici şi să mă cauţi.

În timp ce vorbea, faţa zeiţei s-a îmbujorat şi mai mult, ochii îi scînteiau şi mai tare. Uang cel Negru nu ştia ce să mai zică de bucurie şi mulţumire, cînd, fata s-a făcut nevăzută. Băiatul s-a pomenit iarăşi înconjurat de flăcăii care spărgeau piatră.

Seara s-a întors acasă şi n-a dormit toată noaptea gîn- dindu-se la Zeiţa de Jad. A doua zi, plecînd la lucru i se părea că merge mai repede decît ceilalţi. Cînd s-a luminat de ziuă, el ajunsese deja sub piersic. Aci a întîlnit-o din nou pe Zeiţa de Jad. Zîna îl privea rîzînd, şi, roşindu-se, băiatul a spus :

— Am venit să te rog să-mi cîrpeşti cămaşa !

Zeiţa s-a învoit cu toate că ştia că nu venise pentru asta şi i-a spus :

— Uang băiete, ştiu că n-ai dormit toată noaptea. Culcă-te puţin !

Văzînd cît de bine se poartă zeiţa cu el, Uang cel Negru se simţea îl al nouălea cer.După puţin timp a adormit. A răsărit soarele şi băieţii trecînd la lucru l-au văzut dormind sub piersic şi alături de el, cămaşa cîrpită.

De atunci, Uang cel Negru se ducea în fiecare zi sub piersic şi se întîlnea cu Zeiţa de Jad. Azi aşa, mîine aşa, ceilalţi flăcăi au început să facă glume pe seama lui :

— Negrule,s-au terminat de mult piersicile,tu ce mai cauţi ?

Uang cel Negru, care nu minţea niciodată, le-a spus flăcăilor tot adevărul.

La vreo 20 de li[1] de locurile acelea, se afla un orăşel în care trăia un mare bogătaş. Într-o zi, după ce a mîncat şi a băut pe săturate, bogătaşul a început să-şi facă planuri : „Dacă aş avea o grădină în care să sap un lac, să ridic un munte şi pe munte să construiesc un pavilion, ce bine ar mai fi”.După planuri, a trecut la fapte. A chemat toţi oamenii din împrejurimi, între care era şi Uang cel Negru şi le-a dat poruncă să-i aducă piatră din munte. În ziua aceea, cînd tocmai căra piatră pentru bogătaş, Uang şi-a rupt încălţările. Le-a spus băieţilor să-l aştepte pînă se duce la zînă să-i coase. Şi a plecat la piersic.

Văzînd că băieţii stau degeaba, paznicul i-a luat la bătaie. Cînd s-a înapoiat Uang, paznicul a întins mîna să-l lovească şi pe el. Dar, ca un făcut, mîna a început să-l lovească chiar pe paznic. Acesta ţipa de durere, i se învineţise faţa, dar mîna nu înceta să-l lovească. Unii se uitau miraţi, alţii făceau haz. Paznicul a căzut în genunchi şi a început să se roage :

— Iartă-mă, iartă-mă ! De acum încolo n-am să mai bat pe nimeni.

După ce a spus de trei ori aşa, a auzit vocea unei femei :

— De data asta te iert.

Şi mîna a încetat să-l lovească.

[1] Li, unitate de măsură egală cu o jumătate de km.

Îngrozit, paznicul a fugit la bogătaş şi i-a spus tot. Acesta a dat ordin să fie adus Uang cel Negru şi aruncat în temniţă.

Aflînd flăcăii ce i s-a întîmplat, au ţinut sfat şi au hotă- rît să-i dea de ştire Zeiţei de Jad. Cînd au plecat pe munte să spargă piatră, au trecut cu toţii pe la piersic însă, nevăzînd pe nimeni, nu ştiau cui să-i spună. Auziseră ei înainte pe Uang cel Negru vorbind de zeiţă, însă, în afară de el, n-o văzuse nimeni. Atunci, unul din ei a strigat :

— Zeiţă de Jad ! Vrem să-ţi spunem ceva ! Nici n-a terminat bine, că au auzit o voce de femeie :

— Aşteptaţi puţin să vă deschid uşa.

Şi frunzele piersicului au început să foşnească şi băieţii s-au trezit deodată în Pavilionul verde, iar în faţa lor se afla o fecioară care broda o pereche de papuci bărbăteşti.

Atunci, ei au înţeles că este Zeiţa de Jad şi i-au spus totul. Aceasta i-a liniştit spunîndu-le :

— Fiţi pe pace, mă duc eu să-l scap !

Şi îndată s-a făcut nevăzută.

Bogătaşul tocmai se afla la masă, cînd a auzit o voce : „Bogătaş afurisit, de ce l-ai închis pe Uang cel Negru ? Eu l-am bătut pe paznic. Vrei cumva să-mi stai împotrivă ? Încearcă !

Moşierul s-a holbat în jurul lui, dar n-a văzut nimic şi a început să tremure de frică. Vocea s-a auzit din nou :

— Netrebnicilor, să-l eliberaţi de îndată pe băiat !

De abia acuma şi-a dat seama moşierul că aude vocea unei femei şi făcînd pe grozavul a zis :

— Dar cine eşti tu care nu te arăţi ?

— Crezi că mi-e frică să-ţi spun cine sînt ? Sînt Zeiţa de Jad ! a răspuns vocea.

Îngîmfat, moşierul a spus :

— Eu sînt stăpînul ţinutului. N-am decît să deschid gura, că argintul va curge gîrlă, temniţele se vor ticsi. Îţi poruncesc să te arăţi la faţă !

Rîzînd, zîna i-a spus :

— Încă n-am văzut nici un stăpîn aici !

— Eu sînt stăpînul, a spus moşierul.

— Chiar tu ? Şi eu care credeam că eşti o grămadă de gunoi !

Apoi deodată, a intrat pe uşă o rămurică de piersic care s-a înfipt în mijlocul camerei şi, cît ai clipi din ochi, din ea a crescut un piersic gros şi mare care împingea cu crengile tavanul camerei. Speriat, moşierul a început să ţipe şi a rupt-o la fugă mai abitir de cum dispare un şoarece în gaura lui. În rîndul paznicilor a început îmbulzeala : cădeau şi se împingeau unii pe alţii strigînd :

— Iartă-ne, zînă ! Iartă-ne, zînă !

— Vă iert pe toţi, şi acum descuieţi uşa temniţei ! le-a răspuns zîna.

Uang cel Negru a văzut cum se deschide uşa, a ieşit din temniţă şi a fugit acasă.

A doua zi, cînd tocmai se pregătea să plece la lucru, s-a pomenit cu Zeiţa de Jad că intră în curte. Fîstîcit, Uang nu ştia pe ce să pună mîna mai întîi.

N-a trecut mult şi de afară s-a auzit hărmălaie mare : Bogătaşul trimisese soldaţi şi cai să-l prindă pe Uang cel Negru. Zîna l-a apucat de mînă şi i-a spus :

— Hai repede cu mine.

Soldaţii au început să-i urmărească. Zîna şi băiatul s-au căţărat pe munte, dar soldaţii erau pe urmele lor. Ajungind la un zid de piatră, Zîna s-a oprit şi a zis :

— Sapă mai repede aici ! Băiatul a început să lovească cu tîrnăcopul în zid pînă ce a apărut o uşă

ce ducea într-o peşteră, unde zîna i-a spus să se ascundă. Cînd au ajuns soldaţii acolo, n-au văzut nici urmă de băiat, şi numai peştera neagră. Unii, mai curajoşi, au intrat în peşteră şi au mers, pînă ce au dat de o apă adîncă, adîncă şi foarte învolburată.

De atunci nu l-a mai văzut nimeni pe Uang cel Negru. Peştera de pe munte au numit-o Peştera Zeiţei, iar muntele l-au numit Muntele Peşterii Zeiţei. Adeseori, din gura peşterii iese o ceaţă albă, care cuprinde tot muntele şi atunci se aude un zgomot ca şi cînd cineva ar sparge piatră. Şi cînd ceaţa devine mai deasă, oamenii spun că e vremea cînd zeiţa se întîlneşte cu Uang cel Negru. Nimeni n-a mai văzut-o pe Zeiţa de Jad, dar tot muntele e acoperit cu piersici, aşa că i se spune „Grădina Zeiţei de Jad”.

Fata din tablou

Pe muntele Ţin erau două văi : una se numea Gura-ce- lor-nouă-dragoni, iar cealaltă, Gura-celor-şapte dragoni.

În valea ce se numea Gura-celor-nouă-dragoni, era un sat mare în care trăia o bătrînă săracă care avea un fecior, pe nume Tien Tai. Acesta creştea mai voinic decît alţi copii şi pe faţa-i cinstită străluceau doi ochi foarte vii. La vîrsta de nouă ani, Tien Tai putea să se caţere pe munte şi să prindă bursuci ; la vîrsta de zece ani avea curajul să intre în vizuina lupului. În fiecare dimineaţă, pleca cu noaptea-n cap pe un munte îndepărtat, de unde tăia vreascuri pe care le aducea acasă şi le dădea pe orez. Dacă o zi nu tăia vreascuri, în ziua aceea nu se găsea de mîncare în casa lor. Şi pînă să ajungă acolo, trecea peste stînci piezişe şi peste punţi înalte, trecea prin valea unui rîu cu apa învolburată. Odată, într-un an, de sărbători, s-a pornit o ploaie care nu se mai termina. Zilele treceau şi ploaia nu mai contenea. Nemaiaşteptînd să se lumineze vremea, Tien Tai şi-a aruncat toporul pe umăr, şi-a luat coşul şi frînghia şi a plecat pe munte să taie vreascuri. Şi pentru că veni vorba de topor, toporul lui fusese făcut la un fierar anume şi era de trei ori mai greu decît alte topoare. Tien Tai a trecut valea cu apa învolburată, s-a căţărat pe crestele spălate de ploaie, pe cărările înguste şi a ajuns la muntele cel mai îndepărtat unde, a început să taie vreascuri. Dar n-a apucat să taie cine ştie ce, că s-a pornit vîntul şi a început din nou ploaia. Şi a plouat, a plouat pînă ce apa a acoperit toată valea. După ce a stat ploaia, Tien Tai s-a urcat într-un copac şi a văzut

cum valea era tot o apă. Uitîndu-se spre drumul care ducea la casa lui, îşi zicea : „Mama mă aşteaptă în poartă şi poate e îngrijorată să nu mă fi luat apa”. Apoi i-a părut rău că nu poate ajunge într-o clipă la mama lui s-o liniştească, dar orice ar fi fost, nu se putea trece peste valurile înfuriate care cuprinseseră toată valea. Şi tot gîndindu-se el, nu ştiu cum s-a făcut că i-a scăpat toporul din mînă şi a căzut cu zgomot peste o stîncă verzuie. Uitîndu-se după el, a văzut că stînca s-a mişcat şi încet, încet s-a dat la o parte, apoi pe locul acela a apărut o bătrînă care a întrebat de trei ori :

— Cine a ciocănit la uşa mea ? Tien Tai şi-a făcut curaj şi a sărit din copac spunînd :

— Eu am ciocănit la uşa ta ! Iar bătrîna l-a întrebat :

— Ce treabă ai de ai ciocănit la uşa mea ? Tien Tai i-a spus ce avea pe suflet:

— Măicuţă, în fiecare zi vin pe muntele acesta să tai vreascuri, în fiecare zi trec prin văile adînci şi mă caţăr pe stîncile înalte şi nu mă sperie oboseala. Dar acum m-a ţintuit apa aici şi sînt îngrijorat de mama care mă aşteaptă să dăm vreascurile pe orez. Dar cum să mă întorc acasă ?

Bătrîna l-a ascultat şi apoi s-a aplecat şi a ridicat de jos o legătură de trestie pe care i-a dat-o, spunîndu-i :

— Dacă te vei aşeza pe ea, vei ajunge oriunde te vei gîndi.

Apoi, bătrîna s-a făcut nevăzută, iar stînca s-a mişcat la locul ei. Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi şi-a zis :

„Întîi să mă ridic în văzduh”. Şi, cît ai clipi din ochi, s-a ridicat în văzduh. Apoi, a vrut să coboare şi ca un fulg a coborât tot în locul de unde plecase.

Dacă a văzut flăcăul, şi-a ridicat crosna de vreascuri în spate, s-a aşezat pe legătura de trestie şi,

mai repede decît vîntul, a ajuns acasă. Înainte, de abia putea să urce muntele după vreascuri o dată pe zi şi la înapoiere era deja noapte. Acum, cu ajutorul legăturii de trestie, se ducea pe munte de cîte patru, cinci ori pe zi. După cîteva zile, casa lor era plină de vreascuri şi de orez. Atunci, într-o zi, Tien Tai i-a spus mamei sale :

— Mamă, eu m-am făcut mare, dar nu am văzut încă lumea. Am strâns destul orez să-ţi ajungă pentru multe zile. Pe mine mă bate gîndul să plec în lume.

Bătrîna l-a întrebat :

— Dar unde vrei să pleci, copile ?

După puţină gîndire, Tien Tai a răspuns :

— Toţi vorbesc despre frumuseţea oraşului capitală şi aş vrea să mă duc şi eu să o văd.

Bătrîna i-a zis :

— Oraşul capitală este al împăraţilor, ai grijă de tine, şi să te întorci cît mai repede.

Tien Tai a dat din cap şi s-a aşezat pe legătura de trestie ridicîndu-se în văzduh şi, într-o clipă, a şi fost în oraşul capitală. De sus, din văzduh, oraşul părea ameninţător şi măreţ. Zidurile înalte, clădirile în opt colţuri se perindau unele după altele. Pe străzi şi ulicioare mişunau oamenii.În oraşul interzis[1] se vedeau fel de fel de pavilioane colorate şi pagode albe ascunse pe sub ramurile verzi ale copacilor, iar pe apa albăstruie a lacurilor lunecau bărci minunat împodobite. După ce s-a săturat de privit, Tien Tai a coborît pe pămînt şi a început să se plimbe pe străzile oraşului, unde a văzut privelişti pe care nu le mai văzuse niciodată. Mai avea un singur gînd : să pătrundă în oraşul interzis să vadă cum e şi acolo. A aşteptat pînă s-au închis toate prăvăliile, pînă ce străjile au anunţat miezul nopţii, s-a aşezat pe legătura de trestie şi a ajuns în oraşul interzis. Şi ce a

[1] Parte a capitalei unde pe vremea aceea era palatul împăratului şi unde era interzisă intrarea oamenilor de rînd.

văzut aci l-a minunat şi mai mult : privelişti fermecătoare şi bogăţii nepreţuite ; lacuri acoperite cu nuferi, acoperişuri care parcă-şi luau zborul, lampadare rotunde şi roşii ; dragoni fioroşi pe postamente de piatră ; picturi şi sculpturi minunate pe fiecare zid. A trecut încetişor pe lîngă un leu de aramă mai înalt decît un stat de om, s-a strecurat prin peştera de piatră a unui munte făcut de mîna omului şi, în umbra copacilor, a văzut un palat acoperit cu olane verzi strălucitoare, cu coloane roşii şi geamuri pictate. După ce s-a asigurat că nu-l vede nimeni, s-a urcat pe scările de marmură vrînd să vadă mai bine desenele de sub straşină, să pipăie coloanele lunecoase. Ar mai fi vrut să vadă ce se află în palat. S-a apropiat de fereastră şi a ridicat încet perdeaua de mătase. Dar înăuntru era întuneric şi n-a văzut nimic. Cînd să plece, a auzit un zgomot şi, deodată, toată încăperea s-a luminat. Atunci a văzut înăuntru un turn de fildeş şi tablouri din bambus, numai aur, iar alături, o fată de o frumuseţe răpitoare care plîngea amarnic. Fata ţinea în mînă un castron în care ardea o lumînare de aur ce împrăştia raze aurii, în păr avea o floare ce împrăştia raze argintii, în urechi avea cercei de rubin, pe spate o mantie colorată, iar mijlocul îi era strâns într-o cingătoare bătută cu pietre preţioase. Tien Tai văzînd cum lacrimile se rostogolesc pe faţa albă a fetei, a simţit cum i se moaie inima. Oare cine o chinuieşte pe această fecioară mlădie, care la miezul nopţii e închisă în această încăpere fără kang[1] şi fără aşternut ? Tocmai voia să plece cînd, fata, plutind parcă, s-a apropiat de el şi cu voce slabă i-a spus :

— Ei, nu pleca ! Vreau să-ţi spun ceva !

Tien Tai s-a oprit şi a ascultat :

— Sînt închisă în palat de mulţi ani şi nu văd niciodată pe nimeni. Nu pot să mă mişc în voie şi de

[1] Kang — pat.

primăvara pînă iarna, de dimineaţa pînă seara, stau închisă în această cameră. Omule, fie-ţi milă, scapă-mă de aici !

Tien Tai i-a făgăduit, dar cum s-o scoată din palat tocmai cînd treceau străjile care strigau ceasurile din noapte, cînd fereastra era aşa de solidă şi uşa aşa de groasă ! A rămas uitîndu-se la fată, în tăcere. Aceasta i-a spus :

— Scoate tabloul cu fata din palat şi astfel mă salvezi ! Cînd voia s-o întrebe unde se află acel tablou, s-au auzit paşi şi camera s-a cufundat din nou în întuneric, iar fata s-a făcut nevăzută. Tien Tai s-a aşezat în grabă pe legătura de trestie şi s-a ridicat în văzduh.

Ajuns acasă, i-a povestit maică-si totul şi apoi s-a aşezat pe legătura sa şi a plecat la muntele Ţin. S-a căţărat din nou în copac şi a dat drumul toporului care a căzut cu zgomot pe stînca verde. Bătrîna a întrebat iarăşi de trei ori :

— Cine a ciocănit la uşa mea ?

Tien Tai a sărit din copac şi-a răspuns :

— Eu am ciocănit la uşa ta.

Bătrîna, supărată, i-a zis :

— Ţi-am dat legătura de trestie, acuma ce mai vrei ?

— Măicuţă, nu fii supărată, i-a spus flăcăul, te rog să mă asculţi. Pretutindeni creşte iarba şi înfloresc florile. Oamenii de ce nu pot fi toţi fericiţi ? M-ai ajutat să scap de foame, să nu mai mă obosesc şi să nu mă chinuiesc. Aş vrea să fac şi eu un bine salvînd-o pe acea sărmană fată din palat. Spune-mi, măicuţă, cum să găsesc tabloul cu fata ?

După ce a ascultat toate cele, bătrînei i-a trecut supărarea şi cu blîndeţe a zis :

— Bine, flăcăule, bine de bine. Iarba creşte peste tot, florile înfloresc pretutindeni, oamenii trebuie să

fie toţi fericiţi. Copile, eu vreau să te ajut. Dacă vrei să scapi fata trebuie să te duci la munţii cei întunecaţi şi să cauţi duhul pustiului. Dar uşa duhului e foarte greu de găsit. Pentru aceasta trebuie să cauţi mai întîi trestia lungă de trei geanguri[1] şi după ce vei trage cu putere de ea, ţi se va arăta drumul ce duce la uşa lui. Dacă duhul doarme, să nu care cumva să aştepţi, pentru că dacă a adormit, el doarme l20 de ani şi nu se trezeşte nici dacă-l strigi, nici dacă-l scuturi. De-l vei găsi dormind, să te duci la rîul cu nisipul roşu şi să faci rost de acul sfînt de la împărăteasa peştilor negri .

Stînca verde s-a mişcat şi s-a aşezat la locul ei, iar bătrîna s-a făcut nevăzută.

După povaţa bătrînei, Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi într-o clipă a ajuns la munţii cei întunecaţi. Aceşti munţi aveau nu ştiu cîte vîrfuri şi culmi, pe coastele lor creşteau păduri cu tot felul de copaci, iar în păduri tot felul de ierburi şi flori parfumate. Tien Tai a început să caute prin păduri, pe vîrfuri şi pe costişe şi pînă la urmă a găsit trestia lungă de trei geanguri. A tras de trestie şi în faţa lui s-a făcut un drum care ducea în inima muntelui. Tien Tai a pornit pe acest drum. La capătul lui se afla o casă de piatră în care era un kang, o pernă şi o masă, toate de piatră. Duhul pustiului dormea întins pe kangul de piatră, cu perna de piatră la căpătîi şi sforăitul lui răsuna ca un tunet. Tien Tai s-a apropiat de el şi văzînd cum doarme de adînc, l-a apucat de braţ, dar braţul era ca de piatră, încît nici n-a putut să-l mişte ; i-a pipăit corpul, dar corpul era mai tare decît piatra. După cîteva clipe, s-a aşezat pe legătura de trestie şi a plecat în căutarea rîului cu nisipul roşu.

Aşezat pe legătura sa, Tien Tai zbura prin văzduh ca un nor alb. Şi a trecut peste rîuri cu apa

[1] Unitate de măsură egală cu 3,33 m.

galbenă şi peste rîuri cu apa verde, peste rîuri în care sclipeau solzii de peşte şi peste rîuri cu apa învolburată şi numai după ce a trecut peste 99 de rîuri şi a străbătut 9999 de li a ajuns la rîul cu nisipul roşu. Apa rîului era aşa de limpede, încît puteai să vezi pînă în fundul lui. În rîu era nisip roşu care strălucea aşa de tare, de credeai că şi apa e roşie. O mulţime de peştişori negri alergau de colo, colo pe fundul lui.

Tien Tai şi-a dat seama că acesta e rîul cu nisipul roşu de care-i spusese bătrîna. Dar cum s-o găsească pe împărăteasa peştilor negri ? Plimbîndu-se în sus şi în jos pe malul rîului i-a venit un gînd. S-a dus în satul vecin să caute o plasă de prins peşte. Cînd au auzit despre ce este vorba, locuitorii de aci l-au sfătuit :

— Tinere, tinere, nu-ţi primejdui viaţa. Peştii din rîu sînt puii împărătesei peştilor negri şi nimeni n-are curajul să-i atingă.

Auzind aceasta, băiatul a şovăit un pic, dar nu şi-a schimbat hotărârea. A luat plasa şi s-a dus pe malul apei. Apoi s-a aşezat pe legătura de trestie, s-a ridicat în văzduh, a aruncat plasa în apă şi a început s-o tragă încetişor. Plasa s-a umplut de peştişori negri, care se zbăteau speriaţi. Dar nici n-a apucat să se uite mai bine, că s-a stîrnit un vînt şi apa rîului a început să se învîrtojească. Vîrtejul se ridica spre Tien Tai mai, mai să-l cuprindă, cînd văzînd că nu-i a bună, acesta a spus :

— Ridică-te !

Şi legătura s-a ridicat degrabă în văzduh. Şi, cu cît vîrtejul se ridica mai sus, cu atît Tien Tai ţinînd plasa strîns în mînă, se ridica şi mai sus. Legătura de trestie s-a ridicat la nori, iar vîrtejul de apă a ajuns pînă sub nori. Legătura s-a ridicat mai sus chiar decît cel mai înalt munte, şi atunci vîntul s-a potolit şi apa a căzut în matcă. Uitîndu-se în jos, Tien Tai a văzut

deasupra apei pe împărăteasa peştilor negri cu o coroană de aur pe cap, care a strigat către el :

— Omule de pe legătura de trestie, mă dau bătută. Dă-mi puii înapoi şi-ţi voi împlini orice dorinţă !

Tien Tai a coborît la înălţimea unui copac şi a spus :

— Nu vreau nici aur, nici argint, ci numai acul sfînt şi să-mi spui cum să fac să trezesc duhul pustiului care doarme în munţii cei întunecaţi.

— N-ai decît să-l înţepi cu acul sfînt şi se va trezi, i-a răspuns împărăteasa. Înainte am avut acul de care-mi pomeneşti, dar, anul acesta cînd au crescut apele, mi l-a furat scorpia de broască ţestoasă din văgăuna dragonului de la capătul rîului. Îţi voi da în schimb un căuş pe care dacă-l vei afunda în văgăuna dragonului vei găsi de îndată acul sfînt. Zicînd aceasta, împărăteasa şi-a desprins un solz strălucitor în formă de căuş pe care i l-a aruncat băiatului. Tien Tai a luat solzul şi apoi a dat drumul peştişorilor care s-au afundat în apă împreună cu mama lor. După ce a înapoiat plasa, Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi a zburat pe firul apei, pînă ce a ajuns hăt, unde se afla un munte mic roşu, din piatră roşie, acoperit cu brazi roşii. Aci se afla o văgăună cu apa neagră-verzuie. A coborît de pe legătură şi a vîrît căuşul strălucitor în văgăună şi ridicîndu-l, apa a secat pe jumătate. A mai vîrît odată căuşul şi din toată apa n-a mai rămas decît o mocirlă pe fundul văgăunii, în care se tîrau nişte broaşte ţestoase. Cea mai mare dintre ele, şi-a strîns capul şi s-a prefăcut într-o femeie cu faţa verde. Tien Tai i-a spus:

— Dacă nu-mi dai îndată acul sfînt pe care l-ai furat, am să sec văgăuna.

Broasca i-a aruncat o privire plină de ură şi i-a întins acul. Luîndu-l, Tien Tai a văzut că era un ac nu mai lung de două degete, dar greu de să-i rupă mîna.

Avînd acul sfînt, Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi a zburat către munţii cei întunecoşi. Ajungînd la trestia lungă de trei geanguri, a tras de ea şi i s-a arătat din nou drumul care ducea în inima muntelui. Duhul pustiului dormea încă pe kangul lui de piatră, sforăind de credeai că sînt mii de tunete. Înţepîndu-l cu acul sfînt în umăr, duhul pămîntului s-a trezit strigînd :

— Dar ce m-a pişcat oare ? Tien Tai i-a zis în grabă :

— Bunule duh, nu te-a pişcat nimic. Eu te-am trezit, să te rog să mă ajuţi într-o treabă !

Rîzînd, duhul pustiului a zis :

— Desigur că bătrîna de la muntele Tin te-a trimis aici. Bine, spune-mi ce treburi te-au adus !

Tien Tai a spus :

— Te rog să-mi ajuţi să scot tabloul cu fata din palat !

Bătînd din palme, bătrînul a răspuns :

— E uşor de tot, vreau să te ajut, dar să ştii un lucru : nu-mi place niciodată să duc o treabă pînă la capăt. Acum s-a înnoptat deja. Eu voi pleca, iar tu culcă-te pe kangul meu cu capul pe perna mea, şi-n vis vei vedea tot ce fac eu. După ce a terminat de vorbit, l-a împins pe Tien Tai în pat, iar acesta a adormit pe loc.

În vis, a văzut tot felul de ciudăţenii. A văzut cum duhul pustiului s-a prefăcut într-o pisicuţă albă care parcă zbura, aşa alerga de repede şi sărind peste un zid roşu a intrat în oraşul de reşedinţă. Era aproape de miezul nopţii cînd, pisica a pătruns în palat; împăratul şi împărăteasa dormeau sub baldachinul brodat cu dragoni. Slujitorii care-i păzeau erau aşa de obosiţi, că le amorţiseră picioarele şi de-abia îşi mai ţineau ochii deschişi, dar nu îndrăzneau nici să se aşeze, nici să se culce. Pisicuţa albă a aşteptat pînă s-a liniştit totul, s-a furişat şi a luat cingătoarea de jad a

împărătesei şi sărind din zid în zid a ieşit din palat, apoi sărind peste zidul care înconjura oraşul, a alergat pînă la o fîntînă părăsită şi a aruncat-o în ea. Tien Tai a dat un strigăt şi s-a trezit. Alături, se afla duhul pustiului care, căscînd, a spus :

— Flăcăule, ceea ce trebuia să fac pentru tine, am făcut. Ce a mai rămas, vei face tu. Acum pleacă, căci mie mi-e somn.

Duhul pustiului s-a urcat pe kang, a pus capul pe perna de piatră şi a adormit îndată. În cameră s-a auzit din nou sforăitul ce semăna cu un tunet.

În zori, Tien Tai a ajuns în oraşul capitală. Împărăteasa se trezise, făcuse baie şi cînd să se îmbrace, nu a mai găsit cingătoarea de jad. A dat poruncă s-o caute, dar nu era de găsit. Nu ştiu cîţi servitori au fost pedepsiţi. Dar oricît au căutat-o, n-au găsit-o. Atunci împărăteasa a dat ştire : ca celui care-i va aduce cingătoarea de jad să i se împlinească toate dorinţele : de vrea să fie numit demnitar, va fi demnitar, de vrea aur şi argint, va primi aur şi argint. Tien Tai s-a înfăţişat la împărăteasă şi i-a spus cu glas domol:

— Eu am obiceiul să visez ce se întîmplă în realitate. Ieri seară am visat cum cingătoarea de jad a fost aruncată într-o fîntînă părăsită.

Demnitari şi soldaţi au pornit-o împreună cu Tien Tai spre fîntîna părăsită, unde au găsit cingătoarea.

Împăratul l-a întrebat pe Tien Tai :

— Vrei să fii demnitar sau vrei bani ?

Tien Tai a răspuns :

— Nu vreau nici să fiu demnitar, nu vreau nici bani. Am auzit că aveţi în palat un tablou cu o fată. Vreau acel tablou şi nimic altceva.

Împăratul s-a bucurat că cere numai atît şi a dat poruncă să-i fie dat tabloul.

Tien Tai a luat tabloul, s-a aşezat pe legătura de trestie şi a părăsit oraşul capitală întorcîndu-se acasă .A agăţat tabloul pe perete şi uitîndu-se la el şi-a dat seama că fata din tablou era una şi aceeaşi cu fata din palat.Şi cu cît se uita mai mult, cu atît i se făcea mai dor de sărmana fată pe care o văzuse în palat. Atunci, fata din tablou s-a mişcat : lumînarea de aur din mînă a început să răspîndească raze aurii, floarea de argint din păr raze argintii , a început să zîmbească şi faţa-i palidă a căpătat şi mai mult farmec. Nu s-a plîns că Tien Tai e prea sărac şi cu mîna în care ţinuse lumînarea de aur, a ajutat-o pe maică-sa să pregătească mîncarea. Cei doi tineri s-au căsătorit şi niciodată n-au mai părăsit munţii Ţin.

Duhul fructului de ginkgo

Munţii Ţin se întind culme după culme, creastă după creastă, cu prăpăstii adînci şi vîrfuri înalte. Odată fuseseră acoperiţi cu păduri seculare în care mişunau tot felul de animale sălbatice. Oamenii care locuiau aici trăiau fie din culesul ierburilor de leac, fie din arsul cărbunilor.

Trăia aici un flăcău înalt şi voinic ce se numea Şî Ming şi care se îndeletnicea cu arsul cărbunilor. El ştia tot felul de cîntece din gură şi din fluier, care înduioşau inimile oamenilor. Şî Ming mai avea dai tovarăşi, oameni la casele lor cu neveste şi copii.

Într-o zi, Şî Ming şi tovarăşii lui au plecat să ardă cărbune pe alt munte. Au ajuns ei într-o poieniţă cu iarbă verde şi mătăsoasă, presărată cu bujori sălbatici, roşii ca focul, cu brazi încărcaţi cu perle de rouă. Toate acestea l-au înduioşat pe băiat, care a început să cînte. În mijlocul cîntului i s-a părut aşa, ca şi cînd cineva ar cînta odată cu el. S-a oprit din cîntat şi s-a uitat în toate părţile. La urechea lui a ajuns un viers minunat care nu semăna nici cu ecoul munţilor, nici cu ecoul pădurii ; semăna mai degrabă cu vocea unei femei. Viersul l-a fermecat pe Şî Ming într-atît, încît n-a mai putut să facă nici o mişcare. Cum a încetat cîntul, a sărit în picioare, s-a urcat pe o piatră să se uite în partea de unde-l auzise. Pe muntele Ţin pluteşte mereu ceaţa înnourînd cerul. În ziua aceea o ceaţă albă şi deasă curgea ca o apă spre el şi cît ai clipi din ochi, ceaţa l-a cuprins.

Proverbul spune : „Dacă nu bate vîntul de primăvară nu încolţeşte iarba”. Cîntul făcuse să încolţească dragostea în inima lui Şî Ming. Nu putea

să uite cîntecul care răsunase mai duios decît viersul unei păsări ; în fiecare zi visa s-o întîlnească pe fata care-l cîntase. A trecut vara, a venit toamna şi după toamnă a venit iarna ; brazii s-au încărcat de zăpadă, dar Şî Ming n-a întîlnit nici urmă de fată.

De Anul Nou Şî Ming era tot singur şi trist. Fiind bun din fire, de sărbători le-a spus tovarăşilor săi să se ducă acasă, iar el a rămas să păzească cărbunele. Tovarăşii lui s-au învoit bucuroşi.

În ajun de Anul Nou, cînd toate familiile petrec, Şî Ming şi-a luat fluierul, s-a dus în colibă şi a început să cînte. A cîntat, a cîntat, pînă ce vîntul s-a oprit. Atunci a simţit cum se deschide încet uşa colibei.

O fecioară îmbrăcată în alb din cap pînă în picioare, a intrat în colibă. Avea faţa rotundă, părul ca abanosul îi era prins în cozi. Mirat şi totodată bucuros, băiatul s-a oprit din cîntat.

Fata a zîmbit şi, uitîndu-se în toate părţile, a spus cu blîndeţe :

— Sînt din satul Şan Iang[1] şi fiind în trecere pe aici am auzit cîntîndu-se din fluier. Dar tu de ce nu faci ţiao ţe[2] de Anul Nou ?

Şî Ming parcă s-a trezit din vis, a început să se bîlbîie şi n-a ştiut ce să răspundă.

Rîzînd, fata a spus :

— Cîntă mai departe că-ţi pregătesc eu ţiao ţe !

Şi zicînd aceasta, a început să frămînte aluatul. Băiatul ar fi vrut s-o întrebe dacă ea este accea care-l vrăjise cu cîntecul. Cînd îşi făcuse curaj s-o întrebe, fata l-a întrerupt :

— Hai cîntă şi să ştii că viersul tău e minunat !

Băiatul a început să cînte şi cu cît cînta, cu atît ar mai

[1] Şan Iang — în traducere, soarele din faţa muntelui.
[2] Ţiao ţe — colţunaşi cu carne , mîncare foarte răspîndită în China , care se pregăteşte la sărbători.

fi cîntat, iar fata cu cît asculta, cu atît ar mai fi ascultat. Aşa a ţinut-o pînă la revărsatul zorilor. Atunci i-a dat să mănînce ţiao ţe, şi cînd acesta a poftit-o şi pe ea, fata a zîmbit şi a spus :

— E tîrziu, eu trebuie să plac. Să nu care cumva să vii să mă cauţi acasă. Tata nu ştie că am fost aici.

Apoi a deschis uşa şi a plecat. Băiatul s-a uitat după ea pînă nu s-a mai văzut, apoi a intrat în colibă.

Au trecut sărbătorile şi s-au întors cei doi tovarăşi. Prima vorbă a lui Şî Ming a fost să-i întrebe unde se află satul Şan Iang. Cei doi au spus că în viaţa lor n-au auzit de numele unui asemenea sat. Întristat, Şî Ming şi-a văzut de treabă.

Nu le-a spus celor doi de venirea fetei, temîndu-se că ea nu vrea să se afle.

Seara, cînd se ducea să aducă apă, văzînd cum luna se oglindeşte în pîrîu îşi zicea :

„Nu trebuie să mă mai gîndesc la ea. E ca şi cînd aş vrea luna din fundul apei. Unde să mă duc s-o caut ?”

Privind cu tristeţe bujorii roşii care înfloriseră lîngă coliba lui îşi zicea : „Nu trebuie să mă mai gîndesc la ea, nu ştiu nici măcar cum o cheamă. E ca şi cînd aş căuta să prind vîntul sau umbra !” Dar oricît îşi poruncea gîndul lui era mereu la fată.

Aşa a trecut primăvara şi a venit vara. Într-o zi, ducîndu-se la locul unde auzise cîntatul cu un an mai înainte, deodată s-a pornit o vijelie şi o ploaie care a acoperit totul.Se înserase şi băiatul era îngrijorat, cînd a auzit că-l strigă cineva. Întorcînd capul, a rămas uimit văzînd în spatele lui fata din seara de ajun. Aceasta i-a zis :

— Pe munte sînt şerpi veninoşi. Am vorbit cu bunicul, aşa că dormi noaptea asta la noi.

Plin de bucurie, băiatul s-a învoit. Şi au plecat amîndoi. Se întunecase de-a binelea şi copacii păreau uriaşi. Băiatul era din ce în ce mai mirat cum se face

că atîţia ani de cînd lucra în pădure, nu văzuse drumul pe care mergeau. După o bucată de drum, a văzut nişte luminiţe. Cînd s-au apropiat a observat o cetate înconjurată cu un zid înalt. Intrînd, un bătrîn l-a întâmpinat călduros şi i-a spus fetei :

— Pai Ni, du-te şi pregăteşte ceva de mîncare pentru drumeţ !

Şi fata a plecat.

După cîteva întrebări, dînd din cap, bătrînul a spus :

— Să nu crezi că nu te cunosc. Eu îl ştiu foarte bine şi pe străbunicul tău.

Băiatul a rămas uimit că-l ştia pe străbunicul său, care murise de mult, aşa încît se gîndea că bătrînul trebuie să aibă cîteva sute de ani.

Bătrînul a vrut să mai spună ceva, dar din camera de alături s-a auzit un cîntec. Era aceeaşi voce care-l fermecase şi băiatul şi-a dat seama că aceasta e fata. S-a bucurat nespus şi dacă n-ar fi fost bătrînul ar fi fugit într-un suflet la ea.

Bătrînul a văzut cum stau lucrurile şi, zîmbind a rîde, i-a spus :

— Nepoata asta a mea nu mi-a vorbit niciodată de nimeni, dar în ultima vreme îmi vorbeşte mereu de tine. Într-adins am vrut să te aducă azi aici.

Cum a terminat de vorbit, a intrat şi fata cu o tavă cu ceai şi mîncare. A pus tava jos şi s-a oprit lîngă băiat. Bătrînul s-a uitat şi la unul şi la altul, apoi rîzînd le-a spus :

— N-am decît fata asta. Dacă vă plăceţi, socotiţi că eu v-am şi dat binecuvîntarea.

Tinerii s-au uitat îndelung unul la altul, apoi au plecat capetele. După obicei, bătrînul a sfătuit-o pe fată să aibă grijă de băiat şi s-a dus în camera lui.

În noaptea aceea Şî Ming şi Pai Ni s-au căsătorit.

A doua zi, Şî Ming şi-a amintit de prima lor întîlnire şi i-a zis fetei :

— De ce mi-ai spus că eşti din satul Şan Iang ?

Rîzînd, fata i-a răspuns :

— Nu te-am minţit deloc. Hai afară şi ai să vezi că soarele e în faţa muntelui .

Soarele răsărise în faţa muntelui şi aurea cu razele lui frunzele şi crengile copacilor. Iarba şi florile păreau şi ele aurii.Tinerii au început să zburde şi, peste puţin timp, pe munte s-a auzit cîntecul lor minunat.

Erau aşa de fericiţi, încît nu au simţit cum a trecut o săptămînă. Într-o zi , băiatul i-a spus fetei :

— Trebuie să mă duc acasă să le dau de ştire tovarăşilor mei, care or fi îngrijoraţi.

Fata i-a spus :

— N-am nimic împotrivă să te duci, dar cînd te vei întoarce ?

— Am să stau trei zile acasă. În l5 ale lunii mă întorc, i-a răspuns băiatul.

Bucuroasă, fata i-a spus :

— În seara zilei de l5 vin să te iau.

Pai Ni a plecat şi ea să-l conducă şi amîndoi s-au îndreptat pe drumul cunoscut. Ajungînd la locul unde se întîlniseră, fata i-a spus :

— Cînd te înapoiezi, să mă aştepţi aici, de unde am să vin să te iau. Orice ar fi, să nu faci decît cum ţi-am spus !

Şi-au dat mîna şi s-au despărţit. După puţin timp, băiatul a ajuns la colibă.

Aici, a povestit tot ce i s-a întîmplat tovarăşilor săi. Au petrecut împreună două zile, iar în dimineaţa zilei a treia, Şî Ming simţea că trebuie să plece să se întîlnească cu fata. Nu trecuseră decît două zile, dar lui i se părea că trecuse un an. Plănuia să se întoarcă mai devreme şi le-a făgăduit tovarăşilor săi să vină din cînd în cînd să-i vadă.

După ce a mîncat, a plecat şi ajungînd la locul întîlnirii, s-a oprit. Fata-i spusese că va veni spre seară, iar acum era prea devreme. Şî Ming nu mai avea răbdare să aştepte şi socotind că ştie drumul, a plecat în întîmpinarea fetei. Mergea şi se gîndea. Trecînd muntele, s-a trezit în faţa unei păduri întunecate prin care nu se vedea nici o potecuţă. Drumul cel larg dispăruse. Atunci şi-a zis că a greşit drumul cu toate că ţinea bine minte că tot pe acolo trecuse la venire. Nemaiţinînd seama de nimic, a pornit prin pădure. Dar pădurea era aşa de deasă, că a trebuit să facă multe ocolişuri. A trecut prin poieniţe cu iarba ca un covor, printre flori pînă la brîu. A trecut nu ştiu cîţi munţi şi cîte văi, dar tot nu a găsit casa unde locuia Pai Ni. S-a înserat, soarele a apus şi pădurea a început să se întunece. Nu se mai vedea nimic. Atunci a început să se mustre că n-a ascultat de sfatul fetei. S-a uitat în stînga şi-n dreapta şi deodată a văzut o luminiţă. A pornit într-un suflet spre ea şi de ce mergea, de ce pădurea se rărea şi luminiţa se vedea tot mai aproape. Într-o clipă băiatul a ajuns lîngă ea.

A văzut atunci o colibă de piatră fără uşă, lîngă care stătea un bătrîn. Şî Ming l-a întrebat :

— Bătrîne, nu ştii cumva unde-i casa lui Pai Ni ?

— Eu sînt străbunicul lui Pai Ni, ce, nu mă mai cunoşti? Ne-am mutat aici.

Şî Ming n-a crezut, dar bătrînul a spus din nou :

— Dacă nu mă crezi, vino cu mine în casă, acolo e şi Pai Ni.

Băiatul pe jumătate credea, pe jumătate nu credea, dar s-a luat după bătrîn şi a intrat în casă. Casa nu avea decît o singură încăpere şi cu cît mergeau cu atît părea mai adîncă şi devenea mai întunecoasă de parcă se aflau într-o peşteră. La un timp a simţit şi un miros greu şi a început să se

întrebe cum de poate locui Pai Ni aici. Atunci şi-a dat seama că nu-i a bună, a vrut să se întoarcă, dar n-a apucat să facă nici un pas, că bătrînul şi-a pipăit faţa şi deodată s-a prefăcut într-un şarpe veninos care s-a încolăcit în jurul lui. Ochii şarpelui aruncau scîntei verzi şi luminau totul în jur ; alături de el mai erau doi şerpi negri. Şarpele cel mare a spus :

— Nici să nu-ţi treacă prin cap c-ai să mai scapi!

Şi Ming fierbea de ciudă, dar nu putea să facă nici o mişcare. Şarpele cel mare le-a spus celor doi şerpi negri :

— Fugiţi degrabă la gura peşterii, să nu care cumva să intre duhul fructului de ginkgo să ni-l răpească !

Iar aceştia au alunecat spre gura peşterii.

Şî Ming habar n-avea cine e duhul fructului de ginkgo. Inima lui era plină de păreri de rău că n-a ascultat-o pe Pai Ni şi poate chiar în clipa aceea ea sta şi-l aştepta.

Într-adevăr, Pai Ni îl aştepta la locul stabilit. A aşteptat ce a aşteptat şi văzînd că Şî Ming nu mai vine, îngrijorarea i s-a strecurat în inimă. S-a aplecat, a desenat un cerc pe pămînt, iar cercul a început să strălucească din ce în ce mai tare. Pai Ni s-a uitat în cerc şi a văzut tot ce se întîmpla în peşteră. Şarpele cel mare începuse să-i sugă sîngele lui Şî Ming care leşinase. Pai Ni a scrîşnit din dinţi, faţa i s-a albit şi întinzînd mîna spre copaci, aceştia s-au dat la o parte, dînd la iveală drumul cel larg, apoi, într-o clipă a fost în faţa bunicului spunîndu-i :

— Bunicule, dă-mi sabia fermecată !

Privind-o, bătrînul a spus :

— Ce-i cu tine, copilă ?

Şi mai furioasă, fata a răspuns :

— Bunicule, nu mai întreba nimic şi dă-mi degrabă sabia ! Şarpele cel veninos vrea să-l omoare pe Şî Ming !

Speriat, bătrînul i-a răspuns :

— Copilă dragă, nu te duce. Şarpele cel veninos mai are două ajutoare şi te vor răpune.

Fata era aşa de încordată, că-i curgeau lacrimile :

— Bunicule, orice ar fi, eu mă duc să-l scap. Auzind acestea, bătrînul a oftat şi i-a dat sabia.

Cu sabia în mînă, fata a zburat ca vîntul la peştera şerpilor. Era un întuneric de să-l tai cu cuţitul. Fata şi-a tăiat părul cu sabia, şi l-a aruncat în gura peşterii. Părul s-a prefăcut într-o grămadă de vreascuri. A luat apoi două pietre pe care le-a lovit pînă ce s-a aprins o scînteie şi a aruncat-o peste ele. Scînteia a aprins vreascurile şi după ce fata a suflat de cîteva ori flăcările s-au înălţat. Prinşi de foc, cei doi şerpi negri n-au mai apucat să fugă şi s-au făcut scrum. Focul se întindea din ce în ce mai mult. Şarpele cel veninos s-a oprit din supt sînge şi a fugit spre gura peşterii, unde dînd cu ochii de fată a început să scuipe venin. Apoi cînd a mişcat din coadă odată, praf a făcut pietrele de sub el. Fata, curajoasă, s-a tras într-o parte, a sărit în spatele şarpelui şi ridicînd sabia fermecată i-a tăiat gîtul. Apoi s-a avîntat în peşteră prin foc. Dar focul n-o ardea : ea era toată o apă de sudoare ; doar fumul o orbea, iar lacrimile-i acopereau lumina ochilor. Ea răbda totul cu gîndul să-l scape pe Şî Ming. L-a scos din peşteră, dar el nu mai putea s-o vadă. Fata-l privea şi simţea cum i se sfarmă inima în piept. Îndurerată a spus :

— Şî Ming, cît am dorit să fiu cu tine, cît am dorit să cînt împreună cu tine !

Dar orice ar fi spus, Şî Ming n-o mai auzea, oricît de tristă ar fi fost, Şî Ming n-o mai vedea.

În vremea aceasta a ajuns la peşteră şi bătrînul care i-a spus fetei :

— Ai omorît şarpele cel veninos şi cu asta socoteşte că l-ai răzbunat pe Şî Ming. Nu mai fi tristă, Pai Ni, ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă.

Fata a dat din cap şi din gură a scuipat o biluţă verde, strălucitoare ca o perlă. Speriat, bătrînul a strigat:

— Copilă, aceasta e rădăcina vieţii tale şi nu trebuie s-o dai. Fără ea, tu nu mai poţi fi ceea ce eşti. Vara vei fi bătută de ploi, iarna îngropată de nămeţi. Doar ai cunoscut gustul vîntului şi ploii, vrei să le simţi din nou ? Fata nu şi-a pierdut cumpătul iar la vorbele bătrînului a spus cu blîndeţe :

— Sloboade-mă să-i dau lui rădăcina vieţii mele !

Şi zicînd aceasta, faţa ei s-a înnegrit, pielea s-a întărit, cele două mîini s-au prefăcut în două crengi groase, capul i s-a prefăcut într-un arbore înalt, şi golaş, fără ramuri unduioase, fără frunze verzi.

Bătrînul a vîrît perla în gura băiatului care a căpătat îndată culoare la faţă şi s-a ridicat în picioare. Trezindu-se, Şî Ming nu ştia ce se întâmplase cu el. Plîngînd, bătrînul a arătat spre arborele despuiat spunînd :

— Copile, aceasta e Pai Ni! Noi sîntem duhuri ale arborelui ginkgo. Spre a te scăpa ea şi-a tăiat părul şi ţi-a dat rădăcina vieţii ei, iar acum nu va mai putea să-şi ia înfăţişarea dinainte.

Nimeni nu poate să-şi închipuie durerea lui Şi Ming, tristeţea lui. Lacrimile curgeau, durerea îi îneca glasul. A spus numai atît :

— Am să stau lîngă ea toată viaţa, toată viaţa am să-i cînt cîntecele muntelui.

Într-adevăr, Şî Ming nu s-a mai întors la tovarăşii săi şi de lîngă arborele golaş de ginkgo se auzeau tot timpul cîntece, răsuna viersul din fluier. Povestea spune că Şî Ming s-a prefăcut în spirit, şi, că după o sută de ani ramurile copacului vor înverzi şi atunci, Pai Ni se va preface din nou în femeie mult mai frumoasă ca înainte.

Povestea izvorului roşu

Într-un sat, nu se ştie dacă din nord sau din sud, trăia un flăcău vesel şi priceput, pe care-l chema Şî Tun. În primăvară îşi adusese mireasă, pe nume Yu Hua, frumoasă ca o perlă, binefăcută şi neîntrecută la lucru. Şi traiul lor era mai dulce decît mierea. Şî Tun avea însă o mamă vitregă, rea cum nu s-a mai văzut. Mîncarea pe care o pregătea Yu Hua nu era niciodată potrivită pentru gustul soacrei; ba era prea sărată, ba era nesărată, iar cînd nu era nici sărată nici nesărată, nu avea nici un gust. Cînd orezul era fierbinte, se plîngea că nora vrea s-o opărească, cînd nu era, ocăra nora zicînd că-i dă orezul rece. Iar cînd Yu Hua îi aducea mîncarea nici prea caldă nici prea rece, o certa că a adus-o prea tîrziu. Oricîtă treabă ar fi făcut Yu Hua, soacra era nemulţumită şi de multe ori îşi bătea nora. Şî Tun era mai mîhnit decît dacă l-ar fi certat şi bătut pe el. Pe vremea aceea soacrele puteau să-şi bată nurorile, iar feciorii nu aveau voie să se amestece.

Yu Hua slăbea şi se înnegrea văzînd cu ochii. Într-o zi, întorcîndu-se acasă, Şî Tun o găsi pe Yu Hua plîngînd amarnic. Privindu-şi bărbatul Yu Hua îi spuse :

— Şî Tun, eu nu mai pot răbda. Numai dragostea pentru tine mă mai ţine aici.

Cu inima îndurerată, Şî Tun i-a răspuns :

— Yu Hua, văd cu ochii mei cum mama vitregă îţi face zile amare. Să fugim în alt sat în noaptea asta !

Auzind aceasta, Yu Hua s-a bucurat nespus de mult. La miezul nopţii, au scos caii din grajd, au încălecat, şi au plecat spre nord-vest.

Proverbul spune : „Un cal bun se poate întrece cu stelele”. Aşa erau şi cei doi cai, în ciuda faptului că erau foarte slabi. Şî Tun şi Yu Hua zburau ca vîntul pe spinarea lor neştiind prin cîte sate au trecut şi unde au ajuns. La un moment dat, Şî Tun îi spune calului : „Calule, calule, n-o lua numai pe drumuri de cîmpie. Treci şi pe potecuţele de munte mărginite de prăpăstii”. Calul, ca şi cînd ar fi înţeles vorbele lui Şî Tun, zbură ca gîndul peste coastele muntelui.

La lumina zilei, au ajuns la un munte mare pe unde nu călcase picior de om. Era primăvară. Iarba de pe munte era proaspătă, toate florile înfloriseră, cocorii se roteau în cîrduri pe cer, păsările ciripeau în copaci. Yu Hua a oftat şi a zis :

— Fiecare pasăre îşi are cuibul său. Noi unde ne vom găsi cuibul nostru ? La auzul acestor cuvinte, Şî Tun a răspuns rîzînd :

— Putem să ne odihnim în peşteri sau la umbra copacilor.

Au trecut astfel peste văi învăluite în ceaţă albă, peste creste de munţi înzăpeziţi şi ajungînd în vârful unui munte, Yu Hua a spus iarăşi.

— Toată viaţa nu-mi mai trebuie nimic decît să fiu mereu împreună cu tine.

Dar fiecare urcuş are şi un coborîş. La răsăritul soarelui, au dat peste o vale şi deodată caii s-au oprit. În faţa lor se afla un izvor nu prea mare, cu apa roşie şi strălucitoare ca razele lunii în nopţile senine. Florile şi iarba din jurul izvorului erau, de asemenea, de culoare roşie. Yu Hua a simţit un miros ciudat, care venea ori de la apa izvorului, ori de la florile de pe malul lui. Ea îi spuse lui Şî Tun :

— Să ne odihnim puţin, sîntem obosiţi şi noi şi caii ! Şi au descălecat apropiindu-se de izvorul a cărui apă era limpede cum e cristalul. Deodată, Yu Hua a simţit că i se face sete şi întinzînd mîna a luat în podul palmei o înghiţitură de apă pe care a băut-o. Era mai dulce decît mierea, şi cu cît bea mai mult din apa rece, cu atît simţea o căldură cuprinzîndu-i tot trupul. După ce şi-a potolit setea şi-a ridicat capul şi faţa ei era mai proaspătă decît o floare de piersic. Şî Tun era foarte mirat. Caii au început să necheze şi tinerii întorcîndu-se către ei au văzut cum aceştia, care păscuseră din iarba roşie se îngrăşaseră de strălucea părul pe ei. Neştiind ce să creadă, temîndu-se şi părîndu-li-se ciudat în acelaşi timp, au încălecat în grabă şi au pornit-o înainte.

Acum caii alergau şi mai iute şi treceau peste culmile munţilor ca şi cînd ar fi mers pe drum drept. Şi au călărit aşa pînă ce munţii nu s-au mai văzut decît ca o dungă palidă la orizont.

Într-o seară, au ajuns într-un sătuleţ cu cîteva căsuţe în care pîlpîiau luminile opaiţelor. Au descălecat şi au bătut la uşa uneia dintre căsuţe. Le-a deschis o bătrînă care i-a întrebat :

— După cîte văd sînteţi străini de locurile acestea. Ce vînt vă aduce pe aici ?

Yu Hua a răspuns :

— Măicuţă, venim de departe. S-a înnoptat şi-ţi cerem găzduire.

Bătrîna, bucuroasă, a răspuns :

— Eu sînt singură şi dacă vreţi să înnoptaţi la mine veţi dormi în camera de apus, iar eu voi dormi în cea din răsărit.

Yu Hua şi Şî Tun s-au bucurat şi au intrat în casă. Bătrîna le-a fiert orez şi supă şi le-a dat să mănînce. Tinerii i-au povestit bătrînei cum au plecat de acasă şi cum în drumul lor au întîlnit

izvorul acela ciudat. Auzind aceasta, bătrîna a izbucnit în lacrimi şi a spus :

— Oh, copii, mă tem că nu veţi mai putea fi mult timp împreună. Izvorul roşu pe care l-aţi întîlnit vine tocmai din muntele roşu pe care creşte un arţar mare. Apa izvorului musteşte din rădăcinile arţarului. În fiecare an, toamna, cînd frunzele arţarului se roşesc, copacul se transformă într-un zgripţoroi cu faţa roşie, care are nişte ochi ca nişte comete cu care străpunge o mie de ziduri de piatră şi zece munţi înalţi. El urcă pe vîrful muntelui roşu, de unde pîndeşte femeile care beau din apa izvorului şi-şi alege pe cele mai frumoase. După ce se topeşte zăpada, nu numai zgripţoroiul, dar şi nevestele lui se transformă în arţari. Mă tem, fetiţo, că nu vei putea scăpa de mîna lui. Şi bătrîna plîngea, plîngea. Auzind-o, Yu Hua s-a speriat cumplit. Văzînd însă cît de îngrijorată e bătrîna pentru ei doi, a încercat s-o mîngîie spunîndu-i:

— Măicuţă dragă, zgripţoroiul nu va putea pune mîna pe mine. La care, Şî Tun a adăugat :

— Măicuţă, fii liniştită, zgripţoroiul cu faţa roşie nu ne va putea despărţi.

Ştergîndu-şi ochii bătrîna a spus :

— De cînd mi-a murit moşul sînt singură, rămîneţi în casa mea şi-o să fim o familie.

Şî Tun şi Yu Hua au rămas în căsuţa bătrînei. Acum bătrîna nu mai ducea grija că nu are cine să-i coasă hainele şi să-i strîngă recolta. Şî Tun muncea la cîmp, jar Yu Hua pregătea mîncarea acasă.

Zilele treceau una după alta. Au secerat grîul, au cules strugurii, şi apropiindu-se toamna, frunza arţarului a început să se înroşească. Bătrîna nu mai putea nici să doarmă nici să mănînce de îngrijorare. Mereu număra zilele şi se ruga ca toamna să treacă mai repede. Zilele de toamnă sînt foarte scurte. Şi

iată că sosi şi clipa de care se temea bătrîna. Răsărise luna. Şî Tun şi Yu Hua se înapoiaseră acasă. În ziua aceea cosiseră iarba la cîmp şi acum îngrijeau de cai. Bătrîna pregătise masa şi de-abia ieşise în curte cînd, deodată, din văzduh a coborît plutind o frunză roşie de arţar, care a început să se rotească din ce în ce mai repede stîmind un vîrtej. În mijlocul vîrtejului se afla zgripţoroiul cu părul şi ochii roşii, îmbrăcat într-o mantie roşie cu mînecile pînă la pămînt. Mişcîndu-şi mînecile, frunza roşie s-a transformat într-o caretă împodobită. Văzînd aceasta, bătrîna a scos un strigăt şi a căzut la pămînt. Şî Tun şi Yu Hua, care dădeau la cai să mănînce, au venit în grabă. Văzînd fata, zgripţoroiul a izbucnit în rîs, şi-a mişcat mînecile şi într-o clipă Yu Hua a şi intrat în caretă. Zgripţoroiul a mai mişcat o dată din mîneci şi careta a pornit ridicîndu-se în văzduh şi făcîndu -se din ce în ce mai mică pînă ce a dispărut.

Odată cu ea a dispărut şi zgripţoroiul. Din văzduh i s-a auzit vocea care a zis :

— Este a mea pentru că a băut apă din izvorul meu roşu.

Bătrîna plîngea, Şî Tun era răpus de durere. A ajutat-o pe bătrînă să se ridice, spunîndu-i :

— Măicuţă, orice ar fi, voi aduce-o înapoi.

Neputîndu-şi stăpîni lacrimile, bătrîna-i zise :

— Copile, nu poţi pleca. Faţă-Roşie a răpit nenumărate neveste şi nici una n-a mai putut fi găsită. Îţi jertfeşti viaţa degeaba.

Şî Tun nu i-a răspuns şi conducînd-o în casă i-a spus :

— Fii liniştită, măicuţă, eu voi pleca totuşi degrabă în căutarea ei. Văzînd bătrîna cît este de hotărît, îi spuse plîngînd :

— Copile, nu poţi pleca cu mîna goală, ia cu tine sabia asta, poate-ţi va folosi la ceva.

Şî Tun a luat sabia, a încălecat pe cal şi s-a îndreptat direct către munţii izvorului roşu. Plîngîndu-se că nu este purtat mai repede, acesta îi spuse calului :

— Calule, calule, zboară dintr-o dată peste vîrfurile acestor munţi !

Calul a trecut în zbor peste vîrfuri. Apoi, Şî Tun din nou îi spune calului:

— Zboară, calule, peste văi. Şi calul a trecut ca gîndul peste văi. În lumina zilei, Şî Tun a ajuns la munţii cei mari. Dar oricît a căutat, nu a dat de urma izvorului. Lacrimile au început să-i curgă.

Şî Tun se uita cu disperare spre munţii înalţi şi-i părea rău că aceştia nu pot cuvînta să-i spună unde a ascuns-o Faţă-Roşie pe Yu Hua. A urcat pînă în vîrful munţilor şi s-a uitat în cele patru zări, dorind din tot sufletul să afle unde a dus-o Faţă-Roşie pe Yu Hua.

Ştergîndu-şi lacrimile, Şî Tun i-a spus calului :

— Calule, calule, chiar dacă ar fi să merg pînă la capătul lumii, tot va trebui s-o găsesc pe Yu Hua. Zboară, calule, pînă la muntele cel mai înalt.

Şi calul s-a avîntat înainte. A zburat peste văi, peste munţi înalţi şi peste prăpăstii adînci şi oricît ar fi fost primejdia de mare, Şî Tun nu l-a strunit. Au trecut munte după munte, dar tot n-au ajuns la muntele cel mai înalt.

Pe vîrfurile muntelui cel mai înalt se afla o peşteră. În această peşteră o dusese Faţă-Roşie pe Yu Hua. Peştera era împodobită foarte frumos : pe pereţi atîrnau tablouri cu desene de munţi şi ape, pe pat era întinsă o plapumă de brocart. Zgripţoroiul cu faţa roşie se transformase într-un învăţat cu faţa albă, frumos şi delicat care, zîmbind, i-a spus lui Yu Hua :

— Ai băut din apa izvorului roşu şi eşti a mea. Nu te mai gîndi la bărbatul tău, care nu va ajunge niciodată aici.

Auzind acestea, Yu Hua a început să tremure de mînie. Şedea în peşteră şi nu auzea nici şuierul vîntului, nici ciripitul păsărelelor. Inima ei ştia că Şî Tun o caută, ghicea că Şî Tun varsă lacrimi pentru ea. Şi, deodată, a ridicat capul şi a spus :

— Deşi am băut din apa izvorului tău, nu voi fi niciodată a ta.

Faţă-Roşie a rîs cu răceală şi a spus :

— Mai nădăjduieşti să-ţi vezi bărbatul ! Ha ! Ha ! Ha ! Nu că mă laud, dar dacă va ajunge pînă aici, eu singur îi voi spune să te ia cu el. După aceea a început să rîdă sigur de sine. Dar întorcînd capul a împietrit de mirare. Sfredelind cu privirea o mie de stînci şi zece munţi înalţi l-a văzut pe Şî Tun călare pe cal cum zboară peste munţi îndreptîndu-se către ei. Atunci şi-a scos cu repeziciune cingătoarea de la brîu şi, mişcîndu-şi mînecile uriaşe deasupra ei, cingătoarea s-a transformat într-un şarpe mare dungat, care, mişcînd din coadă, a alunecat afară din peşteră.

Călare pe cal, Şî Tun a mai zburat peste cinci munţi şi uitîndu-se în jos a văzut ceva ca două lampioane roşii. Privind mai cu băgare de seamă a văzut că era un şarpe uriaş, ai cărui ochi luminau asemenea lampioanelor. Şî Tun n-a frînat calul şi, deodată, cal şi călăreţ s-au trezit înghiţiţi de şarpe. În burta şarpelui Şî Tun se simţea ca într-un cazan cu apă fierbinte. Scrîşnind din dinţi să-şi potolească durerea a înfipt cu putere sabia în burta şarpelui care a început să şuiere. Apoi, ieşind din burtă nu a văzut decît un brîu înflorat întins pe pămînt.

Călare pe cal, Şî Tun a mai zburat peste doi munţi mari apropiindu-se de muntele cel mai înalt. Faţă-Roşie tocmai îşi da ifose faţă de Yu Hua închipuindu-şi că Şî Tun a fost mistuit de mult de cingătoarea sa prefăcută în şarpe. Dar Yu Hua

plîngea şi nu-i răspundea. Cînd şi-a mai aruncat o dată privirea a văzut că Şî Tun e din ce în ce mai aproape. Atunci, a apucat în grabă un tablou cu munţi şi ape de pe perete şi, agitîndu-şi mîneca, din tablou s-a desprins cel mai prăpăstios şi cel mai alunecos munte, care s-a rostogolit din peşteră afară.

Tînărul, trecînd şi ultimul munte care-l mai despărţea de Faţă-Roşie, a văzut deodată cum se ridică în faţa lui un munte lucitor, înalt şi prăpăstios. Şî Tun nu şi-a frînat calul cătînd să treacă în zbor şi acest munte, dar deodată calul s-a lovit de munte şi a alunecat. Băiatul a descălecat atunci şi a început să se caţere pe munte. Dar cum ajungea, cu mare greutate, la mijlocul lui, aluneca iar. Faţa i se rănise de stînci, tot corpul îl durea, dar nu s-a dat bătut. Din nou s-a căţărat şi iarăşi a alunecat. Şi din nou, şi din nou. Sudoarea îi udase hainele. Îi curgea în ochi, orbindu-l. Atunci şi-a şters sudoarea şi a zvîrlit-o jos, pe munte, iar muntele s-a făcut deodată nevăzut. Cînd şi-a dat însă seama, se afla într-o prăpastie, iar alături de el a văzut un brad în care era agăţat un tablou cu un munte ud de sudoare. Şî Tun a încălecat pe cal şi a pornit-o mai departe.

Dintr-o săritură calul a şi ieşit din prăpastie şi uitîndu-se în sus a văzut ceva roşu. Atunci a ştiut că acela e muntele roşu şi dînd frîu calului s-a îndreptat către el. În acest timp, zgripţoroiul cu faţă roşie şi-a agitat mînecile şi, deodată, Yu Hua a încremenit. Nu mai putea nici să se mişte, nici să vorbească. Apoi şi-a fluturat mînecile către două perini brodate care au căpătat aceeaşi înfăţişare cu Yu Hua. Şi s-a făcut nevăzut. Ajungînd pe creasta muntelui, Şî Tun nu a văzut decît stînci roşii şi arţari cu frunze roşii. Voia să meargă mai departe cînd, a dat cu ochii de o peşteră încrustată cu pietre preţioase. Şî Tun şi-a zis : „Poate că aici locuieşte Faţă-Roşie”. A descălecat şi,

împingind poarta de piatră care închidea gura peşterii, a pătruns înăuntru. Dar, deodată, s-a oprit. În peşteră stăteau încremenite trei fete cu gene lungi şi ochi mari ce semănau leit cu Yu Hua : toate trei îl priveau nemişcate. Îndurerat, Şî Tun a oftat şi a spus :

— Yu Hua, Yu Hua, am trecut prin nenumărate primejdii să te găsesc şi acum nu scoţi nici un cuvînt. De ce nu-mi ieşi în întîmpinare ? Auzind cuvintele lui Şî Tun, Yu Hua ar fi vrut să-i spună totul, dar limba ei era ca de piatră ; ar fi vrut să-i iasă în întîmpinare, dar picioarele-i erau înţepenite.

Se spune că cele mai dureroase clipe sînt în despărţirile după care nu mai există revederi, dar ceea ce simţea Yu Hua era şi mai dureros. Lacrimile au început să-i curgă şiroaie.

Şî Tun a înţeles pe loc că aceea este nevasta lui. S-a repezit la ea şi a luat-o în braţe scoţînd-o afară din peşteră. Trupul lui Yu Hua era tare şi greu ca piatra. Şî Tun nu putea să mai încalece pe cal, şi ţinînd-o în braţe pe Yu Hua, i-a spus calului : „Calule, calule, tu cunoşti drumul pe care am venit. Să ne întoarcem acasă !” Şî Tun o ducea în braţe pe potecile din vîrful muntelui ; o ducea în braţe mergînd pe stînci abrupte ; o ducea în braţe trecînd prin hăţişuri ; trupul lui era plini de răni, dar n-ar fi lăsat nici o crenguţă s-o atingă pe Yu Hua. Au trecut astfel valea în care se afla izvorul cu apă roşie şi au ajuns într-o pădure de arţari. Picioarele-i tremurau, mîinile-i amorţiseră, dar nu voia s-o lase din braţe. Lacrimile din ochii lui Yu Hua picurau necontenit. Inima-i şoptea : „Şî Tun, Şî Tun, lasă-mă, pînă acasă mai sînt mii de munţi şi ape şi nu vei putea ajunge purtîndu-mă în braţe”. Şi inima i se frîngea de durere că nu poate vorbi. Încercînd s-o mîngîie pe Yu Hua cea de piatră, Şî Tun îi spunea : „Chiar dacă te-ai transformat cu adevărat în stană de piatră, nu te voi

părăsi”. Şi ţinînd-o în braţe, continua să meargă mai departe. Sub ochii lui, frunzele roşii de arţar cădeau una cîte una. Şi, deodată, în faţa lui apăru zgripţoroiul. Spunînd aceasta, lacrimile îi curgeau pe obraz şi, o mînă, iar cu cealaltă o ţinea strîns pe Yu Hua. Zgripţoroiul care se afla la zece paşi în faţa lui, îi spuse :

— Flăcăule, inima mea e mai tare decît fierul şi piatra. Niciodată nu m-am lăsat înduioşat de nimic, niciodată nu m-am recunoscut învins. Dar astăzi, mă recunosc învins şi nu voi mai putea despărţi niciodată nici un soţ de soţia lui.

Spunînd aceasta, lacrimile îi curgeau pe obraz şi, într-o clipă, se prefăcu într-un arţar înalt pe ale cărui frunze străluceau lacrimile ca nişte perle de rouă. Şî Tun o luă pe Yu Hua în braţe şi o duse sub arţar şi atunci ramurile arţarului începură să freamăte şi picăturile de rouă căzură pe trupul ei. Deodată, Yu Hua începu să vorbească şi trupu-i deveni la fel de mlădios ca înainte.

Amîndoi încălecară pe cal, care zbură peste munţii înalţi ajungînd la drumul mare şi după puţin timp ajunseră la căsuţa bătrînei. Şi au trăit în dragoste şi învoire multe zile. Se zice că unii oameni au mai văzut acel izvor ciudat, unele fete au mai băut din apa lui roşie, dar cînd s-au înroşit frunzele arţarului acesta nu s-a mai transformat niciodată în zgripţoroi cu faţa roşie, iar fetele nu au mai fost niciodată răpite.

POVEŞTI DIN LATAKIA(SIRIA)
Repovestite de Duralia Magdalena

Regele orb

A fost odată, în vremurile de demult, un rege care avea trei feciori. Doi dintre ei erau de la aceeaşi mamă, iar al treilea, de la o alta.

Împăratul, om milostiv, era respectat de toţi supuşii săi ca un tată. Orice drumeţ poposit la palatul lui era cinstit, primind mîncare şi bună găzduire. Şi, de aceea, nu era om care să nu-l iubească. Într-o zi, împăratul orbi şi nici un vraci nu-i putu găsi leacul, pînă trecu pe acolo un derviş pribeag. Cînd îl văzu pe regele cel orb, îl întrebă cu mare milă ce i se întîmplase.

— Am fost lovit de o boală atît de grea, încît nici un doftor nu-mi poate găsi leacul.

Dervişul îi spuse :

— Eu am să-ţi spun leacul cu care, de-o vrea cerul, te vei vindeca negreşit.

— Care este leacul acela ? îl întrebă degrabă împăratul.

— Într-o grădină anume se află un gutui şi un măr. De vei mînca poame din ele te vei tămădui, dar e tare greu să ajungi la această grădină, îi grăi dervişul.

Apoi dervişul plecă, iar cei trei fii ai împăratului îşi vestiră tatăl că sînt gata să meargă cu toţii să-i aducă mere şi gutui din grădina aceea.

— Duceţi-vă, dragii tatii şi Allah fie cu voi ! le zise împăratul.

Cei trei porniră spre grădina căutată. Merseră întruna pînă ce la o răscruce deteră peste o fîntînă. Pe unul din drumuri stătea scris : „Drum în flăcări”, pe cel de-al doilea „Drum în apă”, iar pe cel de-al treilea

„Drum fără întoarcere”. Hotărîră să meargă fiecare pe cîte un drum şi la întoarcere, să se întîlnească la aceeaşi fîntînă.

Şi aşa feciorul cel mare porni pe drumul în flăcări, feciorul mijlociu pe drumul în apă, iar cel mic, Saaladin, pe drumul fără întoarcere. După puţin timp feciorul cel mare se întoarse, căci nu îi fu cu putinţă să străbată un drum atît de greu. Se aşeză la fîntînă, în aşteptarea celorlalţi doi fraţi ai săi. Nici nu se aşeză bine, că fratele mijlociu se şi ivi ; nici lui nu îi fusese cu putinţă să străbată un drum atît de greu. Se aşezară amîndoi fraţii să adăste întoarcerea fratelui lor mai mic. Pe drumul său, Saaladin merse multă vreme pînă se trezi în faţa unui palat durat numai şi numai din ţeste de om. Se opri înmărmurit să-l privească şi, pe cînd se tot uita la el, văzu trecînd pe acolo un bătrîn. Îi dădu bineţe şi îl întrebă ce era cu acest palat atît de neobişnuit. Bătrînul îi răspunse :

— Fiule, fugi cît mai departe de aici, căci, de te zăresc cumva balaurii, îţi vor tăia şi ţie capul, aşa cum au făcut cu ceilalţi, şi ţi-l vor pune deasupra tuturor acestor tivgi.

— Da, dar n-am voie să mă întorc din drum, căci trebuie să dobîndesc merele şi gutuile care vindecă orbirea, îi răspunse Saaladin. Apoi îşi depănă povestea, iar bătrînul îl povăţui aşa :

— Fiule, lasă-ţi calul aici, ia vasul acesta şi du-te în grădină. Acolo se află nu mai puţin de şapte balauri. De-i găseşti dormind, intră prin cealaltă parte a grădinii şi culege cîte mere şi gutui vrei. Dar de sînt treji balaurii, ai grijă să nu intri în grădină, altminteri eşti pierdut.

Saaladin îşi luă rămas bun de la şeih şi după ce îi mulţumi pentru povaţă, se îndreptă spre grădină. Văzînd că cei şapte balauri dorm, intră prin cealaltă parte a grădinii şi începu să adune în vasul dat de

derviş; atîtea gutui şi mere pînă ce-l umplu. Apoi se întoarse în grabă acolo unde-l lăsase pe şeih, îi mulţumi din nou, îşi încălecă armăsarul şi se întoarse la fraţii săi. Aceştia, cînd văzură că Saaladin întîrzie, bănuiră că se va întoarce cu merele şi gutuile tămăduitoare şi, roşi de pizmă, puseră la cale cum să scape de mezin. Aveau să-l arunce în fîntînă de cum s-o întoarce şi aşa ei doi, fraţii mai mari, se vor întoarce la împărat cu leacul făgăduit, dobîndind astfel recunoştinţa şi întreaga dragoste a părintelui lor. Cînd Saaladin ajunse la ei, îi dădură frumuşel bineţe, îi luară merele şi gutuile, chipurile ca să le privească îndeaproape şi apoi îl rugară, aşa cum se învoiseră între ei, să coboare în fîntînă după apă, lucru pentru care era nevoie de un bărbat zvelt, iar ei doi erau mult prea voinici. Îl legară aşadar pe Saaladin cu o sfoară şi îl lăsară în fîntînă. Dar nici nu ajunse bine la mijlocul fîntinii mezinul, că cei doi fraţi mai mari tăiară funia, iar Saaladin se prăvăli la fund, gemînd de durere.

Iute cei doi fraţi încălecară pe cai şi se întoarseră cu gutuile şi merele la tatăl lor. Cînd i le dădură, acesta îi întrebă ce ştiu despre Saaladin.

— L-am aşteptat multă vreme, tată, dar el nu s-a arătat, îi răspunseră ei. Cu voia lui Allah, poate că se va întoarce curînd.

Împăratul mîncă poamele aduse de cei doi fii ai săi, dar nu-şi recăpătă vederea şi nu simţi nici cea mai mică uşurare a suferinţei sale. Atunci porunci să fie găsit dervişul cel înşelător şi să i se taie capul, căci îl minţise cu neruşinare.

Cînd dervişul se înfăţişă înaintea sa, împăratul îi spuse :

— Leacul tău nu m-a vindecat precum ai făgăduit tu.

— Se vede treaba că cel ce ţi-a adus poamele nu este acelaşi cu cel care le-a cules, de aceea nu te-ai vindecat, îi grăi liniştit dervişul.

În vremea aceasta, pe lîngă fîntîna în care fusese aruncat Saaladin trecu o caravană. Un cămilar se băgă în fîntînă, după apă, ca să-şi adape cămilele. Aşa dădu de Saaladin. Îl trase afară, îl îngriji cu răbdare şi milă, îl ajută să se pună pe picioare. Apoi îl îmbrăcă cu haine frumoase şi cu Saaladin împreună, caravana îşi urmă drumul pînă ajunse chiar în oraşul împărăţit de tatăl lui Saaladin.

Unul dintre cămilari se duse la împărat şi îi spuse :

— Împărate, ne-a fost dat ca în drumul nostru să întîlnim un flăcău bun la suflet. L-am salvat de la pieire şi ţi l-am adus ţie în dar, cu rugămintea noastră umilă de a-l primi.

Auzind vorbele cămilarului, cei doi prinţi mai mari fură munciţi de o amarnică bănuială. Nici nu intră bine Saaladin în încăperea în care se afla împăratul, şi acesta îşi deschise ochii şi îşi recăpătă vederea. Primul om pe care-l văzură ochii lui înzdrăveniţi ca prin minune, fu însuşi Saaladin. Se ridică împăratul şi-şi îmbrăţişă cu drag mezinul. Iar acesta îi povesti ce nelegiuire îi făcuseră fraţii săi, iar împăratul porunci de îndată să li se taie capul. Saaladin îi urmă la tron, iar dervişul fu răsplătit din plin.

Hasan şi împăratul roşu

În vremurile de demult trăia un împărat care avea trei feciori : Aladin, Magdin şi Hasan. Într-o bună zi împăratul căzu la pat. Cîţi doftori se aflau în Bagdad toţi veniră la el, ca să-i găsească leacul, dar zadarnică le fu şi ştiinţa şi truda. Iar starea bolnavului împărătesc se înrăutăţea pe zi ce trece. Nu ştim cum îi ajunse împăratului la ureche că ar fi poposit la Bagdad, tocmai din India, un doftor priceput foarte în tainele meseriei, că iute trimise după el. Doftorul cel vestit sosi, îl cercetă pe bolnav cu luare-aminte şi, la sfîrşit, îi spuse adînc mîhnit :

— Ai o boala grea, măria ta. Nu te poţi lecui de ea decît bînd un ulcior cu apa vieţii, iar apa aceasta minunată nu se află într-alt loc decît în Insula de mărgean şi acolo nu poate ajunge decît un viteaz între viteji şi acela, cu viaţă lungă.

Cum auzi aceasta, Aladin îl vesti pe tatăl său că va pleca spre Insula de mărgean, ca să aducă apa vieţii. Împăratul, ca tată bun ce era, se împotrivi, încercînd să-şi abată fiul de la hotărîrea Iui, căci pe drum îl pîndeau tot felul de primejdii. Aladin însă stărui să plece, iar a doua zi, după ce luă cu el o pungă cu aur şi alta cu arginţi, încalecă pe cal şi porni spre Insula de mărgean. După ce merse o bucată de drum, obosi. Descălecă şi se aşeză pe o piatră, ca să se odihnească puţin şi să şi mănînce. Abia puse masa cînd, deodată, pămîntul se despică, dînd la iveală un cîine alb cu o înfăţişare înfiorătoare. Se opri în faţa lui Aladin şi spuse :

— Dă-mi şi mie să mănînc din mîncarea ta;

Drept răspuns Aladin puse mîna şi ochi animalul care fugi lătrînd înfricoşător.

Uşurat, Aladin încălecă din nou şi îşi văzu mai departe de drum. Nu trecu mult şi se opri la o răspîntie cu trei drumuri. Pe primul stătea scris : „Spre oraşul de aur”, pe al doilea : „Spre oraşul de argint”, iar pe cel de-al treilea stătea scris : „Cine urmează acest drum va muri”. Aladin alese drumul oraşului de aur şi porni într-acolo. După ce merse o vreme, zări în depărtare ceva ce strălucea cu putere, de parcă ar fi fost o perlă mare. Înviorat, îşi zori armăsarul pînă ce ajunse într-un oraş mare, ce strălucea ca mîndrul soare. În el, toate casele erau din aur curat în care sclipeau perle şi nestemate. Pînă şi apele care se întreţeseau cu grădinile aveau albia de aur, iar prundişul lor era din perle şi pietre preţioase. Oraşul şi viaţa locuitorilor lui îl vrăjiră într-atît pe Aladin, încît nu mai izbuti, să se urnească de acolo, înecîndu-se în plăceri şi desfătări. Începu să-şi risipească banii pe băutură şi jocuri de noroc, pînă ce rămase fără o lescaie. Atunci, ca să aibă cu ce-şi duce zilele, se tocmi muncitor cu ziua într-o cafenea. Trecură luni şi Aladin nu se mai întoarse acasă, iar boala se cuibări şi mai avan în trupul vlăguit al împăratului. Cînd nu mai era nici o nădejde ca Aladin să se mai întoarcă, îşi vesti şi Magdin tatăl că va pleca să-i aducă leacul din insula de mărgean. În zadar încercă împăratul să-l împiedice să plece, că el îşi făcu cu grijă toate pregătirile, luă cu el o pungă de aur şi alta de argint, încălecă pe cal şi apucă pe acelaşi drum pe care pornise şi Aladin. Cînd osteni de atîta mers descălecă şi se odihni lîngă aceeaşi piatră unde se odihnise şi Aladin. Puse masa şi începu să mănînce. Deodată, pămîntul se despică şi din el apăru un cîine alb care zise :

— Dă-mi şi mie din mîncarea ta !

Iute Magdin înşfacă arcul şi săgeata, cu gîndul să-l ucidă.

Cîinele fugi urlînd înfricoşător. Magdin se ridică nepăsător, încălecă pe cal şi-şi văzu mai departe de drum. După puţin timp ajungînd la aceeaşi răspântie ca şi fratele său Aladin, o luă pe drumul oraşului de argint. Cînd se apropie, oraşul îi păru atît de strălucitor de parcă ar ii fost luna însăşi. Intră în el şi văzu, uluit, că toate casele erau făcute numai şi numai din argint bătut cu pietre preţioase. Pînă şi albiile rîurilor erau tot de argint, iar prundişul lor din perle şi mărgean. Atît de straşnic îl ademeni oraşul, atît de tare îl prinse în mrejele sale, încît Magdin, uitînd de toate, rămase să trăiască acolo. Cunoscu farmecul plăcerilor, al desfătărilor şi al beţiei şi îşi cheltui cu nesaţ banii în chefuri şi jocuri de noroc. Şi, într-o bună zi, cînd se trezi sărac lipit, se tocmi muncitor cu ziua la un birt, ca să-şi poată duce zilele de azi pe mîine. Trecură alte luni şi, acasă, toţi îşi pierduseră nădejdea că Aladin sau Magdin, s-ar mai putea întoarce, iar boala împăratului era din ce în ce mai grea. Văzînd toate acestea, Hasan hotărî să plece şi el după apa vieţii. Şi, fără să dea ascultare rugăminţilor părintelui său, se avîntă la drum.

Merse şi merse pînă ce osteni ; atunci se aşeză să se odihnească pe aceeaşi piatră pe care mai înainte se odihniseră cei doi fraţi ai săi. Puse masa şi cînd să ducă la gură prima îmbucătură, pămîntul se despică şi din el răsări cîinele cel alb care-i zise :

— Dă-mi şi mie să mănînc din mîncarea ta, Hasan !

La început Hasan se nelinişti, căci înspăimîntător mai era cîinele alb, dar se stăpîni şi îl pofti să împartă împreună mîncarea. Cîinele începu să înfulece cu lăcomie, în timp ce Hasan se holba la el îngrozit. Cum sfîrşi de mîncat, cîinele se uită la Hasan, rîse şi-i zise :

— Împăratul Roşu îţi mulţumeşte şi te sfătuieşte să o iei pe drumul pe care stă scris : „Cine urmează acest drum va muri”.

Apoi arătarea grozavă dispăru la fel de neaşteptat precum apăruse.

Uluit, de spusele cîinelui, Hasan se ridică, încălecă pe armăsar şi-şi văzu de drum.

După puţin timp ajunse la răspîntie. Se opri şi chibzui pe care din drumuri să apuce. Se hotărî să urmeze sfatul împăratului Roşu şi o luă pe drumul pe care scria “Cine urmează acest drum va muri”. Pe cînd înainta, i se păru că aude vocile fraţilor săi. Întoarse capul dar, nezărind în urma lui pe nimeni, îşi văzu de drum.

După un timp, i se păru a auzi vocea tatălui său, dar, cum nu văzu nimeni, îşi văzu mai departe de drum. Deodată văzu o floare frumoasă. Întinse mina să o culeagă, dar foalrea pieri ca o nălucă, rîzînd cu glasul fratelui său Aladin.

Apoi, din spatele său se auzi o larmă cumplită. Se uită să vadă ce e : o floare dansa, strigîndu-l cu glasul Iui Magdin. Cînd se apropie de ea, floarea pieri rîzînd.

Nedumerit foarte, Hasan începu să se rotească ca şi floarea ce se tot învîrtea cînd, deodată, pămîntul se despică şi din el ieşi cîinele cel alb şi înspăimîntător care îi spuse :

— Încalecă cu nădejde pe spinarea mea, voinice, că vom zbura împreună spre Insula de mărgean !

Încălecat pe spatele cîinelui, Hasan străbătu norii cu iuţeala fulgerului şi se pomeni în faţa unui castel de aur, argint şi pietre preţioase. Cîinele îi grăi atunci :

— Intră acum în acest palat. Într-o sală mare ai să dai de multe arătări. În mijlocul lor se află căpetenia lor, dracul dracilor, cu numele de Astarte. Cum intri, tu strigă : „Astarte a murit !” Dracii vor crăpa cu toţii pînă la ultimul ; tu pune mîna pe

ulciorul ce se află în faţa lui pe masă şi întoarce-te fuga la mine. Dar ai grijă, Hasane, să nu care cumva să iei altceva de acolo, în afară de ulcior, oricît ţi-ar încînta privirea.

Hasan intră în palat, ajunge în sala cea mare în care erau strînşi dracii şi cînd ajunse în mijlocul lor strigă cu tărie : „Astarte a murit !” Şi pe loc dracii muriră cu toţii. Luă iute ulciorul şi dădu să plece, dar, înainte de a ieşi, zări un şirag de perle atît de frumoase, încît, năucit, uită de povaţă, se apropie, puse şiragul în buzunar şi ieşi. Înainte însă de a ajunge la împăratul Roşu, cîţiva draci îl prinseră şi-l duseră la căpetenia lor, Astarte. Acesta îl întrebă ce voia şi de ce venise acolo. Hasan îi mărturisi totul, fără ocolişuri. Cînd pomeni numele împăratului Roşu, dracii făcură cu toţii o plecăciune adîncă. Apoi Astarte îi grăi aşa lui Hasan :

— În cinstea lui Roşu împărat te iertăm de astă dată. Nu-ţi vom lua viaţa, dar nici nu-ţi vom da apa vieţii pînă nu-mi vei aduce tichia fermecată care te face nevăzut.

Hasan ieşi nevătămat de la draci. Cînd ajunse la cîine, îl găsi încruntat şi mînios :

— Pînă acum nici om, nici diavol nu a nesocotit porunca lui Roşu împărat. Drept pedeapsă pentru neascultarea ta am să te tai în bucăţi. Te sfătuisem să nu iei altceva decît ulciorul.

Hasan începu să se jeluiască şi să ceară îndurare. Roşu împărat îl iertă şi îi făgădui să-l ajute în dobîndirea tichiei fermecate. Şi iarăşi Hasan se urcă pe spatele lui şi tăiară împreună cerul pînă ajunseră la o peşteră mare. Aici Roşu împărat îi spuse să intre, să ia tichia şi, deşi înăuntru va vedea o fată frumoasă foarte, să nu cumva să întindă mîna după ea.

Intrarea peşterii era păzită de un leu, care avea dinainte un muşuroi de orz şi de un cal care avea

dinainte o halcă de carne. Hasan puse orzul în faţa calului şi carnea în faţa leului şi îşi urmă, liniştit, drumul în peşteră. Nu ajunse bine pe la mijlocul peşterii şi văzu o fată frumoasă ce se apropia de el purtînd pe cap tichia fermecată. Cînd ajunse la el, fata înclină capul, iar Hasan întinse mîna, îi luă tichia şi plecă iute, dar inima îi fu vrăjită de această fată.

Fata îl strigă pe nume, venind spre el cu braţele întinse. Hasan nu se putu stăpîni şi, întinzîndu-şi mîna, o prinse pe a ei.

Cît ai clipi, fata se preschimbă într-un gin înfricoşător care se repezi la el să îl sugrume. Atunci calul şi leul îi săriră în ajutor, căci nu uitaseră binele ce le făcuse flăcăul dînd fiecăruia mîncare potrivită. Încolţit de leu şi de cal, duhul cel rău îl lăsă în pace pe Hasan, dar, în schimb, îi luă tichia şi îi spuse :

— Nu vei dobîndi tichia fermecată decît după ce îmi vei aduce Perla cea mare.

Hasan se întoarse la Roşu împărat. Cînd îl văzu, cîinele vru să-i ia viaţa, căci îi nesocotise porunca şi întinsese mîna spre fată. Şi iarăşi Hasan îi ceru fierbinte îndurare şi iarăşi cîinele se înduplecă. Încălecat pe spatele cîinelui, Hasan zbură cu el în înaltul cerului, străpungînd norii. În apropierea unei fîntîni, cîinele se lăsă pe pămînt şi îi zise :

— Acum coboară în fîntînă aceasta. Ai să vezi un zid cu o uşă. Tu deschide uşa şi mergi pe coridoarele lungi. La capătul lor se aflã o salã mare, unde o femeie stă pe două stînci.

Ea îţi va arăta tot felul de femei frumoase, **apoi** te **va** duce la perla cea mare. Tu ia-o şi întoarce-te **pe îndată.** Dar ai grijă, Hasane, să nu care cumva ca vreuna **din fe**meile acelea frumoase să-ţi cîştige inima, căci de **data** aceasta nu te voi mai ierta.

Hasan plecă, coborî în fîntînă, găsi uşa, intră, merse pe coridoarele lungi pînă la sala cea mare, unde întîlni **femeia** care îi arătă tot felul de bogăţii, îl

duse în cotlonul unde se afla Perla cea mare. Hasan o luă şi se întoarse numaidecît, în vreme ce femeile îl ademeneau : „Vino, Hasane, întoarce-te la noi !”

O clipă îşi uită de povaţă şi vru să le răspundă, dar i se păru că aude glasul cîinelui strigîndu-l. Se dezmetici şi se grăbi să se întoarcă. Ieşi din fîntînă cu perla, ajungînd cu bine la cîinele care-l aştepta. Acesta îi povesti atunci cum cei doi fraţi mai mari au încercat să-l ucidă, şi cum au ajuns a fi unul muncitor cu ziua la o cafenea, iar altul, la un birt. Apoi cîinele îl purtă pe Hasan în zbor, mai întîi pînă la peşteră, unde flăcăul dădu perla în schimbul tichiei, şi mai departe la palatul diavolilor, unde, în schimbul tichiei fermecate primi ulciorul cu apă vie chiar de la Astarte însuşi. Cu ulciorul cu apă vie în mîini, Hasan se întoarse la credinciosul său ajutor. Acesta îl purtă iar pe spate, zburînd la oraşul de aur, unde i-l înapoie pe fratele său Aladin, şi la oraşul de argint, unde i-l înapoie pe Magdin.

Îşi luară cu toţii rămas bun de la Roşu împărat, îi mulţumiră pentru izbăvitorul său sprijin şi îl rugară, smeriţi, de iertare.

Tustrei fraţii merseră fără odihnă pînă la Bagdad, unde tatăl lor, împăratul era pe moarte. Cu ultimele puteri, el bău apa vieţii şi pe dată se înzdrăveni. Drept mulţumire pentru binele făcut, împăratul îl lăsă pe Hasan moştenitorul său.

Hasan se însoţi cu fata împăratului Indiei, cea care, pentru frumuseţea ei, era numită Luceafărul de dimineaţă.

Pescarul şi peştele

Se povesteşte că odată, un pescar pescui într-un rîu pînă noaptea tîrziu, fără a fi izbutit să prindă vreun peşte. Înainte de a pleca obidit acasă, aruncă năvodul pentru ultima oară şi atunci prinse un peşte mare de culoare argintie. Se bucură tare mult şi tocmai se pregătea să meargă spre casă, cînd peştele prinse a-i vorbi :

— Dă-mi drumul şi am să fac din tine nu numai un om bogat, ci şi primarul satului.

Pescarul se minună de cuvintele peştelui. Înainte de a-i da drumul, peştele îi mai spuse :

— Dar să nu uiţi : nu trebuie să pomeneşti nimănui de unde-ţi vine bogăţia.

Pescarul îi făgădui că va face întocmai, dete drumul peştelui înapoi în apă şi se întoarse acasă. Acolo se şi împlinise o parte din făgăduiala peştelui. Vechea lui casă dispăruse, iar în locul ei se lăfăia o locuinţă nouă, înecată în belşug şi încărcată cu lucruri alese. Nu trecu mult şi oamenii din sat îl numiră primar.

Nevasta începu să-l iscodească, vrînd să afle cu tot dinadinsul de unde îi veneau toate aceste bogăţii şi izbînzi. Şi, cu cît se înverşuna mai mult dînsul să tacă, cu atît ea îl cicălea mai tare. Pînă la urmă, ca să aibă linişte, dînsul îi povesti întîmplarea cu peştele. Nici nu apucă să-şi sfîrşească vorba, şi casa cea nouă se făcu

nevăzută şi în locul ei se afla iarăşi căsuţa cea dărăpănată. Mare necaz mai aveau cînd se văzură din nou săraci.

A doua zi pescarul plecă abătut la pescuit. Zăbovi mult pe malul apei ; arunca năvodul şi iar îl scotea, doar doar o prinde din nou peştele argintiu, dar în zadar. În cele din urmă, seara tîrziu izbuti să-l prindă iarăşi. Se bucură nespus pescarul şi îl rugă să-l facă din nou om bogat.

— Am să-ţi fac acum o casă mai mare şi mai frumoasă, dar vezi ca nu cumva să-mi mai dai din nou taina în vileag, îi spuse peştele.

Pescarul îi dădu drumul şi-şi văzu de drum. Îi găsi pe ai săi într-o casă mare şi arătoasă, aşa cum îi făgăduise peştele.După cîteva zile, nevasta încercă din nou să-l descoase. La început, bărbatul se împotrivi, dar femeia nu-l slăbea deloc. Se prefăcu supărată şi-l ameninţă că îl va părăsi. De frica singurătăţii, pescarul se văzu nevoit să-i destăinuie întîmplarea cu peştele. Dar nu sfîrşi bine vorba şi coliba sărăcăcioasă de mai înainte luă din nou locul casei celei noi. Pescarul rămase înmărmurit. Se jeli, se tîngui, dar nimic nu-l ajută. Se duse pentru a treia oară la pescuit şi aruncă năvodul, zadarnic, pînă la asfinţit. Atunci prinse iarăşi peştele care îl dojeni cu asprime pentru că nu ştiuse să păstreze taina nici de astă dată. Apoi îi mai spuse peştele :

— Acum ia-mă cu tine, taie-mă în şase bucăţi, dă ne-vestei tale să mănînce două din ele, dă alte două calului tău şi sădeşte două în pămînt.

Pescarul făcu întocmai. După un timp, nevasta îi născu doi gemeni, pămîntul rodi două flori, iar iapa îi fătă doi mînji. Băieţii crescură ; odată cu ei şi mînjii se făcură doi cai puternici, iar florile, două flori mari şi frumoase.

Într-o bună zi, cei doi fraţi au hotărît să colinde lumea şi să o cunoască. Au spus aşadar tatălui lor :

— Să nu ne porţi de grijă, tată, că de-o fi să ni se în- tîmple ceva, cele două flori se vor ofili.

Au încălecat flăcăii şi duşi au fost. La scurtă vreme, unul dintre flăcăi se întoarse acasă, căci drumul îi păruse plin de primejdii. Totuşi cel de-al doilea fecior îşi văzu mai departe de drum. Cînd în cale îi apărură nişte urşi, îi ucise şi cu pieile lor se acoperi pe sine, şi, de asemenea, şi pe calul său. Mai merse şi întîlni o ceată de tîlhari. Cînd îl văzură acoperit cu pieile de urs toţi îl luară drept un om sărman şi nu se atinseră de el.

La căderea nopţii se adăposti sub un copac. A doua zi, în zori, se trezi cu o gazelă lîngă el. Începu să alerge după ea pînă ce o pierdu din ochi. Atunci, dintr-o dată, se ivi în faţa sa un oraş minunat, în care nu se afla suflare de om, în afara unei femei bătrîne şi a cîinelui ei. Cînd se îndreptă spre ea, cîinele începu să-l latre şi se repezi să-l muşte. Neavînd încotro, flăcăul îl lovi. Foc de supărată bătrîna îl preschimbă într-un stei pe care se aşeză. În clipa aceea fratele lui aflat acasă zări una din flori ofilindu-se. Ştiu atunci că la mare nevoie îi este frăţiorul aflat la drum şi se grăbi să-i vină în ajutor. Încălecă pe bidiviul său şi merse şi merse pînă ajunse într-un oraş în care zări un bătrîn. Se apropie de el şi-i dădu cuviincios bineţe.Bătrînul îi răspunse şi apoi îl întrebă cum o duce. Atunci tînărul se apucă să-şi depene povestea lui. Bătrînului i se făcu milă de flăcău, îi dădu un inel şi îi zise :

— Mergi pe drumul ăsta pînă dai de un oraş. Acolo du-te drept la palatul împărătesc. Cînd, la intrare, îl vei zări pe paznic, tu dă-i inelul ăsta, iar el îţi va aduce, în schimb, armăsarul împărătesc. Încalecă-l şi mergi pînă ce ieşi din ţinutul acela. Vei da cu ochii de nevasta mea, şi de cîinele ei. La ea îţi vei găsi fratele.

Tînărul îi mulţumi şi plecă. Merse pe drumul ce-l ducea în oraş. Aici căută palatul împărătesc. Cînd, la intrare, îl întîmpină paznicul, flăcăul îi dădu inelul. Pe dată paznicul plecă să-i aducă armăsarul împărătesc pe care i-l dădu. Flăcăul îl încălecă şi plecă. Pe drum oamenii întîlniţi îi făceau plecăciuni ca însuşi împăratului. La ieşirea din oraş o văzu pe bătrînă şi pe cîinele ei. Femeia îl pofti în casă, ospătîndu-l cu cele mai alese bucate şi băuturi. Aflîndu-i păsul, suflă într-o clipă peste stei şi fratele îi răsări dinainte, plin de viaţă. Se îmbrăţişară cu dragoste statornică. Bătrîna le dărui o mantie spunîndu-le că ori de cîte ori o vor îmbrăca, ea le va veni îndată în ajutor, oriunde s-ar afla.

Apoi îşi luară rămas bun şi cei doi flăcăi au purces la drum. Au mers şi au tot mers pînă ce au dat de bătrîn ca să-i mulţumească pentru fapta lui cea bună, iar bătrînul mulţumit că nu îl uitaseră, le dădu un covor fermecat, care-i purta cu iuţeala vîntului oriunde îşi doreau. Flăcăii şi-au luat rămas bun de la bătrîn, s-au urcat pe covor şi au zburat ca gîndul spre casă, unde au trăit nedespărţiţi în pace şi în fericire.

Pescarul şi împăratul

Odată, pe cînd un împărat hoinărea pe malul mării zări un pescar ce îşi arunca năvodul în apă. Se apropie de el şi îi spuse :

— Vinde-mi mie ce vei scoate cu năvodul tău !

— Bine, îi răspunse pescarul.

— Ce-mi ceri în schimb ? întrebă împăratul.

— Împărăţia ta !

Se miră împăratul de cutezanţa pescarului. Cugetă o clipă şi grăi :

— Fie precum vrei tu !

Aşteptară puţin. Curînd pescarul trase năvodul din apă şi scoase din el o sticlă în care se afla un preaciudat lichid.

Se uită pescarul cu dispreţ la sticlă şi o întinse împăratului. Acesta o luă şi, în schimbul ei, îi dădu veştmîntul, sceptrul şi paloşul.

Iar pescarului nu-i venea să creadă că trăieşte aevea o atît de mare bucurie.

Împăratul plecă cu sticla, tot cercetînd-o şi încercînd să desluşească ce se afla în ea.

Împărăteasa însă nu mai putea nici să bea, nici să mă- nînce de supărare la gîndul că împăratul părăsise cîrma ţării în schimbul unei prăpădite de sticle. Nu trecu o lună şi împărăteasa căzu la pat din pricina amărăciunii şi a lipsei de hrană.

Împăratul însă, încerca necontenit să afle taina prea ciudatului lichid. Cu gîndul că poate, poate, ar avea puteri tămăduitoare, turnă cîteva picături pe picioarele nevestei sale ce nu se mai putea mişca şi

ea, de îndată, se ridică din pat, scăpînd de boală. Foarte se bucură împăratul de minunea săvîrşită ; fără să stea pe gînduri dădu sfoară în ţară că avea în puterea lui un leac miraculos care vindeca pe oricine de neputinţa de a se mişca. Mult se bucură norodul. Zeci de bolnavi erau aduşi zi şi noapte şi, plecînd vindecaţi, îi lăsau, drept mulţumire, bani grei.Cît despre pescarul nostru, el dobîndise împărăţia şi tronul, dar nu-i venea să creadă că devenise cu adevărat ocîrmuitorul unei ţări. Mintea şi trupul lui rezistau anevoie la o povară neaşteptată şi atît de mare, căci, de la viaţa de pescar la cea de împărat era o cumplită deosebire. Curînd el căzu la pat, fără să-şi mai poată mişca trupul. Toţi doctorii împărăteşti fură chemaţi să-l vindece de boala lui, dar nici unul nu putu să-i dea de leac, aşa că pescarul-împărat rămase mai departe ţintuit în pat, fără să se mişte sau să poată vorbi.

În sinea lui îşi dorea să fie iar pescarul sănătos de altă- . dată, să se mişte şi să muncească în voie.

Fostul împărat află de boala pescarului şi se duse la acesta la palat. Intrînd şi salutîndu-l după datină, îi vorbi aşa :

— Eu am un leac care te va vindeca cu siguranţă, măria ta, dar, în schimbul lui, îţi cer ceva ce depăşeşte orice închipuire.

Pescarul, care nu-l recunoscuse, îi făcu semn să spună ce anume dorea.

— Vreau împărăţia ta.

La auzul acestor vorbe, pescarul închise puţin ochii, şi, cînd îi deschise, făcu semn că se învoieşte să plătească.

Cît ai clipi împăratul scoase sticla din traistă, o deschise şi picură puţin lichid pe trupul pescarului.

Acesta se mişcă numaidecît. Se ridică din pat şi uitîndu-se la sticlă, cu o mare uimire, o recunoscu, în

sfîrşit. Privi apoi la omul care-l tămăduise de greaua suferinţă, şi îi spuse :

— Nu cumva tu eşti împăratul ? !

— Am fost împăratul ! îi răspunse acesta rîzînd.

— Şi încă mai eşti, vorbi mai departe pescarul. Vino şi ia-ţi iarăşi sceptrul şi coroana. Redă-mi fericirea, sănătatea şi viaţa.

Lepădă de pe el veştmîntul împărătesc şi se îndreptă spre marea necuprinsă, căutîndu-şi năvodul.

Fapta cea bună

A fost odată în vremurile de demult un împărat. Şi avea el un singur fiu, pe nume Abd-Rahman.

Într-una din zile băiatul îi ceru tatălui său să-l lase să meargă în hagialîc.

— Mă învoiesc, fiule, la vrerea ta, îi răspunse tatăl, dar cu o condiţie. Să aduci cu tine un prieten care este în stare să mănînce o felie de pîine cu un kilogram de sare. Numai cu un astfel de însoţitor te voi lăsa să pleci la un drum atît de greu.

Abd-Rahman se grăbi să-şi caute tovarăşul de drum cerut de părintele său, dar nu găsi pe nimeni care să poată mînca o felie de pîine cu un kilogram de sare.

Într-o zi, pe cînd răscolea pămîntul în lung şi-n lat, doar doar va izbuti să dea de omul căutat, întîlni într-un cimitir un convoi de îngropăciune. În mulţimea de oameni văzu doi care se sfădeau cumplit. Unul înşfăcase mortul şi nu voia cu nici un chip să-i lase pe ceilalţi să-l îngroape, zicînd :

— Nu vă las să-l înmormîntaţi pînă nu-mi plătiţi cele o sută de lire de aur, datorate mie de răposat. Un bătrân se căznea zadarnic să-i scoată leşul din mîini, ca să-l înmormînteze. Acesta ţinea cu străşnicie mortul în braţe şi nu lăsa pentru nimic în lume ca să fie îngropat mai înainte de a i se plăti datoria.

Abd-Rahman se apropie de el, scoase din buzunar suta de lire de aur şi o dădu omului, cu vorbele :

— Ia ce-i al tău şi lasă-l.

Bărbatul luă banii şi lăsă mortul.

Bătrînul se întoarse către Abd-Rahman şi îi grăi :

— Allah să te elibereze şi pe tine aşa precum tu l-ai eliberat pe mortul ăsta.

Abd-Rahman îi mulţumi şi plecă.

Pe drumul de întoarcere, întîlni un om,numit Hasan. Din vorbă în vorbă, îi mărturisi cum rătăceşte prin lume ca să găsească un tovarăş de drum după dorinţa părintelui său, împăratul.

— Eu pot îndeplini ceea ce cere tatăl tău ! zise Hasan. Să mergem la el !

Abd Rahman porni în grabă cu noul său prieten la palatul tatălui său, căruia nu-i prea venea a crede că fiul său a găsit ceea ce a căutat.

Cum sosiră, şi intrară Ia împărat.

— Ţi-am adus omul pe care mi l-ai cerut, tată, grăi Abd Rahman.

— Ţine felia de pîine şi kilogramul de sare ! Ia să vedem, le poţi mînca pînă la ultima fărîmă ? zise împăratul uitîndu-se Ia Hasan.

Hasan întinse mîna după sare, luă un grăunte şi îl puse în gură. Apoi spuse împăratului :

— De vei umple întreg palatul tău cu sare, că cine nu simte acest grăunte de sare, tot nu o va simţi...

Se minună împăratul de răspunsul lui Hasan şi îşi vesti fiul că îşi dă învoirea la plecarea lui în hagialîc, însoţit de noul său prieten.

Abd-Rahman se pregăti de drum şi plecă cu Hasan cu multe zile înainte de data pornirii în hagialîc, cu gîndul ca poposind prin ţinuturile pe care le vor cutreiera să le cunoască mai bine.

După cale de mai multe zile trecură printr-un oraş mare.

Maseră la un han unde îşi lăsară bagajele şi se culcară.

Noaptea, Hasan simţi o mişcare lîngă pat; deschise ochii şi văzu pe unul dintre drumeţii poposiţi

ca şi ei în han cum se ridică binişor din pat şi, furişîndu-se lîngă culcuşul lui Abd-Rahman, pune mîna pe punga de bani, după care se întoarce în aşternutul său şi îşi ascunde sub cap punga furată şi se culcă mai departe, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Hasan rămase treaz pînă fu sigur că hoţul adormise. Atunci se sculă, se duse la el, îi trase pe nesimţite punga cu bani de sub cap şi o aduse la locul ei, lîngă Abd-Rahman.

Dimineaţa, cînd Abd Rahman ieşi să colinde pe străzile oraşului, rămase înmărmurit : mulţime de capete bărbăteşti înfipte în ţepii grilajului care împrejmuia un mare palat, fără îndoială palatul împăratului. Opri pe unul dintre oameni şi-l întrebă ce însemnau acele capete. Omul nu-i răspunse nimic, se uită numai lung la el, în ochi cu o teamă îngrozitoare şi se îndepărtă grăbit.

Tare ciudată i se păru lui Abd-Rahman purtarea omului ; opri un alt trecător căruia îi puse aceiaşi întrebare. Şi acesta însă făcu întocmai ca primul.

Mai opri el şi pe alţi oameni ai oraşului, dar toţi, cînd auzeau întrebarea flăcăului, îl priveau îngroziţi şi se îndepărtau în grabă, lăsîndu-l singur cu mirarea şi nedumerirea lui.

În cele din urmă, la un colţ de stradă, întîlnind o bătrînă, o întrebă şi pe ea de soarta capetelor acelora. Îl privi temătoare bătrîna :

— Vrei ca şi tu să-ţi pierzi capul ? îi zise ea.

— Cum adică să-mi pierd capul ? o întrebă cu o mirare crescîndă Abd-Rahman.

Cînd bătrîna îi aruncă o privire plină de tîlc, el îşi scoase din buzunar punga şi îi dădu femeii cinci dinari.

— Fata împăratului nostru, îşi dezlegă atunci bătrîna limba, este acum peţită, iar cel ce vrea să se însoare cu ea trebuie ca mai întîi să poată dormi cu ea, o noapte, în iatacul ei. Dacă ivirea zorilor îl mai găseşte încă în viaţă,se va însura cu ea. Pînă acum, toţi flăcăii care au dormit cu ea o noapte au fost găsiţi, dimineaţa, cu capul despărţit de trup. Iată capetele lor, ale celor ce au încercat să se însoare cu fata împăratului nostru, stau acum înfipte în jurul palatului.

Se întoarse la tovarăşul său în grabă, Abd-Rahman, ca să-i spună şi lui ce se petrecea prin oraşul străin.

— Trebuie să mă însor cu orice preţ cu această prinţesă ! îi spuse el.

— Hai la împărat şi cere-i mîna, îl îndemnă Hasan.

Cei doi prieteni merseră la împărat şi Abd-Rahman îi ceru mîna fetei. Zadarnic încercă împăratul să-l abată de la hotărîrea lui, îi spuse că îşi va pierde capul de pe umeri, tînărul nostru însă rămase neclintit în hotărîrea lui .

Neavînd încotro, împăratul se învoi şi îi ceru ca, chiar în noaptea următoare, să doarmă cu prinţesa.

Seara, Abd-Rahman se duse la palatul împărătesc. Hasan se furişă la palat, unde îi mitui pe paznici ca să-l lase să străbată toate odăile care duceau la iatacul prinţesei.

Aşteptă pînă ce aceasta ieşi din iatac, după treburi, se strecură în încăpere, se ghemui sub pat şi rămase acolo.

După puţină vreme, intră prinţesa cu Abd-Rahman şi se culcară.

Prinţesa avea un rob, cel mai crud dintre toţi robii palatului; el îi ucidea pe toţi flăcăii.

Era cel ce luase viaţa tuturor mirilor prinţesei cînd intrau în iatacul ei. Şi în acea noapte robul veni, ca de obicei, în iatac. Cînd Abd-Rahman căzu pradă somnului, sclavul îşi ridică sabia ca să-l lovească Dar, chiar în acea clipă, Hasan se năpusti pe neaşteptate şi îi reteză capul. Îi aruncă leşul în curtea palatului, iar capul i-l luă cu el la han şi îl puse în traista prinţului. Dimineaţa cînd toată suflarea palatului se trezi, prinţul era teafăr şi nevătămat! Mare bucurie încercară şi prinţul, şi prinţesa, şi merseră împreună la împărat, să-i dea vestea cea bună. Împăratul se bucură împreună cu ei şi răspîndi în toată împărăţia vestea cea bună şi se veseliră cu toţii la nunta prinţesei cu Abd-Rahman, şapte zile şi şapte nopţi.

După cele şapte zile, Abd-Rahman ceru împăratului îngăduinţa de a pleca cu mireasa lui, în hagialîc, căci el era în drum spre Mecca cînd a trecut prin ţinutul lor.

Împăratul nu se împotrivi ca ei să pornească la drum. Porniră aşadar, însoţiţi şi de Hasan. Pe drum, acesta îi zise lui Abd-Rahman :

– Sînt tovarăşul tău de drum şi trebuie să alegem binele de rău. Acum te-ai însurat cu o mireasă frumoasa. Îţi cer să-mi dai şi mie o jumătate din ea.

Uluit de spusele prietenului său, Abd-Rahman îi grăi :

— Ce sînt vorbele astea, prietene ? Cum vrei ca eu să-ţi dau jumătate din soţia mea ?

Iar Hasan continuă :

— Nu mă priveşte dacă îţi place sau nu ceea ce îţi cer eu. Eu vreau cu orice chip să iau jumătate din ea, aşa că o s-o despic în două jumătăţi.

Supărat foarte, Abd-Rahman nu se învoi ; el răspunse răspicat că nu recunoaşte prietenului său nici un drept asupra propriei sale soţii. Atunci Hasan nu mai zăbovi şi ridicînd paloşul lovi cu el coapsa

femeii, ca şi cum ar fi tăiat-o în două. Atunci, deodată, din gura tinerei femei ieşi un şarpe mare. Abd-Rahman rămase înmărmurit de ceea ce văzu şi începu să-l descoasă pe Hasan asupra celor întîmplate. Iar Hasan îi răspunse :

— Acest şarpe intrase în pîntecul femeii tale de multă vreme şi a crescut înlăuntrul ei pînă s-a făcut aşa cum l-ai văzut. Nu exista decît o singură cale de a-l scoate de acolo, să lovesc cu tărie coapsa prinţesei. Şi îi mai spuse Hasan :

— Află, Abd-Rahman, că eu am fost cel care ţi-a trimis pe bătrînul acela, în cimitir, ca să-l eliberezi şi să plăteşti datoria mortului, ca să poată fi îngropat. Şi să mai ştii, frate, că eu te-am scăpat din mai multe primejdii.

Şi, rînd pe rînd, Hasan îi dezvălui lui Abd-Rahman ce se petrecuse cu hoţul care-i luase bani, precum şi întîmplarea cu robul de la palat. Abd-Rahman îl îmbrăţişă cu recunoştinţă şi îi mulţumi pentru tot ce făcuse pentru el. Apoi porniră mai departe la drum tustrei împreună, pînă ajunseră la Mecca.

La întoarcere, ajunşi pe înălţimile din ţara lor, Hasan îi ceru voie lui Abd-Rahman să se despartă acolo, căci menirea lui se sfîrşise.

Se rugă mult de el Abd-Rahman să mai rămînă, dar Hasan, după ce îşi ceru iertare că nu-i dă ascultare, se despărţi de ei şi plecă mai departe. Întovărăşit de prinţesă, prinţul se întoarse la tatăl lui, care îi întîmpină cu braţele deschise.

Şi trăiră cu toţii în bucurie şi îndestulare. Să dea Allah ca şi ascultătorii acestui basm să trăiască tot aşa de bine !

Saad şi uriaşul

Se spune că un mare negustor avea o fată tare frumoasă,
o mîndreţe, pe nume Saad. El stăpînea corăbii multe, ce cutreierau mările gemînd de mărfuri.

Într-o zi sosi vestea că toate corăbiile lui se scufundaseră. Adînc se mai întristă negustorul. Îi merse din ce în ce mai rău, şi nu trecu mult şi ajunse calicul calicilor. Atunci se mută cu fiica sa la ţară, într-o colibă de rînd. Cu toate acestea erau fericiţi, căci Saad îşi îngrijea cu dragoste tatăl şi făcea gospodăria cu sîrg. În noua lor viaţă, fata era o încîntare şi o bucurie nespusă pentru tatăl ei, făcîndu-l să se simtă cu totul şi cu totul fericit.

Într-o bună zi veni un om cu vestea că una din corăbiile sale, scăpată de la naufragiu, sosise în port. Mare fu bucuria fostului negustor cînd află nemaisperata veste. Se grăbi să iasă în întîmpinarea corăbiei cu mărfuri, înainte însă de a pleca, o întrebă pe fată ce ar dori să-i aducă de la oraş.

— Un trandafir frumos, atîta îmi doresc, fu răspunsul ei.

— Fiica mea, îi zise tatăl, cere-mi un lucru de preţ, căci acum, slavă lui Allah, sîntem din nou înstăriţi.

— Îţi mulţumesc mult, tată, dar eu nu vreau decît un trandafir frumos, atîta, spuse din nou Saad.

Atunci tatăl îi făgădui şi plecă. Se duse în port, luă în stăpînire corabia cu mărfuri şi porni apoi să caute un trandafir pentru fata lui. Dar nu găsi defel, căci încă nu venise vremea trandafirilor. Curînd porni spre casa de la ţară. Cum drumul tăia printr-o pădure

mare, după ce se întunecă, neguţătorul se rătăci prin pădure, aşa că, pînă la urmă, fu silit să caute un loc de înnoptat. În depărtare zări o lumină. Merse într-acolo şi dădu de un castel mare. Intră în el fără să fie întîmpinat de nici o suflare omenească. Atunci începu să deschidă toate odăile una cîte una, dar nu fu chip să găsească ţipenie de om.

În cele din urmă, cum se trezi în faţa unei mese pline cu cele mai gustoase mîncăruri şi cele mai alese băuturi, şi se apucă să se înfrupte. Apoi găsind într-un dormitor un pat moale se afundă în el, dormind dus, pînă dimineaţa. Cînd se trezi, pe masă îl aştepta micul dejun. După ce mîncă, coborî în grădină de unde rupse un trandafir, cînd, deodată, îi apăru în faţă o pocitanie cu trupul şi cu înfăţişarea înfricoşătoare, jumătate om, jumătate animal. Uriaşul îl întrebă cum de ajunsese acolo, iar negustorul se apucă să-i depene povestea lui, cum de ajunse să culeagă trandafirul pentru fata lui, Saad. Iar pocitania îi spuse :

— Mă învoiesc să iei trandafirul, însă cu o condiţie : să mai treci pe aici şi să aduci cu tine şi pe fiica ta !

Negustorul făgădui că aşa va face. Îi mulţumi şi plecă. Cum ajunse acasă dădu fetei trandafirul şi îi istorisi ce i se întîmplase pe drum. Saad îi mulţumi cu căldură pentru toată strădania lui.

După cîteva zile fata îi spune neguţătorului:

— Cred că a venit vremea să-ţi ţii făgăduiala făcută pocitaniei, tată.

Purceseră la drum. Merseră şi merseră pînă ajunseră în pădurea unde se afla palatul pocitaniei. Intrară în el, dar nu aflară pe nimeni. În schimb, găsiră masa pusă şi patul gata pregătit.

Mîncară şi se culcară, iar dimineaţa, pe cînd se aflau amîndoi în grădină, veni şi pocitania. După ce îi dădu bineţe fetei, îi mărturisi că doreşte să-şi unească viaţa cu a ei. Pe Saad o cuprinse teama, iar tatăl ei

răspunse răspicat că se împotriveşte acestei uniri. Pe chipul pocitaniei se iviră semnele unei mari tristeţi. Înfrîngerea şi resemnarea i se puteau citi în ochii scăldaţi în lacrimi.

Mila se cuibări în sufletul lui Saad ; se gîndi cît de bine îi primise pocitania şi cît de nerecunoscătoare fusese cînd se arătase atît de hotărîtă să nu îl ia de bărbat. Ea îi ceru un răgaz de o lună pînă să-i dea răspunsul cuvenit. Şi pocitania se învoi, dar le ceru ca, în tot acest răstimp, să locuiască împreună, tată şi fiică, în palatul său, ca oaspeţi. Saad primi.

Pocitania făcea tot ce-i stătea în putinţă ca oaspeţii săi să se simtă cît mai bine. Saad se minuna văzînd odăile palatului pline cu cele mai frumoase şi mai minunate lucruri, împodobite toate cu perle şi multe alte nestemate. Trecu o lună după care pocitania o întrebă pe Saad care îi este răspunsul.

— Ai fost tare bun şi darnic cu noi, în pofida înfăţişării tale atît de respingătoare, ai cele mai alese însuşiri ale sufletului, aşa că eu primesc cu draga inimă să mâ unesc cu tine.

Nu sfîrşi bine de rostit aceste vorbe, că şi văzu cum pocitania se preschimbă într-un prinţ frumos.

Cu o plecăciune adîncă, acesta îi sărută mîna şi îi spuse:

— Eram un prinţ falnic, draga mea, dar un vrăjitor rău m-a prefăcut într-o pocitanie cu înfăţişare dezgustătoare, sortindu-mă să rămîn aşa pînă ce o fată frumoasă va primi să-mi fie soaţă. Înmiită fu atunci bucuria lui Saad care se mărită cu prinţul şi făcură nuntă mare.

Grădina de mărgean

Se povesteşte că era odată un împărat care avea trei fii. Şi mai avea împăratul acesta o grădină ciudată, zisă de mărgean şi păzită de un uriaş năpraznic. Nimeni nu putea rămîne acolo nici măcar o noapte, căci uriaşul îi tăia în două.

Într-o zi, împăratul simţind că i se apropie sfîrşitul, strînse pe toţi cei trei feciori ai săi şi le zise înainte de moartea sa, ca să îşi împartă împărăţia între ei.

Fiecare dintre feciori voia să stăpînească grădina de mărgean. Tatăl le spuse :

— Grădina de mărgean va fi numai a aceluia care va izbuti să petreacă o noapte în ea. Dar mă tem pentru vieţile voastre. Mai bine uitaţi de grădina de mărgean.

Feciorii se lăudară că sînt încrezători în forţa lor, că ei pot rămîne în grădină după pofta inimii, fără să păţească ceva.

Cel mai mare dintre fraţi se grăbi să-şi vestească tatăl că are de gînd să-şi dovedească bărbăţia, că el este în stare să doarmă acolo o noapte. Odată cu lăsarea serii, fiul cel mare se îndreptă spre grădină, intră şi merse prin ea pînă ajunse la un cort mare, înăuntrul căruia se afla un pat.

Se culcă, iar dimineaţa, cînd împăratul trimise să-l caute, i se găsi trupul sfîrtecat în două.

Se întristă împăratul de pierderea feciorului, dar şi mai mult se întristă cînd şi feciorul cel mijlociu îl vesti că s-a hotărît şi el să doarmă în grădina de mărgean.

Şi orice îi spuse tatăl, nu izbuti să-l împiedice să-şi ducă la îndeplinire gîndul lui nebunesc.

În ziua următoare şi fiul mijlociu al împăratului fu găsit răpus în patul din grădina de mărgean.

Ca un făcut, şi prîslea, Saladin, fără să înveţe nimic din cumplita păţanie a fraţilor săi mai mari îi spuse că avea să-şi petreacă şi el o noapte, cea de a treia, în grădina de mărgean, orice s-ar întîmpla.

Sub seară, intră şi el în grădină, pătrunse în cort, luă perna din pat, o potrivi aşa încît să pară trupul unui om care doarme acolo, întinse deasupra ei pătura, iar el se ghemui sub pat şi aşteptă.

Puţin după miezul nopţii auzi o mişcare. Cînd se uită, văzu cum un uriaş înfricoşător se apropie de pat, ridică paloşul şi loveşte perna despicînd-o în două. După ce plecă uriaşul, Saladin se luă pe urmele lui. Merse drum lung pînă dădu de pămînt sterp. Aici îi pierdu urma. O porni la întîmplare tot înainte şi curînd dădu peste un bătrîn ghemuit pe pămînt. Avea o barbă lungă bătrînul şi deşi lîngă el se afla un brici, el nu putea întinde mîna ca să-l ia şi să se radă.

— Ziua bună ! îi zise flăcăul.

— Bună să-ţi fie calea, că de nu mi-ai fi dat bineţe te-aş fi mîncat şi ţi-aş fi zdrobit oasele. Ce vrei, fiule ? fu răspunsul bătrînului.

— Îl vreau pe uriaşul care păzeşte grădina de mărgean, unde pot da de el ?

— Mergi tot înainte, îl povăţui bătrînul, şi vei da de fratele meu. El e mai mare decît mine cu o zi şi ştie cu o sută de ani mai mult decît mine. Întreabă-l pe el ce vrei.

Flăcăul luă briciul, rase barba moşneagului şi plecă.

Îşi văzu cuminte de drum pînă întîlni un alt bătrîn, fratele mai vîrstnic al primului, cu care Saladin vorbi şi se purtă întocmai ca şi mai înainte. Acesta îi arătă la sfîrşit pe mama sa care măcina

migdale şi îl sfătui să se apropie de ea ca să-l alăpteze. Apoi să-i spună : „Am supt laptele tău şi sînt de acum ca şi fiul tău !”

Îl mai sfătui să mănînce şi migdalele din mîna bătrînei. Căci, dacă făcea întocmai toate acestea, putea s-o întrebe tot ce dorea să ştie, căci ea îi va răspunde.

Saladin merse pînă ajunse la bătrînă, supse laptele ei şi îi grăi ; „Am supt lapte de la sînul tău şi de acum sînt ca şi fiul tău”. Mîncă apoi migdalele din mîna ei, iar bătrîna îl întrebă ce voia. Cînd flăcăul îi spuse păsul, ea îi zise:

— Aşteaptă pînă vine fiul meu, căci el ştie mai malt decît mine şi îţi va spune negreşit cea ce vrei să afli.

O clipă nu trecu şi cerul fu brăzdat de fulgere, pământul cutremurat de tunete. Saladin întrebă pe bătrînă ce se petrece.

— Vine fiul meu ! Unde să te ascund, ca să nu dea de tine ?

Suflă peste el şi îl prefăcu într-o rodie pe care o puse lîngă ea. Curînd se ivi fiul cel mai mare al bătrinei

— Miroase a om, mamă, zise el.

Iar bătrîna răspunse :

— Om e între măselele tale, iar paloşul îţi va tăia capul. De unde pînă unde să fie om la mine ? !

— Am poftă de rodia asta, mamă, şi am s-o mănînc.

Luă rodia, o rupse în bucăţi şi începu s-o mănînce. Un sîmbure din ea căzu pe pămînt. Bătrîna îl ridică şi îl ascunse la sînul ei.

Curînd după asta uriaşul se întinse pe spate şi îşi puse capul în poala mamei lui. Bătrîna începu să se joace în părul lui prefăcîndu-se că-l caută în cap. Ea însă căuta de zor cele trei fire de păr alb ale fiului său, căci cine le avea, devenea stăpînul uriaşului.

Cum le găsi bătrîna începu să smulgă, unul după altul, cele trei fire, în timp ce uriaşul răcnea de durere. De fiecare dată însă ea îl liniştea spunîndu-i că a dat peste un purice şi astfel izbuti să-i smulgă, rînd pe rînd, toate cele trei fire.

În acest răstimp, îl întrebă ca într-o doară despre gră- dina de mărgean şi despre uriaşul ce-o păzea.

— De unde pînă unde ţi s-a năzărit cu grădina asta ? se miră uriaşul.

Cum ea stărui cu întrebările, fiul său îi povesti :

— Grădina aceasta, mamă, ne aparţine de drept nouă, ginilor, dar s-a întîmplat ca unul dintre noi s-o vîndă împăratului care o stăpîneşte acum. Ce n-am încercat ca s-o redobîndim, dar degeaba. Am vrut să plătim pentru ea comori nenumărate, dar împăratul nu s-a învoit să ne-o dea înapoi. Atunci ne-am hotărît ca un uriaş să facă în ea de strajă şi să omoare pe orice om care are să intre în ea.

— Şi unde se află acum uriaşul acesta ?

— Este tare departe, mamă, şi nimeni nu poate ajunge la el.

— Departe, departe, nu se lăsă bătrîna, dar spune-mi unde-i locul acela ?

— La Sit Budur (şase luni pline), mamă, în străfundul a şapte mări, fu răspunsul.

Într-o clipită bătrîna suflă, peste sîmburele de rodie şi Saladin se ivi sub forma sa adevărată.

Cînd îl văzu, ginul vru să-l omoare, dar bătrîna îl dojeni.

— E fratele tău, căci a supt din laptele meu, iar acum are şi cele trei fire albe din părul tău. Trebuie să-l ajuţi să ajungă la uriaşul acela.

Ginul răspunse :

—Dar e cu neputinţă, mamă, căci palatul lui este în mijlocul mării, păzit de un uriaş mai puternic decît mine. De fiecare parte a porţii palatului, cîte doi lei sfîşie pe oricine ar voi să intre. Oamenii din palat intră agâţîndu-se de un lanţ atîrnat la intrare, între cele două perechi de lei. Lanţul se mişcă necontenit, iar cei care vor să intre în palat aşteaptă pînă ce el ajunge în dreptul lor, se agaţă de el şi pătrund în palat ridicaţi în sus trecînd printre cele două perechi de lei. Nimeni însă nu cunoaşte lucrul acesta în afară de locuitorii palatului. Palatul este locuinţa lui Sit Budur (şase luni pline), Frumoasa frumoaselor, şi a tatălui ei, împăratul, care o fereşte de toţi ce ar dori s-o răpească sau să-i facă vreun rău. Auzind aceste vorbe, Saladin nu mai avu decît un singur gînd : cum să o întîlnească pc Sit Budur ca s-o cîştige pentru el.

— Te rog, frăţioare, să mă ajuţi să ajung la Sit Budur, îi spuse el ginului, căci m-am îndrăgostit pe viaţă, de cum am auzit de ea.

Ginul îi răspunse :

— Intrarea la palatul ei este prin şapte mări, iar uriaşul care stă de strajă e mai puternic decît mine. Fata are un cal vrăjit. Un uriaş cu o forţă nemaipomenită îl păzeşte. El face fărîme pe oricine ar încerca să-i facă vreun rău prinţesei.

Cum însă Saladin şi bătrîna stăruiră pe lîngă gin, pînă la urmă, acesta se învoi :

— Bine, zise el, mă supun rugăminţii voastre, dar eu nu voi intra cu Saladin în mare, căci, aşa cum am mai spus, uriaşul de strajă este şi mai puternic decît mine şi m-ar răpune negreşit.

Bătrîna îi dădu lui Saladin cele trei fire de păr şi îi spuse :

— Dacă ai să fii la ananghie, arde unul din firele astea de păr şi dorinţa ţi se va împlini numaidecît.

Mai scoase din deget un inel de preţ şi îl puse flăcăului:

— În inelul acesta se află sufletul tău. De îl vei scoate din deget, vei muri, iar de îl pui la loc, vei reveni la viaţă. Eu am un inel la fel ca al tău. De se va îngusta şi-mi va apăsa carnea, voi şti că eşti la strîmtoare şi-ţi voi trimite îndată ajutorul de care ai nevoie.

Saladin îi mulţumi pentru bunătatea ei. Ginul îl săltă pe umăr şi zbură cu el sus în cer. După puţin timp, îl întrebă :

— Cum vezi pămîntul ?

— Ca o tavă mare, îi răspunse Saladin.

Se înălţă şi mai sus ginul şi iarăşi îl întrebă pe Saladin.

— Ca un ciur ! fu răspunsul.

Se înălţă şi mai sus ginul şi iarăşi îl întrebă pe Saladin :

— Cum vezi pămîntul ?

— Ca o sită... ca o minge, ca un ou... cît un bănuţ... cît un bob de năut... fu răspunsul flăcăului, pînă ce pămîntul dispăru cu totul din faţa ochilor lui.

Merse el cu ginul vreme îndelungată. Deodată acesta îi zise :

— *Acum nu-ţi rămîne decît să intri la palatul lui Sit Budur. Mai înainte însă, să iei cu tine doi berbeci. Cînd ajungi la intrarea palatului, să dai un berbec celor doi lei din dreapta şi unul celor doi lei din stînga, ca să le abaţi atenţia. Aşa ai să te poţi agăţa de lanţ şi să intri în palat. Odată intrat ai să mergi pînă ajungi la iatacul domniţei ! O vei găsi întinsă pe pat, iar părul ei lung, răsfrînt pe aşternut, va atinge celălalt capăt al patului. Tu apropie-te tiptil şi înfăşoară-i părul pe braţul tău pînă ce ajungi la capul ei. Atunci trage de el cu putere. Prinţesa se va trezi, dar nu se va putea mişca. Te va ruga fierbinte să-i dai drumul, dar să nu care cumva să faci asta pînă*

ce nu va jura pe capul calului ei că se va mărita cu tine. De va jura pe capul calului ei, nu-şi va călca niciodată jurămîntul. Aşa cum ţi-am mai spus acest cal este apărat de un uriaş puternic şi nemilos care omoară pe oricine ar vrea să-i facă vreun rău calului.

Saladin îi mulţumi ginului pentru poveţele sale şi îi făgădui să le ţină întocmai. Curînd ginul vesti :

— Iată marea lui Sit Budur. De acum încolo eu nu te mai pot însoţi. Te voi lăsa aici să înoţi singur pînă ajungi la palat.

— De unde să iau cei doi berbeci de care mi-ai vorbit? îl întrebă Saladin.

Iar ginul îi răspunse :

— Aşteaptă-mă puţin! şi dispăru, întorcîndu-se în cîteva clipe cu doi berbeci. Apoi îşi luă rămas bun de la Saladin şi plecă. Saladin luă unul dintre ei şi îl duse înot pînă la ţărmul pe care era palatul. Apoi se întoarse şi îl aduse şi pe celălalt berbec.

Saladin merse cu cei doi berbeci în mîini, merse pînă ajunse la poarta palatului păzită de lei pe amîndouă laturile. Cînd aruncă în faţa leilor cîte un berbec, aceştia se năpustiră asupra prăzii, sfîşiind-o şi astfel Saladin se putu agăţa netulburat de lanţ. Pe dată fu tras în castel. Ca fulgerul intră înăuntru, se duse drept la iatacul prinţesei pe care o găsi întocmai cum îi spusese ginul.

Îi înfăşură părul pe braţ pînă ajunse la capul fetei şi trase aşa de tare, că, de durere, ea începu să ţipe.

— Degeaba ţipi, îi vorbi Saladin, că nu-ţi dau drumul pînă nu-mi juri pe capul calului tău că te vei mărita cu mine.

Prinţesa nu voi să jure, în schimb încercă să-l adoarmă cu făgăduinţe vane că-l va lua negreşit de bărbat. El însă nu-i dădu ascultare. Cînd văzu că toate rugăminţile ei nu-l înduplecă pe flăcău, prinţesa nu

avu altă scăpare decît să jure pe capul calului ei că îl va lua pe Saladin de bărbat.

Curînd palatul se zgudui din temelii, cutremurat de un nechezat năpraznic ca bubuitul unui tunet.

Întrebînd-o pe prinţesă ce se întîmpiă, ea îi răspunse :

— Este nechezatul calului meu, pe capul căruia am jurat.

Saladin se însoţi cu prinţesa Sit Budur şi timp de douăzeci de zile trăiră o viaţă tihnită, cum nu aveau să mai cunoască vreodată.

Unul dintre cei mai mari şi mai bogaţi neguţători care băteau drumurile lumii, auzind de frumuseţea prinţesei Sit Budur, îşi puse în gînd să se însoare cu ea. Vesti că va da o corabie plină ochi cu aur drept răsplată celui care ar putea să-l ajute să-şi împlinească dorinţa.

Veni la el o bătrînă care îi spuse că ea îi va putea aduce prinţesa, dacă-i va da o corabie încărcată cu tot felul de nimicuri femeieşti. În scurt timp, corabia cerută aştepta să plece în larg. Neguţătorul se sui în ea împreună cu bătrîna. Străbătură lungi drumuri de ape pînă ajunseră la palat. Aici bătrîna începu să strige că se întorcea din hagialîc, că tare ar vrea să se odihnească puţin în palat, căci o furtună cumplită se abătuse asupra lor, năucindu-i, numai cu o seară înainte, pe cînd se aflau în larg.

Auzind vorbele bătrînei, Saladin şi prinţesa se grăbiră să o primească în palat. Slujitorii îi arătară femeii o funie pe care să se caţere, căci altfel nu se putea intra în palat, din pricina leilor.

După puţin timp, bătrîna era în palat, iar cei doi prinţi îi ieşiră în întîmpinare, urîndu-i bun venit. Se arătă uimită, vicleana bătrînă, de măreţia şi frumuseţea palatului.

Stătură tustrei împreună şi zorile îi prinseră tot vorbind.

— Nu ştiţi să jucaţi şah ? îi întrebă bătrîna.

— Ştim, îi răspunseră ei, dar nu prea jucăm.

— Cum se face că voi, capete împărăteşti ce sînteţi, nu jucaţi un joc regesc ca şahul ?

— Dacă vrei, putem juca, se grăbiră să spună tinerii, binevoitori faţă de dorinţa musafirului.

— Aş dori ca mai întîi sa jucaţi voi amîndoi. Şi aş mai dori să facem un rămăşag pe sufletul celui învins...

— Dar nici unul dintre noi nu poate lua sufletul celuilalt, se mirară tinerii.

— Tocmai de aceea, nu vă fie teamă. Jucaţi pe sufletele voastre.

Saladin şi prinţesa socotiră vorbele bătrînei ca o născocire plină de haz şi începură jocul.

Curînd prinţesa îl învinse pe Saladin şi îi zise :

— Acum îmi datorezi sufletul tău.

— Sufletul meu, îi răspunse el, se află în acest inel. Ia-l dacă vrei.

Rîseră cu mare poftă, cu toţii, dar bătrîna luă aminte la vorbele lui Saladin.

La amiază Saladin adormi iar prinţesa şi bătrîna flecă- riră cu voie bună mai departe.

După o vreme, bătrîna se apropie de Saladin, îi scoase inelul din deget şi, prefăcîndu-se că glumeşte, îl dădu prinţesei cu cuvintele :

— De-acum încolo, sufletul bărbatului tău se află în mîinile tale, păstrează-l pînă se trezeşte.

Rîse mult prinţesa de gluma bătrînei. Aceasta începu apoi să-i povestească despre ţara ei, frumoasă cum nu e alta ca ea pe faţa pămîntului, ademenind-o să meargă cu corabia ei, numai ca s-o vadă, căci tot ea o va aduce înapoi, fără nici o zăbavă. La început lui Sit Budur i se păru tare nesăbuit gîndul de a-şt părăsi soţul fără ştirea lui, fie şi pentru scurt timp, dar atîta stărui bătrîna, atîta o vrăji cu tot felul de ispitiri, încît pînă la urmă se învoi. Dar, ca nu cumva să-şi supere

bărbatul, înainte de a pleca, se duse la Saladin care încă dormea şi îi puse alături inelul şi unul din ciorapii ei.

Însoţită de bătrînă, se urcă apoi pe corabie, după ce, mai întîi, i se aduse acolo şi calul. Corabia porni spre ţara negustorului cel străin. Pe drum, prinţesa îşi dădu seama de viclenia bătrînei. Căinţa că-şi părăsise bărbatul fără ca să-i spună o apăsa necontenit. Cînd veni la ea şi neguţătorul şi îi spuse că vrea să o ia de soţie, dîndu-i răgaz de o săptămînă ca să se pregătească, suferinţa ei n-a mai cunoscut odihnă.

După ce trecu săptămîna, prinţesa îi dădu neguţătorului celălalt ciorap, zicîndu-i :

— Înainte de a te însura cu mine, vreau să-mi aduci un ciorap întocmai ca acesta, altminteri nu-ţi voi fi nevastă niciodată.

Neguţătorul luă ciorapul şi se duse la un giuvaergiu să-i ţească din fire subţiri de aur unul la fel. El nu ştia însă că un asemenea ciorap era făcut de un gin şi nici unei fiinţe omeneşti nu-i stătea în putere să facă vreodată unul asemănător.

După îndelungi încercări, giuvaergiul îl vesti că nu era în stare să-i facă ciorapul dorit, iar neguţătorul se duse la un alt giuvaergiu, şi mai meşter. Dar nici răspunsul lui nu fu mai bun decît al primului. Şi tot aşa, dădu roată pe la toţi aurarii din ţara lui, fără ca vreunul să izbutească a-l mulţumi. Deznădăjduit el se întoarse la prinţesă, rugînd-o să-i ceară, orice altceva. Plin de mînie şi de dispreţ era chipul acesteia cînd îi zise :

— Oare toţi giuvaergii din ţara ta măreaţă nu sînt în stare să făurească un ciorap ca acesta ?! Hotărârea mea e nestrămutată pînă nu-mi aduci perechea ciorapului meu, eu nu te iau de bărbat.

Neguţătorul colindă iarăşi pe la toţi bijutierii, le făgădui bani mulţi, dar vrerea lui nu se putea împlini.

În timpul acesta, mama cea bătrînă a uriaşului simţi că inelul i se îngustează pe deget şi ştiu că Saladin se află în primejdie. Îl trimise pe fiul ei să vadă ce e cu el. Ginul o ascultă şi zbură degrabă la palat. Cînd ajunse la ultima dintre cele şapte mări, nu găsi nici un paznic care să-l împiedice să intre. Atunci ştiu că se petrecuse ceva cu totul neobişnuit la palat, de vreme ce uriaşul de pază plecase. Îşi urmă calea pînă ajunse la intrarea palatului. Aici leii se sfîşiau unii pe alţii de foame, căci trecuseră zile lungi de cînd nimeni nu le mai dăduse de mîncare.

Cînd intră în palat nu o găsi nicăieri pe prinţesă. Numai Saladin zăcea întins pe pat, fără suflare, iar lîngă el erau şi inelul şi un ciorap. Puse numaidecît inelul în degetul lui Saladin cît ai clipi acesta prinse din nou viaţă. Cînd se trezi, privi în jurul său, şi îl recunoscu pe Gin. Acesta începu să-l dojenească pentru uşurinţa, chiar nesăbuinţa, pe care o dovedise faţă de sufletul său.

Saladin îşi mărturisi vina şi îi povesti cum ajunsese în starea asta. Uriaşul îşi dădu seama de uneltirile bătrînei şi nu mai aşteptă. Îl luă pe Saladin pe umăr şi zbură cu el pe urmele corabiei, pînă în ţara neguţătorului, unde îl lăsă să-şi caute singur soţia. În drumul său, Saladin întîlni curînd un păstor, căruia îi spuse să-i dea straiele lui, în schimbul alor sale. Păstorul crezu mai întîi că-şi rîde de el, dar în cele din urmă, înţelegînd că nu-i vorba de o glumă, se învoi cu bucurie. Îmbrăcat în straiele păstorului, Saladin îi mai ceru acestuia să-i vîndă o oaie ; cînd păstorul îi ceru în schimb o liră de aur, îşi aminti că lăsase banii şi ciorapul prinţesei în hainele sale ; le luă de la păstor, îi dădu acestuia o liră de aur şi plecă. După un timp, cum i se făcu foame, tăie oaia, mîncă din ea pe săturate, iar cu burduhanul ei îşi înfăşură capul, de părea chel.

În oraş, unde umblă pe la aurari cerîndu-le să-l tocmească ca ucenic cu simbrie, nici unul nu-l primi. Aşa ajunse la un colţ uitat al oraşului, la un giuvaergiu neînsemnat. Îl privi îndelung giuvaergiul, cînd îi răspunse :

— Deşi, după cum vezi, nu mă îmbulzeşte treaba şi nu am nevoie de un ajutor, vino şi stai aici, cu mine.

Saladin îşi dădu toată silinţa să-i intre în voie giuvaergiului, care-i dădea mereu să facă tot felul de lucruri mărunte.

Într-una din zile trecu pe acolo şi neguţătorul nostrum. Înainte, nici un gînd nu i-ar fi trecut să se oprească la cel mai prăpădit şi mai amărît dintre giuvaergii oraşului. Dar acum, cînd pierduse orice nădejde că va putea cineva să-i facă perechea ciorapului dat de prinţesă, răscolea tot locul şi nu lăsa nici un prilej de a întreba pe orice giuvaergiu, doar doar va izbuti să găsească ceea ce dorea cu atîta înflăcărare.

Îl întrebă aşadar pe acest giuvaergiu neînsemnat dacă n-ar putea să-i facă un ciorap ca acela pe care îl avea la el. Bietul om îşi ceru umil iertare că nu este în stare să facă din fir de aur o ţesătură atît de stranie. Cum văzu ciorapul, Saladin îl şi recunoscu. Se apropie de meşterul său şi îi şopti la ureche:

— Eu aş putea să fac, un ciorap de acela, nu spune nu, meştere.

— Ţi-ai pierdut minţile ? îi răspunse tot în şoaptă giuvaergiul. Cum ai să izbuteşti tu, de vreme ce nimeni din cei care stăpînesc meseria noastră n-a izbutit aşa ceva ?

Dar Saladin stărui :

— Îţi făgăduiesc, stăpîne, că voi face unul întocmai ca acela. Cere-i un răgaz de trei zile şi vei vedea că spusele mele se vor adeveri.

În mare încurcătură mai era giuvaergiul ! Totuşi, îi spuse negustorului :

— M-am răzgîndit. După trei zile vei avea ciorapul pe care-l ceri.

Neguţătorul plecă, nu prea încrezător în vorbele giuvaergiului. Saladin îi ceru meşterului său să-l lase să stea noaptea la lucru, ca să facă ciorapul, căci ziua nu putea să-l lucreze. Îi mai ceru să-i dea migdale şi zahăr, ca, mîncîndu-le să-şi poată învinge somnul. Giuvaergiul ţinu seama de toate dorinţele lui.

Noaptea, după ce giuvaergiul plecă, Saladin scoase unul din cele trei fire de păr şi îi dădu foc. Îşi dori să aibă un cal roşu dimpreună cu un veşmînt şi un paloş, la fel de roşu. Cît ai clipi, toate se aflau în faţa lui. Se îmbrăcă cu veşmîntul cel nou, îşi încinse paloşul, încălecă pe cal şi ieşi pe străzile oraşului. Cum găsea vreun trecător pe stradă, îl şi ucidea, şi astfel căsăpi o groază de oameni. Apoi se întoarse la prăvălie, descălecă, îşi scoase paloşul şi îşi schimbă veştmintele care, toate pieriră la fel de neaşteptat, precum se iviseră.

În ziua următoare, în tot oraşul se râspîndi vestea călăreţului roşu. Oamenii se temeau, dar unii îşi doreau să vadă pe acest cavaler ciudat.

Dimineaţa, cînd veni giuvaergiul şi îl găsi pe Saladin la locul lui îl întrebă cum merge lucrul. Acesta îl linişti spunîndu-i :

— Nu te îngriji, meştere. Voi termina ciorapul în răstimp de trei zile, după cum ţi-am făgăduit.

În noaptea următoare, Saladin arse alt fir din părul dat de mama uriaşilor, dorindu-şi un cal albastru, o haină albastră şi un paloş la fel de albastru. Într-o clipită i se îndeplini dorinţa. Se îmbrăcă cu noile veştminte, îşi încinse paloşul, încălecă pe calul albastru şi ieşi în oraş unde făcu tot ceea ce făcuse cu o noapte înainte, iar oamenii

vorbeau acum şi mai mult despre cavalerul cel ciudat, cu şi mai mare frică şi uimire,

A treia noapte, Saladin scoase cel de-al treilea fir de păr şi îl arse, cerînd un cal alb, un veşmînt şi un paloş la fel de alb şi le avu pe toate într-o clipită. Călare pe calul neîntinat, încins cu paloşul cutreieră străzile, tăind orice trecător întîlnit. Iar vestea despre el se răspîndi prin ţară aşa cum se răspîndeşte focul în paie. Pînă şi Sit Budur auzi de străinul cavaler. În dimineaţa celei de a treia zi, cînd giuvaergiul veni în dugheana lui, Saladin îi dădu ciorapul şi îi spuse :

— Ţine, meştere, ciorapul pe care l-ai cerul.

De uimire, giuvaergiul rămase cu gura căscată, bucu- rîndu-se din tot sufletul. Cînd veni neguţătorul şi îi dădu ciorapul, acesta nu mai ştiu ce să facă de bucurie văzînd că nu se deosebeşte defel de ciorapul dat de prinţesă. Drept mulţumire, dărui giuvaergiului bani nenumăraţi şi se grăbi să se ducă la Sit Budur. Cînd îi dădu ciorapul, ea ştiu că Saladin se află în oraş şi că avea să vină curînd la ea.

— Acuma, îi zise ea negustorului, înainte de a te căsători cu mine, trebuie să ies prin oraş ca să dau o raită. Vreau să-i văd pieţele şi oamenii. Aşa că trebuie să-mi găseşti un grăjdar pentru calul meu, căci voi să merg prin oraş călare.

Neguţătorul se grăbi să-i caute un grăjdar.

Curînd se întoarse cu unul.

Prinţesa îi ceru să-i aducă calul, dar cînd omul se apropie de cal, acesta îl lovi cu copita de-l omorî pe loc.

Atunci prinţesa spuse negustorului :

— Ce grăjdar nepriceput mi-ai adus ! Adu-mi unul îndemânatic şi puternic !

Zori neguţătorul să-i aducă un alt grăjdar, dar şi acesta păţi ca cel dintii.

Îi aduse un grăjdar după altul, dar calul îi omorî pe toţi. Zeci şi zeci de oameni pieiră în acest fel, ucişi de cal. În mare încurcătură se afla neguţătorul. O rugă pe prinţesă să-şi schimbe calul, dar ea nici nu se gîndi.

— În toată ţara ta atît de lăudată, nu văd un om măcar în stare să-mi stăpînească armăsarul. Mai du-te şi mai strigă prin oraş, poate că pînă la urmă s-o găsi vreunul! îl înfruntă ea.

Alergă negustorul de tocmi un crainic care să vestească voinţa prinţesei. Ucenicul giuvaergiului, auzind chemarea, se înfăţişă de îndată.

— Tu zici că poţi să conduci un cal ce a ucis zeci de flăcăi înaintea ta ? se uită la el neguţătorul cu neîncredere.

Iar el răspunse :

— Sînt încredinţat că da. Pune-mă la încercare.

— Du-te şi încearcă să pui căpăstrul calului nărăvaş ! îi zise lipsit de orice nădejde neguţătorul.

Cum se apropie de calul prinţesei, acesta se şi supuse. Îl lăsă să-l mîngiie şi, la fiecare atingere, necheză cu drag.

Flăcăul îl conduse, fără nici o împotrivire, pînă ajunse la prinţesă, care-l recunoscu pe dată. Sub ochii uluiţi ai neguţătorului, Sit Budur se săltă în şa, cu Saladin în spate. Acesta îşi trase paloşul şi lovi cu sete pe neguţător, rostogolindu-i capul la pămînt. Apoi dădu pinteni calului care zbură cu ei prin înaltul cerului pînă în ţara lui Saladin. Aici, tatăl lui Saladin sta gata să moară, răpus de amărăciunea că şi-a pierdut feciorul, căci nu mai ştia nimic de el după ce intrase în grădina de mărgean. Cînd îl văzu pe Saladin, se ridică din patul unde zăcuse şi cu urări de bun venit, îl îmbrăţişă plîngînd. Saladin i-o arătă pe

soţia sa, prinţesa Sit Budur, iar împăratul o primi cu mare bucurie.

După cîteva zile de la sosirea lor, împăratul, cu inima uşoară, se duse printre cei drepţi. În locul lui, Saladin stăpîni ţara. Dimpreună cu prinţesa Sit Budur, trăi în bucurie şi în fericire.

Hasan şi fata împăratului

Se povesteşte că trăia odată un împărat pe care Allah îl bineeuvîntase cu un singur fiu, pe nume Hasan. Şi tocmai de-aceea împăratul îşi păzea cu străşnicie feciorul, ca să-l ferească de orice necaz. Cînd Hasan ajunse flăcău, îi ceru tatălui său să-l lase să călătorească, ca să vadă meleagurile străine din jurul ţării sale, căci pînă atunci nu mai avusese prilejul să vadă alt pămînt. Tată-său îi îngădui să plece şi îi dărui un paloş, sfătuindu-l să-l folosească ori de cîte ori s-o afla la strîmtoare.

Hasan ieşi din palat şi merse tăind peste munţi, cîmpii şi ape. Cînd osteni de atîta mers, descălecă de pe cal şi se lungi pe pămînt. Apoi se pregăti să mănînce. Chiar atunci trecu pe lîngă el un călăreţ, care se opri lîngă el şi îi zise :

— Nu vrei să te măsori cu mine, tinere ?

— Vino întîi să mîncăm ! îi răspunse Hasan.

Călăreţul îşi uită de luptă şi se aşeză la masă. După puţin timp trecu pe lîngă ei un alt călăreţ, care strigă la Hasan aceleaşi vorbe ca primul. Hasan îl chemă şi pe el să mănînce ceea ce călăreţul şi făcu. Nu trecu mult şi un al treilea călăreţ îl înfruntă pe Hasan cu aceleaşi cuvinte.

Răspunzîndu-i şi lui ca celorlalţi doi dinainte, călăreţul se aşeză şi el la masă dimpreună cu toţi ceilalţi .Cînd terminaseră de mîncat, ei spuseră :

— Acuma, haidem la întrecere !

— Cum să ne ucidem între noi după ce am mîncat tuspatru din aceeaşi mîncare ? Am împărţit împreună pîinea şi sarea, aşa că nu ne mai este îngăduit să ne măcelărim unii pe alţii. Hai mai bine ca

de acum încolo să trăim laolaltă şi să muncim împreună şi la bine şi la rău.

Toţi se învoiră cu spusele lui şi-şi dădură mîna în frăţie.

Apoi Hasan mai spuse :

— Ia să vedem dacă nu cumva fiecare dintre voi are ceva ce ne-ar putea fi de folos nouă tuturora.

Primul dintre călăreţi **spuse :**

— Eu am o oglindă în care, dacă te uiţi, poţi vedea orice se află în adîncul pămîntului.

Al doilea spuse :

— Eu am un covor cu care în cel mai scurt timp aţi zbura pînă la celălalt capăt.

Ultimul călăreţ grăi şi el:

— Eu sînt scufundător. Mă pot afunda pentru îndelungat răstimp în cele mai adinci ape şi pot aduce tot ce doreşti de pe fundul mării.

Vorbi Hasan.

— Eu am acest paloş care ucide pe toţi duşmanii mei. Sufletul meu se află închis în acest paloş, iar de îmi pierd paloşul, îmi pierd sufletul.

După aceea se sculară cu toţii, încălecară pe cai şi-şi urmară drumul pînă intrară într-un oraş. **Aici** rămaseră nedumeriţi cînd văzură că toţi locuitorii au feţele îngălbenite, trupurile slăbite,ca bolnavi. Îi întrebară de ce erau aşa, iar ei le răspunseră că în marea lor se aciuise o balenă ce înghiţise soarele cînd tocmai acesta voia să răsară.

— N-am mai văzut soarele şi nici el pe noi, aşa că ne-am îmbolnăvit cu toţii.

— Am să vă scap eu de balena asta, arătaţi-mi numai locul unde se află, le zise Hasan.

Oamenii i-l arătară, iar el aşteptă să se ivească balena şi o lovi cu paloşul, ucigînd-o. Norodul parcă plutea de bucurie. Împăratul trimise după cei patru cavaleri şi îi cinsti cum se cuvine. Iar pe Hasan îl vesti

că drept răsplată că le făcuse un bine atît de mare, i-o va da de soaţă pe însăşi fata sa.

Spre uimirea tuturor, Hasan grăi :

Te-aş ruga, împărate, ca nu mie, ci fratelui meu, stăpînul oglinzii, să-i dai fata, căci nu e nici o deosebire între noi fraţii .

Împăratul se învoi şi fata se uni cu flăcăul care avea oglinda fermecată.

Ceilalţi trei prieteni îşi urmară calea lăsîndu-l pe cel de-al patrulea împreună cu soaţa lui. După o vreme ajunseră într-un alt oraş, în care toată suflarea era îmbrăcată zale de fier, iar uliţele şi casele erau împînzite cu doliu. Opriră un om şi-l întrebară ce se petrecea. Acesta le spuse că un căpcăun se abătuse prin părţile lor şi zăgăzuind apele nu le mai lăsa să curgă decît dacă primea în fiecare zi o fată, ca s-o mănînce. În ziua aceea era rîndul fiicei împăratului .Hasan întrebă unde o aştepta căpcăunul pe prinţesă. Cum află, alergă într-acolo şi o află pe prinţesă îndreptîndu-se spre căpcăun.

O opri şi îi ceru ca, în loc să intre ea în peştera lui, să-l strige ea să iasă el să o ia. Aşa făcu prinţesa. Încrezător, căpcăunul se ivi, iar Hasan, care îl aştepta, dintr-o singură lovitură îi reteză capul. Sîngele căpcăunului curse din belşug, odată cu şuvoiul de apă.

Prinţesa alergă la ei ca să le ducă vestea cea bună. Se bucură mult împăratul. Îi pofti la palat pe cei trei flăcăi şi îi cinsti cum se cuvine. Apoi, ca semn de cea mai înaltă preţuire, vru să i-o dea de soaţă lui Hasan pe însăşi fiica lui. Atunci Hasan îl îndemnă pe împărat să îşi dea fata după fratele lui, stăpînul covoraşului. Aşa se şi petrecură lucrurile.

Rămaşi numai doi din patru, prietenii porniră mai departe. Merseră ei ce merseră pînă ce ajunseră la un alt oraş umbrit de spaima morţii, căci un balaur se cuibărise prin apropiere şi, cînd îl căutai, se

năpustea asupra localnicilor, ducîndu-i la pierzanie pe mulţi dintre ei. Hasan rămase în oraş pînă ce se ivi balaurul, îl ucise, iar drept mulţumire, împăratul de aici, la stăruinţa lui Hasan, îşi dădu fata prietenului acestuia, scufundătorul.

Hasan îl părăsi şi-şi văzu de drum singur.

Pe cînd mergea aşa, văzu pe drum doi cavaleri care lo- veau cu paloşele un stîlp mare de marmură. Erau osteniţi de moarte cavalerii, sudoarea curgea şiroaie pe trupurile lor, dar de oprit, nu se opreau. Paloşele li se frîngeau la atingerea marmurei, dar ei luau altele, noi, şi tot aşa, pînă ce nimiciseră nici mai mult nici mai puţin decît douăzeci de paloşe, fără însă să izbutească să clintească din loc o bucăţică de marmură. Hasan rămase locului uluit de ceea ce vedea ; de lipsa de noimă a trudei celor doi cavaleri abia de-şi putea stăpîni rîsul.

Cei doi cavaleri se întoarseră spre el şi-l întrebară de ce pufneşte în rîs.

— Cum să nu rîd de încercările voastre deşarte? le răspunse Hasan. Ce dobîndeşti dacă loveşti cu paloşul în piatră ?!

Ei îi răspunseră :

— Tu nu ştii că fiica împăratului se află înăuntru stîlpului. Tatăl ei a închis-o aici ca s-o scape de un împărat barbar căruia i se prezise că atunci cînd va împlini douăzeci de ani, o va lua de nevastă pe fata împăratului. Acum împăratul acela are optzeci de ani, dar tatăl fetei tot nu vrea să i-o dea de soaţă.

Cum împăratul păgîn încerca să o răpească, tatăl ei o ascunsese în acest stîlp, vestind în lume că cel ce va putea să spargă stîlpul va fi vrednic să o apere de împăratul barbar. Hasan aşteptă pînă cei doi cavaleri sleiţi de puteri se îndepărtară de stîlp. Apoi îşi trase paloşul din teacă şi lovi stîlpul cu sete o dată şi încă o dată, pînă se crăpă, iar dinăuntru răsări, aşezată pe

un jilţ, frumoasa prinţesă. O scoase afară, la lumina zilei, o urcă pe cal, încălecă şi el şi aşa, amîndoi, porniră la castelul tatălui fetei. Acesta îi primi cu braţele deschise, îmbrăţişîndu-şi cu nespus drag fiica şi pe salvatorul ei căruia îi spuse că, chiar din acel ceas, e socotit ca bărbatul şi păzitorul de drept al fetei.

Hasan îi ceru atunci să li se dureze un castel în mijlocul mării, ferit de orice priviri străine. Nu trebuia să aibă decît o intrare castelul. Să fie o singură cale de a pătrunde înăuntru : o scară din frînghii lăsată de pe terasa palatului, ori de cîte ori cineva ar fi vrut să plece sau să vină .Împăratul nici nu se gîndi să se împotrivească cererii lui Hasan, astfel că porunci să se clădească cît mai degrabă castelul dorit. Porunca i se împlini pe dată, iar castelul fu înălţat în mijlocul mării, după cum îl voise Hasan.

Aici trăiră ei zile dulci împreună, Hasan şi fata împăratului. El îşi povăţui soţia să nu coboare scara nimănui oricine ar fi fost şi orice i-ar fi spus. Cît despre el, ori cîte ori voia să iasă din castel, lăsa în jos scara de pe balconul castelului, cobora pe ea, apoi prinţesa o ridica din nou pe balcon, iar cînd se întorcea, tot ea i-o întindea ca să se urce după care o ridica din nou.

Împăratul păgîn află că fiica împăratului locuia într-un castel înconjurat de ape, nu prea departe de malul mării. Porunci să i se făurească un tunel care să unească malul mării cu intrarea castelului de sub ape. Chemă la el o bătrînă şi o învăţă ce să facă pentru a-l ajuta. Bătrîna străbătu tunelul de sub ape, pînă sub zidurile cartelului. Plimbîndu-se ca de obicei pe unul din balcoane, prinţesa o zări pe bătrînă stînd în apă şi tremurînd.

— Ce faci acolo, mătuşă ? o întrebă ea cu îngrijorare.

Bătrîna îi răspunse :

— Mă îndreptam spre Mecca cu o corabie.Oprindu-ne aici, în timpul nopţii, eu am coborît ca să mă rog şi le-am cerut să mă aştepte pînă mă întorc. Cînd mi-am terminat rugăciunea, corabia plecase aşa că am rămas aici singură şi neajutorată...

Prinţesei i se făcu milă de bătrînă.

— Nu vrei să urci la mine ? îi zise ea.

Bătrîna primi bucuroasă, iar prinţesa îi întinse scara ca să poată intra în castel. Ajunsă la prinţesă, bătrîna o salută şi îi mulţumi călduros, pentru bunătatea sa.

Prinţesa o ospătă, apoi o duse într-un iatac, ca să se odihnească. Bătrîna îşi lepădă broboada şi cămaşa, apoi se uită în jurul ei şi îi spuse prinţesei :

— Eşti nevastă, fata mea ?

— Da

— Atunci de ce nu deretici casa, de ce nu faci curat, cum se cuvine să facă o nevastă ?

Luă ea însăşi mătura şi începu să măture prin toate încăperile castelului, spălă şi curăţă fiecare lucruşor, pînă ce totul străluci ca lumina soarelui.

Bucuroasă, prinţesa îi mulţumi bătrînei pentru grija ei.

Bătrîna nu se mulţumi numai cu atîta. O îmbăie şi o găti pe tînăra prinţesă, de o făcu şi mai frumoasă, după care îi spuse :

— De abia acum eşti o nevastă adevărată, fata mea. Să-l întîmpini pe soţul tău cînd va veni acasă, aşa frumoasă fără seamăn cum eşti acum, şi el te va iubi şi mai mult.

La întoarcerea sa, Hasan o găsi pe prinţesă foarte schim- bl, gătită şi împodobită. Şi mai mirat fu cînd văzu o bătrînă că îi iese de asemenea în întîmpinare, îi ia peştele pe care-l pescuise şi începe să-l cureţe şi să-l gătească. Prinţesa încercă să risipească uluirea soţului ei spunîndu-i:

— Bătrîna era tocmai în drum spre Mecca, dar corabia din care coborîse ca să se roage a uitat de ea în apropierea castelului nostru, aşa că eu am luat-o la noi. Toată curăţenia pe care o vezi, ea a făcut-o, cu mîinile ei.

— Eu nu-ţi spusesem să nu intre nimeni în castel, or cine ar fi ?

— Ba da, dar ea nu-i decît o biată bătrînă, credincioasă şi bună, ce trăieşte în frica lui Allah. Nu ne va putea face nici un rău.

Hasan nu mai zise nimic, dar încă îl mai rodea îndoiala în privinţa bătrînei. Se căzni să-şi biruiască neliniştea din suflet, dar bănuielile îi dădeau mereu tîrcoale. Cincisprezece zile petrecu la castel bătrîna. În vremea asta învăţa toate ascunzişurile şi cotloanele palatului, obiceiurile prinţesei, ale prinţului şi ale celorlalţi din peşteră. Odată, pe cînd Hasan era dus de acasă, iar cele două femei stăteau de vorbă, bătrîna o întrebă pe prinţesă, ca din întîmplare:

— Fata mea, ştii cumva din ce e plămădit sufletul bărbatului tău ?

Pasămite, bătrîna ştia de la împăratul păgîn că sufletul lui Hasan era în paloş.

Fata nu se miră de o astfel de întrebare căreia nu-i pricepu tîlcul.

— Din ce să fie plămădit sufletul bărbatului meu, mătuşă ? Nu-i şi sufletul lui ca orice suflet omenesc ?

— Nu, fata mea, sufletul lui Hasan e cu totul altfel. Poţi să-l întrebi de vrei.

Se miră prinţesa, dar tăcu pînă ce i se întoarse acasă bărbatul. Atunci dădu fuga la el şi îl întrebă :

— Cum e sufletul tău, bărbate drag ?

— Ce întrebare, draga mea ! Sufletul meu e ca orice suflet de muritor.

— Ba nu, e altfel.

— Greşeşti, dragostea mea. Cine te-a îndemnat să crezi aşa ?

— Nimeni. Asta e credinţa mea, că sufletul tău nu e asemeni sufletelor celorlalte şi vreau să ştiu cum este.

— Bine, aşa e, draga mea. Sufletul meu se află în această mătură pe care o vezi în faţa ta, îi spuse Hasan arătîndu-i mătura din cameră.

În ziua următoare, abia plecă Hasan de acasă, că prinţesa se şi duse la mătură, o curăţă, o parfumă, o găti şi o sărută.

Cînd o văzu ce face, bătrîna îi spuse :

— Ce ţi-a venit, fata mea, să săruţi mătura ? Ţi-ai rătăcit minţile ?

— Nu, zise prinţesa, sărut sufletul bărbatului meu aflat în mătura aceasta.

— Bine-a mai rîs de tine bărbatul tău. Sufletul lui nu poate fi într-o mătură.

— Nu pot crede că bărbatul meu m-a minţit, că şi-a rîs de mine.

— Ba bine că nu ! Mai întreabă-l o dată unde e sufletul lui adevărat, căci nu într-o mătură poate fi sufletul unui voinic ca el, ci altundeva.

Prinţesa se înfurie, luă mătura şi o arse, iar resturile le aruncă în mare. Cînd îi veni bărbatul acasă, se prefăcu a fi bolnavă la pat. Îngrijorat, Hasan o întrebă care îi e suferinţa.

— Ţi-ai rîs de mine cînd mi-ai spus că sufletul tău se află în mătură. Ştiu bine că m-ai minţit... se plînse prinţesa.

— A fost o glumă, draga mea ; sufletul meu este în fereastră, o linişti Hasan, arătîndu-i fereastra încăperii.

Bucuroasă, prinţesa se ridică din pat, îl îmbrăţişă şi rîse cu voioşie.

Ziua următoare, după ce bărbatul ei plecă de acasă, prinţesa se duse la fereastră, o spălă, o găti cu

fel de fel de podoabe, o mîngîie, o îmbrăţişa şi o sărută.

O întrebă bătrîna :

— Ce-i cu tine, fata mea, de îmbrăţişezi fereastra şi o săruţi atâta ?

— Nu fereastra o îmbrăţişez eu, îi răspunse tînăra rîzînd, ci sufletul bărbatului meu, căci el şe află închis în fereastra asta.

Atunci bătrîna îi spuse :

— **Iarăşi şi-a rîs de** tine, fată încrezătoare, căci sufletul lui nu **se** află în fereastră, ci în altă **parte,** iar el nu **vrea** să-ţi destăinuiască taina. **Să-l** ocăreşti, să te **araţi** supărată, pînă-ţi va spune adevărul. Iar de nu ţi-l va spune. îrasearnă **că** nu te iubeşte de ajuns.

La început prinţesa tăcu întristată, pe urmă, mînioasă, sparse fereastra şi o aruncă în mare. Apoi se apucă să-şi adaste, nerăbdătoare, bărbatul.

Cînd se întoarse acasă, Hasan îşi găsi soţia întinsă în pat, ca şi seara trecută. O întrebă ce i se întîmplase, iar ea îi spuse :

— Iar m-ai minţit. Sufletul tău nu e în fereastră cum mi-ai spus tu. Trebuie să-mi spui adevărul, altminteri înseamnă că nu mă iubeşti.

Hasan rămase puţin pe gînduri, şovăind, dar cînd o văzu că suferă, se hotărî să nu mai ocolească adevărul :

— Uite, draga mea, asum îţi voi da în vileag unde mi-e sufletul, dar să nu uiţi că această taină nu trebuie să o mai împărtăşeşti la nimeni. Sufletul meu se află în paloşul meu, pe care-l pun între mine şi tine cînd dormim. Acuma ţi-a trecut supărarea ?

Prinţesa rîse, se duse la Hasan de îl îmbrăţişă şi nu mai ştia cum să îi mulţumească pentru iubirea şi încrederea pe căre i-o arătase.

În dimineaţa zilei următoare, după ce Hasan plecă de acasă, ca de obicei, prinţesa se duse la paloş şi începu să-l sărute şi să-l îmbrăţişeze,

— Ce faci ? o întrebă bătrâna care o văzu.

— Sărut sufletul bărbatului meu, care e în acest paloş.

— Cred că de data asta nu te-a mai minţit, căci e mai de crezut să-i fie sufletul lui de voinic în paloş decît într-o mătură sau într-o fereastră. Tare legat trebuie să-ţi fie bărbatul de acest paloş, dacă sufletul lui se află în el.

— Fireşte că e foarte legat de paloş. De aceea îl şi pune între noi cînd dormim.

Asta voia bătrîna să afle. Seara, după ce veni Hasan acasă, stătură la masă cu toţii, după care se culcară.

Bătrîna aşteptă pînă se făcu miezul nopţii, se ridică din pat şi se îndreaptă spre camera celor doi tineri. Deschise încetişor uşa, se apropie tiptil de patul în care dormeau prinţesa şi Hasan şi, zărind paloşul între ei, îl luă pe nesimţite şi, după ce îl arse, îl aruncă în mare.

Cînd se trezi, Hasan nu putu să se mai mişte. Apucă să se uite la prinţesă, dar puterea i se duse cu totul şi rămase nemişcat.

Atunci bătrîna o prinse pe prinţesă de păr şi îl înfăşură strîns pe după mînă. Cum tînăra ţipă, ea îi spuse :

— Hai, scoală, nu mai lenevi. Ce ţi-ai închipuit, c-am să rămîn în palat douăzeci de zile ? ! Destulă vreme am pierdut. Hai, scoală degrabă, că împăratul păgîn abia te aşteaptă în palatul lui.

Cu inima sfîşiată de vorbele bătrînei, prinţesa se întoarse spre Hasan şi-l strigă, dar bătrîna o trăgea cu străşnicie de păr, zicîndu-i :

— A murit, nu vezi ? De-acuma hai cu mine !

Tot trăgînd-o de păr, o tîrî pînă la uşa tunelului, unde o aştepta un paznic.Clocotind de furie, cu minţile rătăcite, prinţesa începu să lovească

năpraznic pe paznici unde nimerea : unuia îi scoase ochii, altuia îi rupse picioarele, unui al treilea îi spintecă burta. Aşa trecu prin tunel, pînă ajunse la palatul împăratului păgîn, lovind şi rănind fără milă pe paznici. Cînd o văzu că arată ca o fiară turbată şi auzi că lovise atît de cumplit pe paznici, împăratul se scîrbi :

— Aceasta e fata cu care trebuia să mă însor cînd aveam douăzeci de ani ? se văită el către dregătorii săi.

Apoi dădu porunci ca prinţesa să fie ţinută cît mai departe de oameni, ferecată într-o odăiţă din palat. Dar nici aici prinţesa nu se linişti; încerca să ucidă, neizbutind decît arareori, pe toţi slujitorii care veneau să-i aducă de mîncare. Astfel că nimenea nu mai îndrăznea să intre la ea. Mîncarea şi apa i se aruncau printr-o deschizătură a tavanului, ca să nu mai schilodească pe nimeni.

În acest răstimp de treizeci şi nouă de zile, apoi de patruzeci, paloşul şi sufletul lui Hasan nu se mai întoarseră.

În ziua a treizeci şi una prietenul său cel mai mic, stăpînul oglinzii, simţi că i se îngustează inelul pe deget. Ştiu atunci că Hasan se află în mare primejdie. Se uită în oglindă şi îl văzu zăcînd fără vlagă. Se mai uită o dată în oglindă şi o văzu pe prinţesă în palatul împăratului păgîn. Purcese grăbit la drum, spre cel de al doilea prieten al lor, stăpînul covoraşului şi îi spuse :

— Fratele nostru, Hasan, este gata să se piardă. Să mergem împreună să-l salvăm.

Se urcară amîndoi pe covoraşul iute ca vîntul şi purce- seră la drum. În cale trecură şi pe la cel mai mare dintre prieteni, Scufundătorul, să îl ia şi pe el şi aşa, împreună, se suiră pe covoraş şi zburară la castelul lui Hasan.

Aici îşi găsiră prietenul zăcînd fără suflare. Stăpînul oglinzii se uită în oglindă şi îi văzu paloşul pe fundul mării. I-l arătă scufundătorului, iar acesta se scufundă în ape, luă paloşul şi se întoarse cu el. Puseră paloşul la capul lui Hasan, care învie pe dată, privi în jurul său şi grăi :

— Iubita mea nevastă, unde eşti ?

Scufundătorul îi dădu cîte o palmă pe fiece obraz şi îi spuse :

— Cine voiai să aibă grijă de nevasta ta şi de sufletul tău ? Ar fi trebuit să fii mai prevăzător şi să ştii cum să te porţi cu bătrîna cînd ţi-a intrat în castel. Tustrei prietenii îi destăinuiră totul. Îi spuseră că bătrîna venise acolo numai şi numai ca să-l ducă la pierzanie şi aşa să o poată răpi pe prinţesă pentru împăratul păgîn. Îi mai spuseră că uneltirile ei blestemate izbutiseră, dar prinţesa îşi pierduse minţile şi acum trăia singură şi urgisită în palatul împăratului păgîn.

— Mă voi duce la ea singur, hotărî Hasan, iar pe voi vă opresc să mergeţi cu mine, căci numai de la mine îi poate veni scăparea.

Prietenii se supuseră voinţei lui. Îi aduseră un veştmînt ca cel obişnuit la oamenii împăratului barbar, şi Hasan îl îmbrăcă. Apoi porni prin tunel spre ţara pagînilor. Acolo hoinări la întâmplare. Cînd văzu o bătrînă, deşi inima lui era rănită de o bătrînă, îi vorbi cu blîndeţe :

— Pacea fie cu tine, măicuţă !

— Şi cu tine, fiule, îi răspunse femeia. Dar tu cine eşti ? Că de mulţi ani nu mai mi-a fost dat să aud salutul acesta, iar oamenii de aici sînt necredincioşi. Eşti cumva musulman ?

— Da, sînt musulman !

Se bucură bătrîna :

— Şi eu sînt musulmană.

— Ai auzit ce s-a petrecut în ţara voastră în ultima vreme ? o întrebă Hasan.

— Cum să nu, zise femeia.

Şi îi povesti de nenorocirile sărmanei prinţese pe care voiau s-o mărite cu împăratul păgîn, împotriva voinţei ei.

Hasan plînse amarnic cînd auzi vorbele bătrînei.

— De ce plîngi ? se miră bătrîna.

— Măicuţă, pot să-ţi încredinţez taina mea ?

— Fiule, taina ta fi-va păstrată. Spune, nu te feri.

— Prinţesa de care vorbeai e soaţa mea dreaptă, mi-a fost răpită şi acum am venit să o iau înapoi. Vrei să mă ajuţi ?

— Am să te ajut, fiule.

Hasan scoase din buzunar o hîrtie şi scrise un răvaş prinţesei. Despică, apoi, un măr şi puse scrisoarea în el.

Şi, după ce **învăţă** de la el prin ce vicleşug **să** ajungă **la** prinţesă şi să-i dea mărul, bătrîna plecă în palat. Cînd se apropie de paznic, îl rugă să-i dea voie să intre la prinţesă **cu** câteva mere. Paznicul îi spuse :

— Las-o în pace pe nebuna asta ! A ucis pe toţi care intraseră la ea.

Dar bătrîna stărui :

— Lasă**-mă să**-mi încerc şi eu norocul.

Paznicul se uită cu coada ochiului la bătrînă, zicîndu-şi în sinea lui : ,,E bătrînă. N-are decît să moară, dacă vrea. N-o să fie nici o pierdere, pentru nimeni”. Şi o lăsă să intre.

Cum o văzu pe bătrînă, prinţesa se ridică să se năpus- tească asupra ei, dar îi văzu pe deget inelul bărbatului ei.

În mintea ei întunecată se făcu deodată lumină. Înţelese că Hasan era pe aproape. Bătrîna îi dădu scrisoarea şi, după ce citi, prinţesa se linişti ca prin farmec.

Bătrîna o povăţui pe prinţesă să-l vestească pe împăratul păgîn că primeşte să-i fie soţie. Îi mai dădu o iarbă adormitoare, ca să i-o pună în pahar în noaptea nunţii, şi apoi bătrîna plecă.

Prinţesa strigă la slujitori să-i spună împăratului că se învoieşte să-i fie mireasă.

Nuntaşii fură poftiţi în grabă, iar nunta se sărbători chiar în ziua următoare. Cînd intrară în camera mirilor, prinţesa îl îmbie pe împăratul păgîn ca să bea împreună vin. Li se aduseră vinuri şi mîncăruri alese şi amîndoi se aşezară la masă. Cînd să-i toarne vin, prinţesa îi strecură în pocal iarba cea adormitoare, şi împăratul de cum sorbi din băutură căzu în nesimţire.

După ce se isprăvi petrecerea, Hasan, care venise la nuntă îmbrăcat aşa încît să nu poată fi recunoscut, se furişă în camera mirilor, unde îl aştepta prinţesa. Ridică paloşul şi-l ucise pe împărat. Apoi părăsi palatul, împreună cu prinţesa. Înainte de a adormi, stătură îndelung de vorbă, căci aveau multe, multe a-şi spune. Dimineaţa, Hasan îşi îmbrăcă veştmîntul împărătesc şi ieşi în faţa mulţimii.

Mulţimea izbucni în strigăte, cerîndu-i să rămînă el mai departe pe tron, în locul împăratului celui rău.

Astfel Hasan rămase împărat în ţara aceea şi trăi acolo laolaltă cu prinţesa sa, în îmbelşugare şi fericire.

Abu Daud şi hoţii

A fost o dată un om pe nume Abu Daud, atît de slăbănog şi de mic de stat, încît o muscă de se aşeza pe el, îl şi dobora la pămînt.

De fiecare dată ce pleca de acasă, ca să nu se piardă, nevasta îl lega de un ghem mare cu sfoară ; cînd el mergea, firul se depăna, omul îşi vedea de treburi şi se întorcea acasă fără greş. Din greşeală nevasta sa îi tăie sfoara, iar omul se rătăci şi nu mai găsi drumul spre casă. Bîjbîind la întîmplare, găsi în drum un coteţ de găini, şi, înăuntrul lui, un ou, pe care-l puse în buzunar.

Merse mai departe pînă îl apucă noaptea. Deodată simţi că picioarele îi atingeau apa : ajunsese pe malul mării. Se opri puţin să se odihnească, căci tare greu fusese drumul.

După un timp veni acolo o ceată de tîlhari. Cînd îl văzură pe prichindel îi ziseră cu toţii într-un glas :

— Ni te-a trimis în cale cerul, drept mîncare gustoasă !

Iar omul răspunse :

— Întindeţi-o de aici, pungaşilor !Dacă va cuteza vreunul din voi să se apropie, am să-i retez capul !

Se tăvăliră de rîs, tîlharii, batjocorindu-l în fel şi chip, dar el le spuse :

— Rîdeţi de mine ? ! Bine ! Dacă storcînd o piatră, puteţi scoate din ea apă, înseamnă că sînteţi mai puternici decît mine şi atunci mă las în voia voastră.

Hoţii se opriră din rîs, se uitară chiorîş la el, puseră mîna pe cîteva pietre din apropiere şi începură

să le strîngă de le făcură fărîme, dar apă nici gînd să iasă din ele.

Atunci Abu Daud scoase oul din buzunar şi le spuse :

— Acum uitaţi-vă la mine cum scot apă din piatră !

Strînse în pumn oul şi printre degete se prelinse afară tot conţinutul lui.

Se prea minunară hoţii de puterea omuleţului, îşi ce- rură iertare şi, apropiindu-se de el, îi grăiră aşa :

—Rămîi la noi, căci tovărăşia ta ne va fi şi dragă, şi ne va şi cinsti.

Aşa ajunse Daud la peştera în care trăiau tîlharii, peşteră plină cu aur, nestemate şi perle.

Trecură luni şi luni de la întîmplarea aceasta şi tîlhari- lor li se cam făcuse lehamite să-l tot aibă de musafir pe Abu Daud, aşa că hotărîră să se descotorosească de el. Dar omuleţul, aflat dincolo de peretele peşterii, îi auzi cum unelteau împotriva lui ; cînd intră în peşteră, le vorbi :

— Azi am de gînd să dorm pe acoperişul peşterii, căci timpul e foarte cald.

— Prea bine faci, îl încurajară tîlharii şi îi puseră un pat pe acoperiş ca să doarmă în el.

După ce trecu de miezul nopţii, veni fiecare hoţ cu cîte un mai ca să-l omoare pe Abu Daud.

Dar acesta se sculase mai înainte din pat, pusese în locul său o piatră de statura sa, o înveli cu pătura, iar el se caţără într-un copac mare din apropiere, şi ghemuindu-se acolo privi ce au să facă hoţii. După puţin timp aceştia veniră la patul lui şi se năpustiră care mai de care asupră-i, făcîndu-l cu loviturile lor zob. Cînd să plece, unul dintre ei spuse :

— Mîine vom vedea sîngele prelins pe uşa peşterii.

Abia plecară ei şi Abu Daud coborî iute din copac, se apucă să arunce sfărîmăturile de pietre cît mai departe de peşteră şi se întoarse să se culce la loc.

Cînd se treziră dimineaţa, hoţii încremeniră ; Abu Daud stătea viu şi nevătămat dinaintea lor.

— Blestemaţii de purici, li se plînse el, nu m-au lăsat azi-noapte să dau pleoapă prin pleoapă...

Se uitară unii la alţii, cu totul năuciţi, hoţii, şi fiecare îşi zise în sinea lui : „Ăsta om puternic ! L-am bătut aşa de zdravăn cu ditamai ciomagele, şi lui i s-a părut că îl pişcă puricii. Şi noi care gîndeam că a murit!”

După cîteva zile, Abu Daud le spuse :

— Acum lăsaţi-mă să mă duc la casa mea, căci a trecut cam multă vreme de cînd nu i-am mai văzut pe ai mei. Vă foarte mulţumesc pentru buna voastră găzduire.

Hoţii îi dăruiră o cămilă încărcată cu saci cu aur şi nes- temate. Unul dintre ei îl însoţi ca să-i fie de ajutor pe drum. Cînd ajunseră acasă, nevasta lui Abu Daud îi întîmpină cu mare bucurie. Stivuiră sacii cu aur într-unul din cotloanele casei, iar hoţul, aşezat pe un scaun mic, setot uita la căsuţa de pămînt, cenuşie şi prăpădită a omuleţului.

Abu Daud îi şopti nevestei la ureche :

— Vezi de goleşte sacii cu aur şi cînd ai terminat,umple-i cu paie moi.

În timpul, mesei să zici :

— Ce-ai adus în sac, bărbate?

— Du-te şi uită-te în sacii de acolo, am să-ţi răspund eu. Tu te duci, deschizi unul din saci şi îmi spui :

— Halal ţie, bărbate ! Ai făcut o călătorie aşa lungă ca să ne aduci paie, de parcă pe la noi nu s-ar găsi berechet, de ani şi ani de zile !

— Am să fac precum spui tu ! îi răspunse nevasta.

La masă, nevasta făcu întocmai cum o povăţuise bărba- tul ei. Atunci hoţul se făcu foc şi pară. Se uită cu ochi haini la Abu Daud şi porni valvîrtej spre el. Acesta se repezi de la locul lui şi se căţără pînă la tavan, unde se ascunse între grinzile de lemn. Se uită tâlharul, cu de-amănuntul, în toată încăperea şi, când privi în sus, îl găsi pe Abu Daud. Întrebîndu-l ce făcea acolo, omuleţul îi răspunse :

— Caut bîta bunicului meu ca să-ţi zbor scăfârlia !

Hoţului i se făcu o frică grozavă şi, cît ai clipi, îşi luă tălpăşiţa. Şi tot într-o fugă ajunse din nou la tovarăşii săi din peşteră şi le povesti toată păţania. Spaima îi cuprinse pe toţi şi părăsiră în grabă peştera. Cînd ajunse Abu Daud la peşteră nu găsi picior de hoţ, ci numai comorile adunate de tîlhari şi lăsate de ei acolo. Le luă pe toate omuleţul nostru şi le duse acasă ,unde trăi fericit cu nevasta lui.

ZAIRA SAMHARADZE

Oul de aur

A fost odată ca niciodată un bătrîn şi o bătrînică. Doi bătrîni liniştiţi, care nu duceau lipsă de nimic ; aveau de toate, dar nu aveau cel mai important lucru : nu aveau copii. Şi uite-aşa, zilele se scurgeau tare plicticoase.

Într-o zi bătrînul a plecat la piaţă. Îi plăcea mult să meargă la piaţă, era singurul loc unde se veselea. După ce merse mult, se opri la o tarabă unde se vindeau păsări. Un copil vindea o găină neagră, care părea fără vlagă. Bătrînului i se făcu milă şi de băiat, şi de găină, aşa că îl întrebă cît cere pe ea. Tare s-a mirat cînd a auzit ce mic era preţul. Plăti iute şi-o luă spre casă cu găina sub braţ.

Cînd nevasta văzu ce cumpărase bătrînul, se supără.

— Tu nu vezi, abia se ţine pe picioare ! Ce facem dacă se îmbolnăvesc şi celelalte găini ?

— Nu-ţi fie teamă, o pun eu într-un coteţ separat şi nu te speria, ia uită-te ce frumoasă e !

Bătrînul îi făcu culcuş în coteţ, îi dădu să mănînce, îi puse şi apă, dar degeaba, găina stătea culcată şi abia dacă deschidea ochii. A doua zi, cînd bătrînul veni la coteţ, văzu găina pe picioare şi nu mai putu de bucurie.

— Bunicuţule, ascultă-mă, eu îţi vorbesc : pînă diseară o să fac un ou, un ou de aur, care o să-ţi îndeplineacă toate dorinţele... În schimb, să mă înmormîntezi cu grijă, iar în primele zile să mă păzeşti ca nimeni să nu mă scoată din pămînt. Ai fost bun cu mine şi îţi mulţumesc. Diseară, să vii încet, cînd n-o să te vadă nimeni, e mai bine pentru dumneata.

Seara, cînd bătrînul veni la coteţ, găina îşi trăia ultimele clipe.

— Eu mă prăpădesc, ai grijă de ou, şi să nu te vadă nimeni. După care, găina muri.

Bătrînul luă oul de aur şi-l băgă în sîn. Înmormîntă cu grijă găina şi o păzi trei zile şi trei nopţi. Nu se întîmplă nimic deosebit. Cînd se întoarse acasă şi puse oul în cutie, îşi aminti că oul putea să-i îndeplinească orice dorinţă. Dorinţa lui cea mai fierbinte era să aibă un copil şi nici nu-şi termină bine gîndul cînd auzi un scîncet.

— Moşule, vino, vino, e un copil pe pragul nostru, cred că l-a lăsat cineva !

Fericită, bătrâna nu mai ştia ce să facă. Copilul era un băiat frumos şi sănătos.

Timpul trecu în zbor şi băiatul moşului se făcu mare . Mergea mereu cu taică-său la vînătoare şi iubea mult codrul, pe care credea el, îl cunoştea ca în palmă. Iarna, cînd pomii rămîneau goi, cînd animalele şi păsările sufereau de foame, i se frîngea inima.

Într-o bună zi, plecă singur la vînătoare. Merse toată ziua, şi nu-i ieşi în cale nici o sălbăticiune. Dar, la o vreme zări urme de sînge. Curios, se lăsă dus de ele. Urmele îl purtară departe, pînă la nişte ziduri părăsite. Pe unul din ziduri era zugrăvit portretul unei preafrumoase fete, dar cel mai mult îl fascinară ochii ei trişti, care păreau să-i ceară ajutorul.

Se reculese şi văzu o căprioară rănită care abia mai respira. O luă iute în braţe şi o duse la izvor, îi spălă rana şi legă cu o fîşie din cămaşa **lui.** Căprioara nu se mai **putea** ţine pe picioare. Două zile **şi** două nopţi a vegheat-o, pînă cînd se făcu bine. Cînd să se despartă, de ea, aceasta îi spuse :

— Mulţumesc pentru îngrijire, mi-ai salvat viaţa. Ori- cînd o să ai nevoie de mine , am să vin să te-ajut . Ţine firul ăsta de păr din blana mea.

Căprioara dispăru. Puse cu grijă firul de păr la piept şi se întoarse acasă. Parcă nu mai era acelaşi. Rămînea mereu pe gînduri, nu mai avea chef de nimic.

Părinţii băiatului erau îngrijoraţi, căci fiul lor iubea fără speranţă. Tatăl îşi aduse aminte de oul de aur şi vru să-şi ajute fiul să găsească drumul spre frumoasa fată cu oohii trişti.

Zilele treceau. Într-o zi băiatul luă o traistă şi, înainte de a pleca, spuse părinţilor :

— Cer iertăciune că vă las, dar puterea dragostei mă face să plec, în căutarea frumoasei fete ; frumoşii ei ochi trişti nu-mi mai dau pace. Dacă timp de un an de zile nu mă întorc, înseamnă că nu mai sînt în viaţă ; dar mă voi întoarce cu siguranţă. Dragostea voastră mă va ajuta.

Îşi sărută părinţii şi o porni la drum. Primul drum îl făcu la zidul pe care văzuse zugrăvit portretul fetei. Găsi acolo moţăind un bătrînel uscat.

— Bună ziua, unchiule !

— Bună ziua, răspunse iute acesta. Ce **vînt** te-aduce pe-aici ?

— Eh, unchiule, am venit să văd chipul frumoasei fete şi să aflu unde o pot găsi.

Bătrînul, speriat, se ridică în picioare.

— O, tinere, viaţa ta e în primejdie, dar îţi voi spune povestea, fiindcă îmi eşti drag. E fiica unui rege bogat. O himeră uriaşă, ştii ce-i aia himeră ? Un animal cu cap de leu, corp de capră şi coadă dc şarpe. Himera aceasta s-a îndrăgostit de frumoasa fată, l-a omorît pe rege şi a răpit-o. Fata e înspăimîntată, închisă într-un turn la care nimeni nu poate ajunge şi nimeni n-a încercat să-i vină în ajutor. Eşti primul şi aş vrea să te ajut, dar să ştii că te paşte o mare primejdie. Trebuie să ajungi pînă acolo, să dobori himera şi apoi să cucereşti inima

fetei, ceea ce nu e chiar atît de uşor. Hai să pornim la drum.

Băiatul şi bătrînul o porniră pe cale. Aveau de trecut printr-o pădure şi peste un lac plin de crocodili. Băiatul îşi aminti de căprioară, scoase firul din blana ei şi-i ceru ajutor.

— Ajută-mă, căprioară, să trec lacul !

Aşteptă o clipă şi căprioara se ivi. Bucuria lui fu mare, o mîngîie şi-i sărută ochii blajini.

— Ştiu, vrei să treci lacul, eu însă nu pot să-l trec, dar îţi trimit o pasăre mare, care vă va purta pe amîndoi.

Căprioara dispăru strigînd din depărtare :

— Te rog să mă chemi oricînd vei avea nevoie de mine !

Trecură cu bine lacul. Cînd au atins pămîntul cu picioarele, se îngroziră. Pămîntul era atît de crăpat, că îţi era teamă să păşeşti . În jur, animalele zăceau moarte. Soarele ardea puternic. Înaintau cu greu, dar deodată auziră nişte gemete. Se opriră şi văzură o cămilă născînd, care zăcea sleită de puteri şi cerea ajutor. Băiatul se opri, o ajută să nască şi cămila fu salvată. Dar cînd află încotro se duceau, ea se sperie :

— Tinere, nu se poate, e primejdie, nu-i de joacă. Nu vedeţi ce nenorocire s-a abătut asupra noastră ? Toţi murim din cauza himerei. Îţi dai seama cîtă mîncare trebuie pentru o gură de leu, un pîntec de şarpe şi pentru lăcomia unei capre ? Drept mulţumire că ne-aţi salvat viaţa mie şi fătului meu, vă voi duce pe amîndoi pînă aproape de turn.

Cămila îi lăsă pe amîndoi în preajma turnului. Băiatul se gîndi cu grijă la cămilă :

— Dar bine, voi ce-o să mîncaţi pe pămîntul ăsta uscat ? Cum veţi trăi ?

— Eu pot să mai rezist, am încă destule rezerve de apă... Mă duc, rămîneţi cu bine şi mult noroc !

Cămila se îndepărtă încet încet...

Cei doi începură să privească atent în jur, să cerceteze locurile. Deodată auzi :

— Tinere, tinere, ajută-mă ! Frumoasa fată pe care o iubeşti, stăpîna mea, a reuşit să scape de himeră, dar e sleită de puteri şi nu mai e în stare să meargă. Eu pot să o adăpostesc, dar nu vrea să mă asculte. Apoi, cînd himera va afla, va fi nenorocire, vom muri cu toţii.

Era căprioara care-i cerea ajutor. Băiatul se bucură nespus şi cu cea mai mare iuţeală ajunse la fată. O luă în braţe, o sărută ca să-i insufle curaj şi-i spuse :

— Te rog, am nevoie de tine, am nevoie de dragostea ta, trebuie să mă ajuţi !

Bătrînul, care vedea totul, plîngea de înduioşare. Se apropie de fată, îi puse mîna pe cap şi se întîmplă parcă o minune : fata începu să-şi revină. Se ridică în picioare.

— O, oameni buni, îmi dau seama de primejdia care ne paşte, timpul e scurt, vreau să vă ajut, dar cum ?

— Fata mea, tu să ţii ceea ce-ţi dau, ai grijă, şi bătrînul scoase de la piept un ou de aur care strălucea mai tare decît soarele.

Băiatul privea uimit .

— O, ce frumos e !

— Vreau şi eu să văd ! strigă căprioara.

— Fata mea, oul acesta e fermecat, poate îndeplini orice dorinţă. Noi vom lupta iar tu trebuie să ne ajuţi. Eu voi lupta cu şarpele, băiatul cu leul.

— Şi eu cu capra ! strigă căprioara

Şi tuspatru se porniră la lupta cu himera. Luptară îndelung. Un răget de leu şi himera fu răpusă. Băiatul, bătrînul şi căprioara erau sleiţi de puteri, dar băiatul nu simţea oboseala. Se apropie de frumoasa fată şi cu voce blîndă îi spuse :

— Fată frumoasă, vrei să fii soţia mea ? Să te duc la părinţii mei iubiţi, care mă aşteaptă ?

— Da, vreau, dar s-o iau cu mine şi pe prietena mea căprioara, care ţi-a arătat portretul meu zugrăvit, iar pe mine m-a ajutat în toate suferinţele.

— Cum să nu, şi eu o iubesc, dar vreau să-l rog şi pe bătrîn să meargă cu noi. Cum să-ţi mulţumesc, unchiule, pentru tot ce-ai făcut pentru mine ?

— Nu trebuie să-mi mulţumeşti, am făcut totul din dragoste. Eu o să mă despart de voi, rămîneţi cu bine.

— Te rog, nu pleca încă, roagă oul tău fermecat să înverzească totul în jur, ca animalele să aibă apă şi hrană.

— Aşa să fie ! răspunse bătrînul şi dispăru.

Cînd tînărul şi frumoasa fată se întoarseră acasă, părinţii îi primiră cu mare bucurie. Toţi au trăit fericiţi pînă la adînci bătrîneţi. Înainte de a termina povestea, trebuie să vă spun că într-o zi bătrînul tată îşi chemă fiul şi-i spuse:

— Fiule, vreau să-ţi fac un dar, care mie nu-mi face trebuinţă. Şi scoase o cutie pe fundul căreia un ou de aur strălucea mai tare decît soarele.

Tînărul fu uimit.

— Cum tată, tu erai bătrînul care m-ai ajutat ?

— Da, fiule, eu. Dorinţa mea cea mai mare, în viaţă, a fost să te am pe tine, de care am fost mulţumit, şi de aceea te-am ajutat. Acum, eu nu mai am nevoie de oul de aur, îţi va rămîne ţie şi-l vei folosi cum se cuvine. Îşi îmbrăţişă fericit fiul şi aşa se termină povestea.

Scoica albă

A fost odată o ţară minunată, cu oameni minunaţi. O ţară înconjurată de ape albastre şi limpezi. O ţară caldă, cu palmieri, cu plantaţii de cocos, cu păsări şi animale exotice.

Departe de mal, din mijlocul apei se înălţa un turn. Şi nimeni nu ştia dacă trăia cineva înăuntrul lui. Se spunea că dacă te apropiai, valurile se ridicau ameninţătoare, iar oamenii piereau. De aceea, nimeni nu îndrăznea să se apropie de el.

Într-o frumoasă dimineaţă, tînărul Ibrahim, cel mai chipeş şi curajos flăcău din partea locului, se plimba pe malul apei şi privea în undele limpezi ale lacului. La un moment dat, i se tăie respiraţia : în apă unduia chipul unei frumoase fete, care zîmbea şi parcă-i făcea semn. Îşi ridică ochii spre cer şi văzu că sus, în vîrful turnului, tocmai se închisese o ferestruică. Din apă, chipul frumoasei fete dispăruse. Continua să scruteze apa, dar era zadarnic. Apa clipocea încet.

Zilele treceau, flăcăul suferea şi cei din jurul lui odată cu el. Mai ales fratele cel mic, isteţ şi descurcăreţ de fel. Îşi dăduse seama că fratele său se îndrăgostise, dar de cine ? !

După multă aşteptare, Ibrahim, uitîndu-se zadarnic în apă, se hotărî să meargă la turn. Se aruncă în apă. Fratele, care-l urmărea ascuns în tufiş, văzu totul. Cînd Ibrahim ajunse aproape de turn, valurile se ridicară ameninţătoare şi nu-l mai văzu, doar apa spumegîndă se-nvolbura. După cîtăva vreme, i se zări părul negru plutind deasupra apei şi atunci, fratele începu să strige după ajutor. Deasupra

lui Ibrahim, un stol gălăgios de păsări se roteau şi parcă îl trăgeau spre mal. Fu scos, dar nu-şi putea reveni. Disperat, fratele se uita după ajutor cînd văzu chipul frumoasei fete făcîndu-i semn, arătîndu-i ceva în apă. Acum înţelese despre ce era vorba. Se uită atent şi zări în apă o scoică albă. O luă iute şi o puse pe pieptul lui Ibrahim. Cînd scoica ajunse pe faţa acestuia, începu să-şi revină,iar scoica intră în căsuţa ei albă şi rămase liniştită pe pieptul lui.

Ibrahim suferea şi mai mult. Zile şi nopţi în şir privea spre turn, cînd, într-o bună zi, îmbrăcată în negru, acoperită cu un văl negru, apăru în faţa lui o femeie, care, fără a scoate o singură vorbă, îi puse în palmă o pereche de cercei. Cerceii voiau să spună că viaţa durează doar două clipe şi, deci, nu merită s-o trăieşti. Ibrahim înţelese tîlcul adînc şi înapoie cerceii adăugînd trei rubine. Ce era asta ? Dacă voi fi împreună cu tine, viaţa va fi de trei ori mai lungă. Se scurseră cîteva zile şi femeia în negru reapăru, însă, de data asta, fata îi trimisese o cană cu lapte. Dacă socoteşti viaţa aşa cum spui, bea laptele ăsta, să mai creşti. Ibrahim se înfurie puse zahăr în lapte, scoase din deget un inel cu piatră de rubin pe care sta scris : „Cred că tu ar trebui să bei lapte dulce, mai mult decît mine. În viaţă, important nu este să trăieşti mult, ci să fii fericit. Te iubesc”.

Aşteptă şi nu primi nici un răspuns. Suferinţa devenise parcă mai cumplită. Înainte de a pleca de acasă, îşi îmbrăţişă fratele şi-i spuse :

— Dacă timp de o lună de zile nu mă întorc, înseamnă că nu voi mai fi în viaţă.

Trecură două săptămîni şi fratele cel mic nu aflase nimic despre el. Aştepta pe malul apei privind înspre turn, cînd, într-o zi, apăru o scoică albă. Bucuria lui n-avu margini, dar, în acelaşi timp, îşi dădu seama că fratele lui se afla în primejdie şi

trebuia să-l salveze. Luă cu sine un stilet şi se aruncă în apă. Înota uşor, scoica albă îi arăta drumul. Nu mai ştia cît timp trecuse, cînd simţi că nu mai poate înota, dar scoica era mereu alături de el, ajutîndu-l să capete noi puteri. Îşi dădu seama că apa era prea mică şi se ridică în picioare. Se afla într-o sală imensă, unde apa îi ajungea pînă la brîu. Nu ştia ce trebuia să facă. Nu avu mult de aşteptat. Peretele din faţă se mişcă şi apăru o femeie îmbrăcată în negru, care, fără cuvinte, îi făcu semn s-o urmeze... Urcă pe nişte scări înguste, pînă cînd nu-l mai ţinură picioarele. La un moment dat, femeia în negru se opri şi-i făcu loc să intre într-una din camera. Nu-şi crezu ochilor cînd se văzu înăuntru : în faţa lui stătea o frumuseţe neasemuită, o fată cu chipul blînd, îmbrăcată în rochie cusută cu fir de aur, iar pe cap avînd o coroniţă de mărgăritare. Cu voce dulce începu să glăsuiască:

— Bine-ai venit pe-aici ! Nu e timp de multe vorbe, fratele tău e în mare primejdie. Trebuie salvat. Turnul acesta se sprijină pe carapacea unei broaşte ţestoase, groaznic de lacomă ; eu şi doica mea sîntem prizonierele ei. Sînt fiica regelui Soare-Răsare, care a murit de mult. Fratele tău trebuie salvat cu orice preţ, căci îl iubesc. Înainte de a pătrunde în sala cea mare, broasca ţestoasă l-a prins şi l-a băgat sub carapacea ei. O să-l ţină acolo o săptămână şi după aceea, vai... Lacrimile şiroiau pe faţa frumoasei fete.

— Tu ai avut mare noroc, continuă fata : broasca doarme de două zile. Nu se ştie niciodată cînd şi cît doarme sau cînd mănîncă. Doica îţi va arăta drumul. Cu orice preţ, trebuie să facem ceva pentru el...

Fata dispăru, iar băiatul rămase singur, în aşteptarea femeii în negru. Clipele îi păreau veacuri. Apăru, în sfîrşit,femeia în negru şi o auzi, pentru prima oară, vorbind :

— Tinere, trebuie să scoţi inima broaştei ţestoase, altfel nu va muri. Acum doarme, dar nu ştim cît va dura.

— Va trebui să lupţi într-o apă foarte adîncă şi va trebui s-o nimereşti din prima lovitură, altfel nu vei putea rezista mult fără aer.

Începu să înoate spre adîncuri. La un moment dat, zări scoica cea albă, care, **se** gîndi el, era un semn bun. Fără a mai sta **pe gînduri, se** aruncă în luptă. Mare-i fu bucuria cînd izbuti **să-şi elibereze fratele.**

— Repede, repede, trebuie să plecăm, altfel pierim cu toţii, striga frumoaisa fată îmbrăţişîndu-l pe Ibrahim.

Păsările, cu ciripitul lor, îi însoţeau.Doica în negru era şi ea cu ei. Amîndoi fraţii vîsleau fericiţi în apa care nu mai era limpede şi albastră, ci roşie şi tulbure. Au ajuns cu bine la mal. Cînd priviră înapoi, uimirea le fu fără margini : turnul dispăruse fără urmă, îl înghiţise apele. Dar peste cîteva ore apa murmura fericită ; era din nou limpede şi albastră ca cerul. Păsările se întoarseră ciripind voios la locul unde existase turnul, îi dădură de trei ori ocol şi-şi luară din nou zborul spre oamenii dragi.

Basm georgian

O fi sau nu adevărat, e greu de spus, dar cum vorbele ajung departe, am aflat că demult, tare demult, trăia un împărat, care avea doi fii. Cînd au ajuns ei flăcăi în putere, împăratul îi chemă la el şi le grăi astfel :

— Copiii mei, v-am chemat să stăm de vorbă, simt că puterile mă părăsesc şi nu mai pot cîrmui împărăţia. Doresc ca dintre voi să-l aleg ca urmaş la tron pe cel ce merită mai mult şi pentru asta vă trimit la prietenul meu, împăratul Verde, să vă pun la încercare mintea şi puterea. M-am îngrijit să fiţi sănătoşi, apoi, v-am învăţat să mînuiţi armele şi voi

sînteţi viteji din fire. În al treilea rînd, v-am învăţat să nu ştiţi ce-i teama şi să rezistaţi la toate greutăţile omeneşti, v-am învăţat să vă iubiţi unul pe celălalt, să nu cunoaşteţi invidia şi să vă ajutaţi la nevoie, să fiţi cinstiţi şi să trăiţi în bună pace cu toţii.

Apoi, împăratul grăi fiului mai mare :

— Abesalom, îţi înmînez un plic înăuntrul căruia se află o scrisoare către împăratul Verde, la curtea căruia veţi rămîne cîtva timp. Mergeţi cu bine, fiii mei, mai spuse.

Fiii împăratului începură de îndată pregătirile pentru drum. Şi o porniră. Merseră ei ce merseră şi apoi făcură popas într-un loc minunat, pe unde şerpuia un izvor ce părea că murmură un cîntec duios. Abesalom îşi spălă faţa cu apă rece şi în timpul acesta observă la suprafaţa apei un pui de vultur care abia mai respira. Îl scoase imediat, îl puse în sîn şi-l încălzi şi după ce acesta-şi reveni îl lăsă să-şi ia zborul.

— Zboară, vulture, la mama ta, îi spuse.

Puiul de vultur, în semn de mulţumire, se roti de cîteva ori deasupra capului lui Abesalom.

Murman, cel de-al doilea fiu al Împăratului, dormea în acest timp, aşa că nu văzuse nimic din cele petrecute. Gîn- durile îi zburau mereu la scrisoarea dată de tatăl lor.

— Abesalom, tu ştii ce vom face la împăratul Verde ? îşi întrebă curios fratele.

— Nu ştiu, vom vedea, răspunse liniştit Abesalom. Dar Murman se gîndea să fure scrisoarea şi nu ştia cum s-o facă. În cele din urmă izbuti, o deschise cu înfrigurare şi o citi.

„Prea înălţate împărate.

Aşa după cum ne-am înţeles, ţi-i trimit pe cei doi fii ai mei şi tu ştii ce ai de făcut. Pune-i să muncească, pune-i la încercare şi dă-mi de ştire asta tot printr-o

scrisoare. A venit vremea să părăsesc cîrmuirea împărăţiei, căci am îmbătrînit şi din doi trebuie să aleg urmaş la cîrmă pe cei care merită. Şi acum, iubite împărate, de la tine rămas bun am să-mi iau, dar nu înainte de aţi fi adus prinosul mulţumirii mele pentru ce vei face de acum înainte, pentru că inima mea ştie că multe vei mai face pentru prietenul tău, împăratul Negru”.

Murman puse iute scrisoarea la locul ei şi acum, cînd ştia despre ce era vorba, îşi continuă drumul liniştit alături de fratele său. Îl chinuia însă gîndul că nu procedase cinstit. Deschisese o scrisoare care nu era pentru el. Ajunseră cu bine la împăratul Verde, care le făcu o frumoasă primire.

—Bine aţi venit, fii ai împăratului Negru, Azi vă odih- niţi, iar de mîine începem lucrul. Am nevoie de ajutorul vostru.

A doua zi de dimineaţă, unul din ajutoarele împăratului îi conduse pe amîndoi fraţii la cîmp, unde trebuiau să sape gropi pentru plantat pomi. Fiecare trebuia să facă o sută de gropi, ceea ce era prea mult, dar Abesalom nu spuse nimic şi se puse de îndată pe treabă. Murman, în schimb, începu să se văicărească :

— Dar împăratul ăsta îşi închipuie că noi sîntem slugi ? Eu unul nu vreau să muncesc.

— Nu, Murman, te rog, o să-ţi ajut şi eu, dă-i drumul !

Abesalom, după ce-şi săpă porţia lui, o lucră şi pe cea a fratelui său şi aşa pînă ce le termină pe toate. Ajutorul împăratului, care urmărea în taină, văzuse cele petrecute şi spusese totul împăratului.

A doua zi, împăratul îi chemă pe amîndoi fraţii şi le spuse :

— Asupra oraşului nostru s-a abătut o mare nenorocire : s-a trezit şarpele uriaş, care păzeşte izvorul de apă. Doi ani doarme şi un an stă treaz şi pretinde în fiecare săptămînă cîte o fecioară

frumoasă. Dacă aceasta nu-i este dată, nu ne mai lasă să luăm apă şi atunci oamenii mor de sete. Am şi eu o fată de măritat, pe care am să v-o arăt acum. Cel care răpune şarpele uriaş o va primi de soţie.

La un semn al împăratului, apăru o fată neasemuit de frumoasă, iar Abesalom se îndrăgosti pe loc. La fel se în- tîmplă şi cu Murman. Înflăcăraţi, porniră spre locurile unde şarpele uriaş păzea izvorul. Drumul era lung, uscat, cu mult nisip. Înaintau greu, fiecare avea cu sine un burduf cu apă. O picătură de apă valora foarte mult în acel ţinut secetos. La un moment dat, drumul le fu tăiat de o bătrînică neputincioasă care le ceru apă.

— Vă rog. daţi-mi puţină apă, nu mai pot răbda !

— Du-te de aici, bătrînico, nu sta în drum, n-avem apă pentru tine, răspunse morocănos Murman.

— Cum, spuse Abesalom, de ce vorbeşti astfel ? !

Şi dădu bătrînei să bea din burduful lui. După ce bău, bătrînica mulţumi şi spuse :

— Ia acest inel, cînd te vei afla la o cumpănă grea, el îţi va veni în ajutor.

Îl scoase din deget şi-l strecură pe inelarul lui Abesalom.

În timpul acesta, Murman mergea înainte, fără să fi văzut nimic din cele petrecute. Bătrînica dispăru. Abesalom şi Murman ajunseră la izvor. Şarpele uriaş nu se vedea nicăieri, iar ei nu ştiau unde să-l caute. Abesalom îşi aminti de inel şi-i ceru ajutorul :

— Aici sînt, stăpîne, auzi vocea subţire a unui pitic. Porunceşte, stăpîne !

Abesalom îl privea uimit.

— Trebuie să omorîm un şarpe uriaş şi nici măcar nu ştim unde e.

— O, stăpîne, corpul lui e îngropat în nisip. Şarpele nu poate fi răpus decît prin foc. Tu îi vei tăia capul cu sabia asta fermecată pe care ţi-o dau, iar eu îi voi da foc.Ţine !

În timpul acesta, Murman stătea la umbră şi se odihnea. La strigătul lui Abesalom, sosi iute.

— Murman, scoate sabia, trebuie să răpunem uriaşul. Cu ajutorul inelului, îi vom putea salva pe oameni.

Murman îşi dădu seama despre ce era vorba şi-şi puse în gînd să fure cu orice preţ inelul cel fermecat.

Odată lupta începută, şarpele se zbătea disperat şi stîrni nori de praf. Mirosul sîngelui animalului rănit îl făcu pe Abesalom să leşine. Văzîndu-l întins pe jos, Murman se repezi şi-i reteză degetul în care strălucea inelul fermecat. Acum, inelul asculta de poruncile lui. Prima lui poruncă a fost aceea ca Abesalom să dispară cu totul. A doua, ca şarpele să fie ucis. Atunci, piticul dădu foc şarpelui şi imediat după moartea acestuia a început să ţîşnească apa cristalină a izvorului. Cît ai clipi din ochi, împăratul Verde şi supuşii săi se iviră la faţa locului. Prima întrebare a împăratului fu :

— Unde e fratele tău cel mare ?

— Fratele meu ? ! Cred că a rămas undeva pe drum.

— Să trăiască Murman ! Să trăiască salvatorul nostru, striga mulţimea.

Cu toate acestea, împăratul era tare îngrijorat de soarta lui Abesalom şi făcu semn unuia din ajutoarele sale să meargă să-l caute.

Murman fu primit cu mare pompă la palat, dar împăratul era posomorît, căci cei trimişi în căutarea lui Abesalom, se întorseseră fără a-l fi găsit. Îi era greu să-i scrie împăratului Negru, de dispariţia fiului său, la fel de greu îi era să anunţe fetei căsătoria cu Murman, ca răsplată pentru uciderea şarpelui uriaş.

Tînăra prinţesă, auzind aceasta, se întristă adînc şi spuse împăratului :

— Mie-mi era drag Abesalom, dar dacă îmi porunceşti aşa, atunci...

— Oh, fiica mea, nu-ţi poruncesc, dar mi-am dat cuvîntul şi n-am de ales.

Fata plecă uşor capul, în semn de supărare şi se despărţi de împărat.

În acest răstimp, Abesalom se trezi într-o pădure şi după durerea de la deget îşi dădu seama de cele petrecute. Dar nu de durere, ci zdrobit de josnicia fratelui său porni întins spre palatul împărătesc, spre a dezvălui adevărul asupra celor întîmplate. Odată ajuns, zile şi nopţi în şir încercă să se întîlnească cu tînăra prinţesă. Într-una din nopţi, văzînd geamul luminat, deschise fereastra şi pătrunse înăuntru. Surpriza fetei fu mare dar şi mai mare bucuria ei.

— Preafrumoasă prinţesă ! Îţi port o mare dragoste, dar acum, cînd totul s-a terminat, n-aş vrea să schimb nimic, ci te-aş ruga să mă ajuţi să ajung la tatăl meu, să-i povestesc totul, ca să mă sfătuiască el ce trebuie să fac.

Apoi, povesti prinţesei pe îndelete, pînă în zori de zi, firul adevărat al întâmplărilor.

— Cum ? ! Tu eşti cel care a omorît şarpele uriaş ?Tu eşti cel căruia îi dăruiesc inima mea, spuse fata.

Pe neaşteptate, împăratul Verde li se înfăţişă plin de bucurie.

— Mă iertaţi, copiii mei, dar v-am ascultat şi fericirea mea nu cunoaşte margini văzînd că Abesalom trăieşte. Pe Murman, eu nu am dreptul să-l pedepsesc, de aceea, vă trimit pe amîndoi acasă, cu oamenii mei, iar prietenul meu, împăratul Negru va hotărî soarta fiului său.

Împăratul Verde scrise împăratului Negru o scrisoare care glăsuia astfel: „Prietene drag, m-ai rugat să-ţi spun cine merită tronul împărăţiei. Îl merită numai Abesalom. Despre Murman, părerea mea e că-i leneş şi crud. Pedeapsa pe care i-o vei da, e numai treaba ta. Îţi încredinţez pe fata mea şi-ţi doresc multă fericire şi viaţă lungă. Cu dragoste, împăratul Verde”.

Se spune că Murman a fost pedepsit foarte aspru. A fost dat afară din ţara sa şi pînă astăzi umblă cutreierînd meleaguri străine şi cu dorinţa nestinsă de a se întoarce acasă. Dar, în zadar, greşeala pe care o făcuse nu-i putea fi iertată niciodată.

De cînd este cimpoiul instrument muzical

Cimpoiul. Cine nu a auzit de acest instrument, cu gîtul subţire, de unde ies sunete dulci, puţin triste ? E vechi de cînd lumea, aş zice de cînd există oameni pe pămînt. Uite-aşa,într-o ţară cu munţi, cu văi şi cu ape, trăia un cioban vesel, care cînta mereu la fluierul pe care singur şi-l făcuse. Cîntecele lui mergeau la inima oamenilor, le ungea sufletele, îi făcea fericiţi. Avea multe oi. Într-o zi ,cînd trebuia să-şi strecoare oile prin trecătoare, văzu într-o prăpastie o căpriţă speriată, care behăia neajutorată. Cu greu a putut s-o salveze. O luă în braţe şi din ziua aceea ciobanul nu s-a mai despărţit niciodată de ea.

Timpul trecea şi ciobanul era fericit. O iubea foarte mult pe căpriţă; mîncau din aceeaşi farfurie. Căpriţa crescu mare. Era neagră şi cînd păşea alături de el, ciobanul era tare mîndru. Îl ajuta să strîngă oile şi de mai multe ori ciobanul le lăsase numai în grija ei. Niciodată nu se întîmplase nimic rău.

Într-o primăvară, după o iarnă grea, toate animalele erau slăbite, lihnite de foame. Dar mai ales lupii. Înfometaţi, dădeau tîrcoale stînelor. Ciobanul şi capra păzeau cu străşnicie turma de oi. Într-o noapte, lupii au început să atace ; o noapte fără lună, în care ochii lupilor luceau ca nişte licurici rotunzi. Erau mulţi, foarte mulţi. Cîinii lătrau, iar capra cu coarnele ei ascuţite ataca cu o iuţeală extraordinară. Dar, unul dintre lupi reuşi să-l muşte pe cioban, care leşină de durere şi slăbiciune. Cînd capra observă acest lucru, fu într-o clipită lîngă el şi începu să-l apere cu şi mai multă îndîrjire. Şi capra a luptat astfel pînă au apărut zorile şi lupii au luat-o la goană. Dimineaţa, cînd ciobanul şi-a revenit, a văzut capra abia respirînd. Blana ei era sfârtecată de colţii lupilor. Ciobanul începu să plîngă şi, de mila lui, se adunară toate păsărelele şi oile în jur. Plîngea, plîngea, cînd auzi o voce. Se uită bine şi să nu-şi creadă ochilor : capra vorbea:

— Stăpîne scump, te părăsesc, dar fiindcă tu şi cu mine
nu putem fi despărţiţi, iar ţie-ţi place mult să cînţi din fluier, să faci din pielea mea un burdufel cîntător, să-ţi amintească întotdeauna de mine şi de credinţa cu care te-am slujit. La gît să pui un fluier, mai scurt decît cel pe care-l ai tu. De cîte ori are să-ţi fie dor de mine, să sufli în fluier şi ai să mă auzi de îndată. Vom fi iarăşi împreună.

Şi capra închise ochii. Mare, de nedescris fu tristeţea ciobanului. Şi el făcu exact aşa cum îi spusese ea. Cînd îi era dor de capră şi voia s-o simtă aproape, umfla burduful făcut din pielea ei şi cînta. Şi astăzi, copii, dacă ascultaţi, cimpoiul o să vă daţi seama de ce sunetele pe care el le scoate sînt şi triste

şi vesele. Căci dragostea este în acelaşi timp şi veselă şi tristă.

Lacul misterios

Undeva, într-un colţ de lume, se întindea, cît vedeai cu ochii o cîmpie, în mijlocul căreia se afla un lac cu ape albastre precum cerul, plin de mici vietăţi, peştişori coloraţi, scoici multicolore. Dar, din cînd în cînd, apele se umflau, ieşeau din maluri, pline de nămol, iar animalele piereau.

Pe acele meleaguri, într-o căsuţă liniştită, locuia o ţărancă singură cu fiica ei. Aceasta iubea nespus de mult animalele şi-şi petrecea mai tot timpul îngrijindu-le. Dar micilor vietăţi ale apelor nu le putea veni în ajutor niciodată : le găsea moarte şi nimic nu le mai putea salva.

Într-o bună zi, pe cînd privea tristă nămolul rămas de pe urma revărsărilor şi micile vietăţi moarte, în faţă îi apăru un bătrîn, care o întrebă :

— Ce-i cu tine, fetiţo ? De ce plîngi ? De ce eşti necăjită ?

— Cum să nu fiu tristă ! Priveşte şi dumneata cîte animale au murit, iar eu nu pot face nimic. Mă simt aşa de neputincioasă !

— Dar ai intrat tu în apă, să vezi care e pricina, să vezi de ce se întîmplă toate astea ?

— Nu, unchiule. De înotat ştiu să înot, dar nu am curaj. A încercat cineva o dată, dar nu s-a mai întors, aşa că eu n-am mai avut curajul s-o fac.

— Uite ce-ţi spun eu, fetiţo : fă-ţi curaj şi intră !

Bătrînul dispăru parcă l-ar fi înghiţit pămîntul. Fata privea lacul albastru, cînd observă un peştişor roşu-auriu, care parcă o invita să înoate odată cu el. Fericită, se aruncă în apă, iar peştişorul îi arăta pe unde să înainteze. Nu mai ştia de cîtă vreme mergea

aşa, cînd văzu că peştişorul se opreşte şi-i face semn să bage bine de seamă. Într-adevăr, nu departe de acolo se zărea intrarea într-o peşteră. Cînd ajunse în peşteră, nu ştia în ce parte să privească mai întîi, atît îi era uimirea de mare. Era o cameră plină de comori ; aurul strălucea ca soarele. Îşi aminti de cuvintele bunicii : „Aurul nu trebuie să te încînte, căci îţi ia nu numai ochii, ci şi minţile”. Şi începu să privească atent celelalte lucruri din jur. Văzu o oglindă mică cu picior de lemn frumos lucrat. O luă în mînă şi nu mică îi fu mirarea cînd văzu în oglindă chipul bătrînului zîmbindu-i cu căldură. O văzu apoi pe mama ei plîngînd. Se întristă şi-şi puse iute oglinda în sîn ; vru să plece cît mai repede acasă. La plecare, zări o cămaşă care-i fu pe plac. O puse repede pe umeri şi simţi o vijelie care o purtă pînă acasă. Cămara era fermecată.

Ţara în care locuia fata şi mama ei era condusă de un împărat, care, în fiecare an, cutreiera satele în căutare de fete pentru palat. Se spunea că fetele o duceau greu la curtea sa şi de aceea mamele le ascundeau cum puteau ele mai bine. Veni şi rîndul fetei noastre să fie luată la palat. Avu timp să ia cu sine oglinjoara şi cămaşa fermecată. La palat muncea din greu, dar cu munca era deprinsă şi mai ştia de la mama ei că de multe lucruri îţi poate fi ruşine, dar de muncă, ba.

Într-o zi, la împărat se prezentă un prinţ dintr-o ţară îndepărtată, ca s-o vadă pe fiica împăratului, spre a o lua de nevastă, desigur, dacă i-ar fi plăcut. Pe fiica împăratului nimeni nu o văzuse vreodată. Lumea spunea că era urîtă şi rea şi că de aceea împăratul o ţinea ascunsă. Cred că aceasta a fost şi pricina pentru care împăratul o chemă pe fata noastră să se îmbrace frumos şi să apară la marea petrecere pe care o da în cinstea prinţului. I s-a poruncit să facă tot ce poate

spre a-i fi prinţului pe plac. Dacă cumva i-ar fi cerut mîna, apoi se schimba cu fata cea urîtă a împăratului.

La petrecere, înconjurată de multă lume, îmbrăcată ca o prinţesă, fata noastră strălucea de frumuseţe. Prinţul dansă numai cu ea toată noaptea şi se îndrăgosti imediat, dar lucrurile luau o întorsătură tot mai tristă, căci şi fata noastră se îndrăgosti pierdută de el. Nefericită, îşi aminti de oglinjoara fermecată. O scoase şi se privi :

— Oglinjoară, ascultă-mă ! Sînt foarte nefericită. M-am îndrăgostit în zadar. Nici pe peştişori nu i-am putut ajuta. Nu ştiu ce să mai fac.

Şi, deodată, în oglinjoară, apăru lacul, pe fundul căruia văzu un şarpe uriaş şi apoi pe bătrînul care-i spuse :

— Fată dragă, n-ai folosit cum trebuie nici cămaşa şi nici oglinda. Şi n-ai aflat nici de ce mor peştişorii. Dar fiindcă iubeşti mult animalele, îţi voi spune eu : pe fundul apei trăieşte un şarpe uriaş pe care l-ai văzut adineauri şi care mănîncă animalele. Cred că ai observat că în lac nu sînt decît animale mici, asta înseamnă că n-au avut timp să crească, şi cînd mănîncă balaurul, lacul se tulbură aşa cum ai văzut, iar micile vietăţi sînt aruncate pe mal. Oamenii trebuie să te ajute să omori monstrul. Cît despre dragostea ta, trebuie să povesteşti prinţului tot adevărul. Asta trebuie s-o faci tu. Şi bătrînul dispăru.

Fata nu ştia cum să-i mărturisească prinţului dragostea ei, îi era imposibil, dar se hotărî să-i povestească despre lac. Poate ar ajuta-o într-un fel. Se duse la el şi îi mărturisi durerea ei despre lacul misterios. Prinţul o invită să meargă împreună la lac, cu ajutorul cămăşii fermecate. Dar cum peste tot sînt şi oameni pizmaşi, un om al împăratului îi urmări şi află de cămaşa fermecată. Fata şi prinţul zburară pînă ce ajunseră la lac. Toată apa trebuia să fie scoasă din lac, căci şarpele ar fi murit numai atunci cînd ar fi

rămas fără apă. Cînd cerură ajutorul împăiatului, acesta nici nu vru să audă, dîndu-şi seama că fata se îndrăgostise şi ea de prinţ şi că planul cu fiica lui cea urîtă nu mai avea cum să reuşească, se gîndi s-o pîndească pe fată şi să-i fure cămaşa fermecată. Nu avea încredere în nimeni şi de aceea voia să facă singur acest lucru.

Prinţul, din dragoste pentru fată, chemă ajutoare din ţara sa şi goliră lacul de apă. Pe celelalte vietăţi le ocrotiră într-un gîrlici anume pregătit. Şarpele începu să se zbată şi nu peste multă vreme îşi dădu duhul. Încet, încet lacul se umplu la loc cu apă. Fata noastră fu nespus de fericită văzînd peştişorii înotînd zglobii şi micile vietăţi ale apei trăind fericite, în linişte şi pace.

Odată ajunşi la palat, împăratul, care nu-şi putu stăpîni furia, spuse :

— Prinţe nesăbuit, să ştii că ea nu e fata mea, ci o fată oarecare.

— Împărate, ceea ce-mi spui, îmi spui prea tîrziu, eu o iubesc pe această fată.

Furia împăratului fu groaznică şi-şi jură să facă totul pentru a-i fura cămaşa fermecată.

Fata şi prinţul şi-au luat rămas bun, spre a pleca în ţara cea îndepărtată. În timpul acesta, împăratul reuşi să pună mîna pe cămaşa fermecată şi s-o arunce în foc. Nici nu arse bine, că se porni un vuiet şi o vijelie, care îl spulberă pe împărat.

Şi pînă în zilele noastre împăratul cutreieră fosta lui împărăţie. Dar cine să-şi mai amintească de el !

Frăţiorul cel mic

Trăia odată un bătrîn tare înţelept, care crescuse trei feciori. Îi iubea pe toţi trei la fel, dar nu ştiu de ce mi se părea mie că pe mezin îl avea mai aproape de inimă. Poate fiindcă era cel mai ascultător şi nu-i ieşea niciodată din cuvînt. Părerea asta o aveau, din păcate, şi fraţii lui, şi ce era şi mai urît, pentru asta îl invidiau. Ba, mai mult, i-au pus gînd rău. Într-o bună zi, l-au chemat şi i-au spus

— Frăţioare, n-ai vrea să mergem să ne încercăm norocul ? Am aflat că departe de aici, într-o ţară, stăpîneşte un zmeu. Trebuie să-i ajutăm pe oamenii care trăiesc sub teroarea lui.

Nici nu trebuie să vă mai spun că cel mic a primit de îndată să-i ajute. Şi-au luat rămas bun de la tatăl lor şi au pornit-o spre ţara necunoscută.

Au mers ei ce-au mers şi au ajuns la o răscruce şi au văzut că dintr-o pădure ieşea mult fum. Se-apropiară şi ce să vezi ? ! Trei uriaşi îşi fierbeau mîncarea în nişte cazane mari cît casa. Cei doi fraţi mai mari se speriară şi se traseră deoparte, dar cel mic se apropie fără frică.

— Bună ziua, uriaşilor ! Dar ce faceţi voi aici ?

— Ce să facem ? ! Mîncare. Dar tu cine eşti ?

— Cine sînt ? Apoi eu şi cu fraţii mei mergem spre ţara stăpînită de zmeu. Vrem să-l doborîm ca să-i scăpăm pe oameni de nelegiuirile lui, răspunse cu curaj cel mic.

Ceilalţi fraţi, plini de teamă, se făcură nevăzuţi. Unul din uriaşi începu să rîdă, iar după aceea să strănute. Vîntul pe care-l stîrni strănutul său îl aruncă

pe mezin în vîrful unui copac, spre hazul uriaşilor. De acolo el coborî tiptil, apucă apoi doi pari din cei mai groşi, se apropie de cazanele în care fierbea mîncarea şi cu iuţeală nemaipomenită, cu amîndouă mîinile, băgă cei doi pari sub cazane şi le răsturnă peste uriaşi. De durere, aceştia nu mai ştiau ce să facă. Le pierise îngîmfarea.

— Iertăciune ! Cine eşti tu ? Lasă-ne, nu ne omorî, poate vei avea vreodată nevoie de noi. O să te slujim cu credinţă !

Fratele cel mic se gîndi puţin şi-şi aminti cuvintele tatălui său : „În viaţă să ai întotdeauna mai mulţi prieteni decît duşmani”. Atunci, le spuse :

— Uriaşilor, vă las libertatea, dar dacă voi auzi că aţi făcut ceva rău, va fi vai de voi. Folosiţi-vă uriaşa forţă pe care o aveţi pentru ceva mai cu folos.

— Îţi mulţumim, omule bun, dar nu te mai duci spre ţara zmeului ? Mergem şi noi cu tine.

— Acum, nu. Trebuie să-mi caut fraţii. Voi să mă aşteptaţi aici, că mă voi întoarce şi o să vă iau cu mine. Acum, rămîneţi cu bine ! La revedere !

Fratele cel mic o porni pe urmele fraţilor săi, dar căutările lui fură zadarnice. Cînd ajunse la casa părintească şi fraţii l-au văzut venind, s-au îngălbenit de furie. Îl credeau mort. Tatăl îşi îmbrăţişă bucuros fiul.

— O, fiul meu, bine că te-ai întors sănătos. Credeam că zmeul te-a ucis.

— Nu, tată, n-am ajuns pînă acolo. Abia acum vreau să plec.

Şi-i povesti totul cum a fost şi s-a întîmplat. Tatăl său îşi dădu seama de gîndurile ascunse ale celorlalţi doi fraţi. Era însă sigur că feciorul cel mic, cu înţelepciunea şi bunătatea sa va ieşi cu bine din toate încercările. Din nou se pregătiră toţi trei pentru drum. La plecare, bătrînul le spuse :

— Fiii mei, aveţi grijă unul de altul şi ţineţi minte toate sfaturile mele. Şi să fiţi uniţi, ca fraţii.

Îşi îmbrăţişă feciorii şi aceştia se aşternură la drum. Au mers ei ce-au mers şi ajunseră la locul uriaşilor. Aceştia li se alăturară bucuroşi. Şi iar au mers ei ce-au mers şi au ajuns la un lac pe malul căruia stătea un pescar şi pescuia. Cînd îi văzu trecînd pe cei trei flăcăi şi pe cei trei uriaşi, pescarul sări iute în picioare.

— Unde vă duceţi ?

— Ne ducem spre ţara în care domneşte zmeul.

— N-aţi vrea să mă luaţi şi pe mine ?

— Dacă nu ţi-e frică, vino şi tu să ne însoţeşti. Nouă ne e tare frică mai spuseră cei doi fraţi.

— De ce-l speriaţi ? Dacă vrea să meargă, îl luăm, spuse cel mic şi-şi aduse aminte de spusele tatălui său : „Să te însoţeşti numai cu omul pe care-l cunoşti bine”. Atunci se gîndi să-l pună la încercare.

— Poţi să mergi şi tu cu noi, dar să văd şi eu ce ştii să faci. Ştii să mînuieşti armele ?

— Asta nu prea ştiu, dar ştiu mai bine să mă fac nevăzut.

— Nevăzut ? Cum aşa ?

— Uite, de pildă, acum mă aflu în spatele tău, dar tu nu mă vezi.

— Nu prea ştiu eu la ce poate să ne ajute asta, dar de luat cu noi, te luăm.

— Bine, merg cu multă tragere de inimă, că tare mă mai plictiseam eu aici.

Şi cei şapte porniră împreună la drum. Merseră o săp- tămînă. Au trecut peste ape şi prin păduri şi cei doi fraţi tot timpul căutau să-i pricinuiască rău celui mic. Dar noul tovarăş de drum observă imediat acest lucru şi-l păzea cu mare grijă. Prinsese drag de fratele cel mic. Şi-au văzut din nou de drum pînă ce au ajuns într-un deşert. Soarele dogorea tare şi pămîntul cu totul era crăpat în jur. Nu se vedea nici o vietate, nici

o plantă. Toţi şi-au dat seama că nu sînt departe de zmeu, căci numai el putea vieţui într-un asemenea loc.

— Staţi ! Mă duc eu întîi să văd ce e pe-aici, că eu pot să mă fac nevăzut, să văd unde are capul, unde are picioarele şi să chibzuim bine totul.

Plecă şi apăru nu peste multă vreme.

— O, e grozav de mare. Acum stă la masă. A mîncat peste putinţă şi nici la băutură n-a ştiut măsura. Trebuie să-l spulberăm cît vom putea de repede. Unii să se arunce asupra capului şi alţii, asupra picioarelor.

— Bine. Aşa vom face. Uriaşii la picioare, iar eu şi cu fraţii mei, la cap. Tu o să stai de veghe.

Zis şi făcut. Uriaşii îl apucară pe zmeu de picioare, dar cînd fratele cel mic vru să-l lovească, văzu că era singur, căci ceilalţi doi fraţi dispăruseră. Nu mai avea timp să strige după ei şi începu să lupte din răsputeri şi, cu ajutorul tovarăşilor săi, reuşi să răpună pînă la urmă pe zmeu.

Zvonul despre răpunerea zmeului se răspîndi cu viteza fulgerului prin părţile acelea. O bucurie fără margini îi cuprinse pe toţi. Fratele cel mic fu rugat să le fie împărat.

— Vă mulţumesc, oameni buni, pentru credinţă, dar trebuie să-mi caut fraţii şi să mă întorc acasă, unde mă aşteaptă tata.

Îşi luă rămas bun de la oameni şi de la uriaşi şi vru să-şi ia la revedere şi de la pescar. Dar acesta îi spuse :

— Nu, flăcăule, merg cu tine, că tot n-am eu pe nimeni pe lumea asta !

S-au dus în căutarea fraţilor, dar nu văzură nici o urmă pe drum. Într-un tîrziu au ajuns acasă. Tatăl era pe moarte.

— Fiule, sînt fericit că ai venit. Fraţii tăi sînt aici, mi-am dat seama că te-au părăsit şi pentru asta am

suferit mult. Acum mor liniştit că te-am văzut. Ai grijă de ei şi nu-i părăsi niciodată.

Şi bătrînul închise ochii pentru totdeauna. Toţi fiii plîn- geau lîngă patul bătrînului lor tată.

A trecut multă vreme de atunci şi fraţii s-au hotărît să se însoare. Pentru asta, au plecat în lume să-şi caute o fată aşa cum dorea fiecare. Au ajuns într-un sat unde se spunea că erau fete de măritat, vrednice şi sănătoase. La vederea fetelor bogat împodobite, fraţilor mai mari li se scurgeau ochii, dar cel mic îşi aduse aminte de cuvintele tatălui lui : „Nu te uita la hainele femeii ; să-ţi iei de nevastă o femeie care pentru tine să fie soţie, iar pentru copiii tăi mamă bună”. De aceea, el nu se grăbea. Fratele mai mare îşi luă de nevastă pe fata unui negustor bogat şi rămase la ea, acolo. Cel mijlociu şi cel mic îşi continuară drumul în căutarea nevestei potrivite. Într-o zi, pe cînd mergeau prin pădure, le căzură în cap nişte corcoduşe. Îşi ridicară ochii şi văzură într-un copac o fată sărăcăcios îmbrăcată, dar frumoasă. Fratele cel mic o rugă să coboare. Fratele mijlociu se răsti la el :

— Ce, nu eşti zdravăn ! Ce vrei de la fata asta ? Las-o în pace !

Dar fratele cel mic o rugă fierbinte să coboare.

— Vedeţi-vă de drumul vostru ! Aşa veţi ajunge la o căsuţă acoperită cu stuf. Acolo e tatăl meu. Vin şi eu în urma voastră.

Fratele cel mic ascultă sfatul fetei, dar cel mijlociu, morocănos, o apucă pe alt drum.

Cînd fratele cel mic ajunse la căsuţă, fata era deja acolo şi-l aştepta. Acum îi plăcea şi mai mult: fata avea o frumuseţe de păr negru împletit în două cozi groase.

— Cum ai ajuns aşa de repede ? întrebă uimit.

— Cu calul meu. Îmi place să călăresc.

Se bucură şi mai mult cînd auzi acestea. Vorbi cu tatăl fetei şi-i ceru fata de soţie. Mai întîi se logodiră. Apoi veni şi sorocul nunţii, iar nunta a fost ca-n poveşti. Cînd fratele mijlociu o văzu pe mireasă, prinse drag de ea, dar numai dragoste adevărată nu era, era mai mult invidios pe fratele său.

Timpul trecea. Tinerii erau fericiţi. Toţi o iubeau pe tînăra nevastă, căci aducea pretutindeni linişte, înţelepciune. Dar fericirea nu le fu de lungă durată, căci fratele mijlociu, ros de invidie şi nefericit pentru viaţa lui searbădă, fără familie, fără prieteni, găsi un vrăjitor. Acesta îi ceru viaţa, iar în schimbul ei, îi dădu o cutie plină dc păduchi, pe care trebuia să-i arunce în părul fetei. Spera ca în felul acesta soţul s-o gonească de acasă. Mai primise de la vrăjitor într-o cutie şi un praf care putea omorî toţi păduchii. Voia să apară în ochii fetei drept salvatorul ei şi în felul acesta, credea el, ar fi putut-o cere de nevastă. Zis şi făcut. Părul fetei se umplu de păduchi. Se spăla de cîteva ori pe zi, dar degeaba. Cu cît se spăla mai mult, cu atît se înmulţeau mai mult. Suferea groaznic şi nu numai ea, dar şi soţul, toţi prietenii. Nici un leac nu se găsea. Se hotărî să plece în satul său, cu gîndul să moară în pădurea în care se născuse. În aceste clipe dureroase apăru pescarul, prietenul familiei. Luă cu iuţeală cutia din mîna fratelui mijlociu, aruncă praful în capul fetei şi toţi păduchii dispărură din părul ei. Dar, fulgerător, fratele mijlociu se prăbuşi pe loc. Murea, fiindcă sufletul lui fusese vîndut vrăjitorului în schimbul acelor urîciuni. Îl înmormîntară cu mare jale. Fratele cel mic îi punea mereu flori pe mormînt, dar nici o floare nu creştea. Toate se ofileau. Pentru că şi florile trăiesc şi cresc numai pe lîngă oamenii buni.

Ospitalitate

A fost odată ca niciodată... într-un sat de munte, un bătrîn înţelept, cu cei trei fii ai săi; cel mare, Andrei, cel mijlociu — Constantin, şi cel mic — Alexandru. Cînd Alexandru împlini şaisprezece ani, bătrînul său tată şi-a chemat toţi feciorii :

— Copiii mei, v-am chemat azi, să vorbesc cu voi şi să vă împart puţinul pe care l-am agonisit prin muncă ; apoi, am să împlinesc fiecăruia cîte o dorinţă, dar numai una. Gîndiţi-vă bine, nu trebuie să-mi răspundeţi imediat. Andrei, tu vei primi pămîntul care începe acolo unde se sfîrşeşte pădurea, e drept că sînt mulţi bolovani, dar cu trudă, totul se poate. Tu, Constantine, vei primi brădetul; nu sînt mulţi brazi, dar o să-ţi folosească. Iar ţie, Alexandre, îţi voi da moara, ţi-o dau că pămînt nu mai am, dar, precum ştii, foarte multă lume vine să-şi macine porumbul la ea. Aşadar, copiii mei, v-am dat tot ce-am avut. Acum, rămîne să vă mai împlinesc cîte o dorinţă, după cum v-am spus.

Fiii au plecat să-şi vadă de muncă, iar peste cîteva zile s-au întors.

Pe iarba grasă şi verde, pe un scaun cu trei picioare, în faţa casei de lemn, bătrînul cu barba albă îşi aştepta feciorii să le asculte dorinţele.

Cu sfială, încet, se apropie fiul cel mare, Andrei.

— Tată, eu am văzut pămîntul pe care mi l-ai dat, dar e plin de bolovani. Ce să fac eu cu bolovanii ? ! Dorinţa mea e să transform pietrele în oi, că la oi mă pricep eu.

— Fiule , îţi voi îndeplini dorinţa. Du-te, căci pe pămîntul tău oile se aud behăind.

Andrei o zbughi atît de iute, că uită să mulţumească.

Îmbujorat, de bătrîn se apropie fiul cel mijlociu, Constantin.

— Tată, eu sînt mulţumit de locul pe care mi l-ai dat, dar cu brazii ce să fac ?Aş vrea să-i transformi în viţă de vie,asta-i dorinţa mea.

— E gata împlinită dorinţa ta, fiule. Pămîntul tău este tot acoperit cu butuci de vie.

Constantin fugi fără să mai privească înapoi.

Cu paşi hotărîţi, fiul cel mic, Alexandru, se apropie de bătrîn. Se aşeză pe iarbă lîngă el şi începu :

— Tată, îmi place moara, am şi un loc mic pe care-mi pot ridica o căsuţă, am început chiar s-o construiesc, dar dorinţa mea e să-mi găsesc o nevastă care să mă înţeleagă, bună, cu sufletul bogat, gospodină...

Bătrînul zîmbi pe sub mustaţă şi se ridică iute.

— Să mergem de îndată. Cunosc o singură fată aşa cum îţi doreşti tu şi nu ştiu dacă n-o fi fost peţită. Mai trebuie să ştii că mi-ai cerut lucrul cel mai greu. Pentru că inima unei soţii trebuie s-o cucereşti tu însuţi. Mergi cale de o săptămînă pînă dincolo de munţi şi în satul acela de colo, ai să-ţi găseşti aleasa inimii. Dacă şi ea are să te placă, vom face nuntă frumoasă.

Aşa se şi întîmplă.

Au trecut cîţiva ani. Bătrînul se hotărî să meargă să vadă ce-au făcut feciorii cu averea lăsată de el. Îşi puse nişte haine vechi, îşi schimbă înfăţişarea, părea un cerşetor bătrîn. O porni spre casa lui Andrei. Cînd ajunse, văzu o vilă cu două etaje, cu o verandă mare, pe care se afla o masă pregătită pentru micul dejun. Andrei şi nevasta erau la masă. Copii nu aveau. Pe masă erau atîtea bunătăţi, de parcă aveau un ospăţ de nuntă. Cu vocea schimbată, bătrînul începu să ceară de mîncare. Cînd îl văzu, Andrei se înfurie şi începu să strige :

— Costică, Costică, unde eşti, nenorocitule ? A intrat un cerşetor în curte, dă-l afară !

Se ivi un om uscat, cu nişte picioare subţiri, crăcănate.

— Cară-te de-aici ! Ce-ai venit aşa de dimineaţă ?

— O, fiule, sînt nemîncat.

— Du-te la naiba ! N-ai auzit ce-a spus stăpînul, să nu-l superi, că te zvîntă în bătăi. Nu mă vezi cum arăt eu ?

Bătrînul se îndepărtă ameţit şi lacrimile i se prelingeau pe obraz.

A doua zi, ajunse la casa lui Constantin. Nu-i venea să-şi creadă ochilor ce casă frumoasă îşi construise. Curtea era plină de flori. În faţa casei se afla, o masă şi tocmai se pregăteau să prînzească. La masă erau Constantin, nevasta lui şi un băieţel gras. Soarta le dăruise un copil. Cerşetorul ajunse lîngă masă cu mîna întinsă. Cînd îl văzu, Constantin, plin de furie, se întoarse spre el :

— Pleacă de-aici. N-am altceva mai bun de făcut decît să-ţi dau ţie de mîncare ? !...

Copilul cel gras fluieră şi apăru un cîine mare. Bătrînul, speriat, o luă la goană şi cînd deschise ochii, văzu cerul albastru şi limpede. Lacrimile îi şiroiau pe obraz.

Două zile se odihni, iar a treia zi ajunse la feciorul cel mic. Liniştea adîncă îl făcu să uite de toate necazurile. În tot ce vedea se simţea mîna gospodarului harnic. Cînd văzu casa, se opri uimit în loc. Era o casă de lemn, mică şi sculptată. Apăru Romaniţa, soţia feciorului său. Bătrînul întinse mîna să ceară.

— Poftim, bunicule, intraţi, luaţi loc, odihniţi-vă. Tot ne pregătim pentru masă, o să mîncaţi cu noi împreună. Ştiţi, obişnuim să mîncăm cu toţii şi-l aştept pe soţul meu la masă... Dar, bunicule, n-ai pe nimeni care să aibă grijă de dumneata la bătrîneţe ?

— N-am, fiica mea, toţi au murit, am rămas singur.

— Eh, nu-i bine, nu-i bine deloc.

Romaniţa îşi chemă copiii. Avea trei copii şi toţi trei băieţi frumoşi. Îl salutară pe bătrîn şi începură să

o ajute pe mamă la treabă. N-a trecut mult şi apăru şi Alexandru. Devenise bărbat şi se făcuse şi mai frumos. Îl salută pe bătrîn şi-l întrebă cine e, de unde e şi încotro merge. Cînd află că nu are pe nimeni şi că cere de mîncare i se făcu milă de dînsul.

— Dumneata se vede că eşti un om sănătos. Nu vrei să lucrezi ? De-ai şti cîtă nevoie de oameni am aici ! Poate ai să lucrezi cu mine. Dacă nu vrei, o să-i scriu tatei şi o să te ajute. Mi-e dor de tata, dar de atîta muncă, n-am mai apucat să-l văd.

Bătrînului îi dădură lacrimile de bucurie.

— Mulţumesc, fiule, abia răspunse. O să mă gîndesc şi o să-ţi dau răspuns cît mai curînd.

La un moment dat se auzi un strigăt. Nevasta fugea spre copilul ei cel mai mic, pe care-l trimisese după apă, şi care îşi scrîntise piciorul şi plîngea. Cind veni cu copilul în braţe lîngă bătrîn, spuse copilului :

— Rabdă, fiule, te rog, avem musafiri, nu trebuie să te vadă aşa, e ruşine !

La aceste cuvinte, bătrînului începură şi mai tare să-i curgă lacrimile.

După ce prînziră, le mulţumi şi le spuse :

— Vă mulţumesc foarte mult pentru primire şi mîine la prînz o să vă dau răspunsul, dacă pot lucra cu voi sau nu.

Bătrînul plecă fericit.

A doua zi, toţi fiii primiră cîte o scrisoare prin care erau chemaţi de tatăl lor. Era amiază şi soarele dogorea puternic. În faţa casei, pe scaunul de lemn cu trei picioare era aşezat bătrînul.

Andrei se apropie de tatăl său şi îl salută.

Constantin, îmbujorat, îngăimă un bună ziua.

Alexandru, cu paşi hotărîţi, înaintă pe iarbă şi strînse mîna tatălui său.

— Fiii mei, v-am chemat aici să vă anunţ că o să vă împart din nou averea.

Bătrînul se ridică, intră în casă, ieşi îmbrăcat în hainele de cerşetor. Andrei, cînd îl văzu, păli. Constantin, fu cuprins de o furie cumplită. Alexandru i se adresă cu bucurie :

— Tată !

— Ruşine să vă fie, am fost la voi şi v-am cerut un codru de pîine. Tu, Andrei, du-te şi vezi-ţi de bolovanii tăi. Iar tu, Constantine, ai grijă de brazii tăi. Dar tu, fiul meu Alexandru, primeşte-mă în casa ta, ca ajutorul tău de nădejde.

Îl cuprinse în braţe pe Alexandru şi-l sărută.

Ciuperca roşie

Odată, demult, într-o pădure deasă, în care mişunau animale şi păsări, trăia o fată orfană şi de mamă şi de tată. Trăia fericită alături de animalele a căror limbă o înţelegea.

Într-o noapte i se arătă în vis zîna pădurii, care-i spuse :

— Trebuie să cauţi o buturugă putredă, unde creşte ciuperca roşie. Cînd o vei găsi, s-o porţi tot timpul cu tine. Datorită ei toţi cei din jur au să te vadă frumoasă şi au să te iubească.

Dimineaţa, cînd se sculă, nici nu-şi mai aminti de vis. Visele sînt ale nopţii şi cu noaptea se duc.

Într-o zi, pe cînd stătea în pădure păzind capra, auzi tropot de cai. Se ascunse iute într-un tufiş. O armată de oameni se apropia în frunte cu un tînăr chipeş, îmbrăcat în alb. În spatele acestuia, un bătrîn urît şi uscat făcu nişte semne şi de îndată se porniră tunetele, iar vîntul începu să urle. Cînd totul se potoli, pe locul unde fusese prinţul alb se putea vedea un cerb alături de calul lui alb. Fata ieşi repede din tufiş, se apropie de cerb, îl mîngîie şi-i spuse :

— O, cerbule frumos ! Am văzut totul. Aş vrea să te ajut, dar nu ştiu cum.

Nu-şi termină bine vorba, cînd începu din nou să tune. Cerbul şi calul alb dispărură. Nu mică fu tristeţea fetei. Adună toate animalele şi le povesti cele petrecute. Toate îi promiseră ajutor.

În noaptea următoare o visă din nou pe zîna pădurii.

— De ce nu cauţi ciuperca roşie ? Caut-o neapărat !

A doua zi, fata începu să umble după ciupercă dar şi după cerb. De data asta era cu vaca la păscut. Vaca păştea iarba. Culcată pa iarbă, fata privea cerul albastru. Un zgomot o smulse din linişte, şi cînd se ridică văzu că vaca căzuse într-o prăpastie, de unde gemea, parcă strigînd :

—Alisia, Alisia, vino, am găsit ce căutai, vino, am găsit ciuperca roşie !

Dar ea nu putea să coboare. Avea nevoie de elefant ; numai trompa lui îi putea veni în ajutor. Aşteptă jumătate de zi pînă la sosirea acestuia. Cu mare greutate, Alisia ajunse jos, pe fundul prăpastiei. Cînd văzu buturuga putredă, rămase încremenită. Era de culoare maro închis, pe ea străluceau firişoare argintii şi chiar la mijloc creştea o ciupercă roşie de mărimea degetului mic. Alisia o luă cu multă gingăşie şi o băgă în sîn. Trunchiul cel putred dispăru de îndată.

—Alisia, Alisia, ce frumoasă te-ai făcut spuse vaca, dar Alisia nu o auzea, ardea de dorinţa de a vizita peştera care se deschidea în faţa ei.

Pe pereţi, ca nişte ciorchini, erau agăţate pietre strălucitoare, care se legănau în sunetele unei muzici care venea de departe. Culoarea pietrelor era scăldată într-o lumină lăptoasă, alburie. Alisia porni înainte cu curaj, ca vrăjită. Deodată, sunetul pietrelor se auzi mai puternic. Simţi o adiere şi în faţa ei se ivi liliacul, stăpînul peşterii.

— Fată frumoasă, ce cauţi aici ? o întrebă.

— Am fost în căutarea ciupercii roşii şi am găsit-o. Să nu te superi că am cules-o de pe domeniile tale.

—Să ştii că-mi eşti pe plac, pentru că eşti o fată sinceră. Dacă vreodată vei avea nevoie de mine, ia piatra asta verde şi cheamă-mă, dar eu nu pot veni decît noaptea.

Liliacul îşi luă zborul, iar Alisia, cu ajutorul elefantului, se întoarse acasă.

Se scurse multă vreme, cînd, într-o dimineaţă, Alisia văzu în curtea ei un cal alb. Îl recunoscu imediat, se apropie de el.

—Alisia, am venit la tine. Sînt calul prinţului Alb. Nu ştiu de ce s-a întîmplat nenorocirea, dar acum am nevoie de ajutorul tău. Stăpînul meu vrea să-ţi vorbească. Vino, te rog, cu mine !

Alisia, fără nici o şovăire se sui pe cal, acesta îşi luă mare avînt, îşi desfăcu aripile şi îşi luă zborul deasupra norilor. Mai iute ca vîntul se apropia de celălalt capăt al pădurii, unde-i aştepta cerbul. Acesta se bucură mult văzînd-o. Îi spuse de îndată :

—Frumoasă Alisia, fii binevenită, eşti singura fiinţă care m-a văzut cînd s-a întîmplat nenorocirea. Ascultă-mă cu atenţie ! Sînt fiul împăratului Alb. Tatăl meu a avut un frate care a murit lăsînd un copil care a crescut împreună cu mine. Firea noastră este însă complet diferită. Mi-au spun unii oameni şi n-am vrut să cred. Adevărul l-am aflat abia acum. Mi-a pus gînd rău însă de multă vreme. Nu ştiu cum a reuşit să mă preschimbe în cerb. În ultima vreme, se împrietenise cu un bătrîn urît, pe care l-a adus la palat. Deci, trebuie căutat bătrînul, care cunoaşte negreşit taina. Du-te, frumoasă fată, calul meu te va conduce la palat, du-te şi povesteşte totul părinţilor mei şi află ce e cu bătrînul de care ţi-am vorbit !

—Nu, albule prinţ. Mai bine mă duc să intru slugă la palat. O să mă descurc eu.

Îl sărută pe frunte şi porni în zbor pe calul cel alb.

Odată ajunsă la palat, fu pe placul tuturor şi vestea despre neasemuita ei frumuseţe ajunse pînă la vărul Prinţului Alb. Tocmai era în căutarea unei neveste, căci, după trecerea doliului, devenea moştenitorul tronului. Cînd vărul Prinţului Alb o văzu, se îndrăgosti pe loc şi o ceru de nevastă. Alisia era nefericită. Nu se mai bucura de ciuperca roşie, căci

bănuia că totul de la ea i se trage. Nimic nu aflase despre taina cerbului. Nu ştia ce să facă, era disperată, dar îşi aminti de piatra verde dăruită de liliac şi strigă imediat după ajutor. Îndată liliacul sosi în zbor.

— Spune-mi, frumoasă Alisia, ce s-a-ntîmplat ?

— O, liliacule, ceva foarte rău. Vărul cerbului s-a îndrăgostit de mine şi vrea să mă ia de nevastă. Sînt pierdută, eu pe cerb îl iubesc.

— Eh, Alisia, să ne gîndim, să ne chibzuim ! Să ştii că bătrînul cel urît este duhul rău. În schimbul vieţii Prinţului Alb, vărul şi-a vîndut acestuia sufletul. Aşa că viaţa vărului depinde de duhul cel rău. Tu stai liniştită, munceşte ca şi pînă acum. Voi intra eu în camera duhului rău, să aflu unde şi-a ascuns puterea. Dar numai noaptea putem face asta. Dar, la dezlegarea tainei, am să am nevoie de ajutorul tău, eu singur nu mă pot descurca.

A doua noapte, liliacul veni din nou, păzi duhul cel rău şi descoperi că ţinea la piept un picior de iepure învelit în piele de tigru. Povesti tot ce văzu Alisiei.

Trecură cîteva zile. Regele şi regina întrebară de fata cea frumoasă, de care toată lumea vorbea.

— Fată frumoasă, de ce nu vrei să te căsătoreşti cu moştenitorul tronului, o întrebă regina.

— Mărită regină, mi-am dăruit altcuiva inima. E mai bine să mor, decît să mă căsătoresc cu el.

Pe regină o uimi răspunsul fetei şi îi plăcu atît de mult de ea, încît dădu ordin să fie primită printre fetele care o ajutau.

Vărul cel pizmaş se simţi jignit şi în ura sa născocea cele mai urîte răzbunări. Poate ar fi ajuns să le ducă la capăt, dacă oamenii cei simpli, de la palat, n-ar fi ajutat-o şi apărat-o pe Alisia zi de zi. Noaptea o păzea liliacul. Tot el a aflat şi locul unde bătrînul îşi

pregătea otrăvurile sale, ascuns de privirile oamenilor, de lumina zilei.

Cu ajutorul prietenilor ei necuvîntători, fata deschise larg uşile căsoaiei bătrînului vrăjitor. Lumina cea blîndă şi sănătoasă a soarelui pătrunse năvalnic izgonind vrăjile şi aducînd cu ea bucuria vieţii.

Între timp, cerbul se preschimbă în om. Veni de îndată, pe calul cel alb, la palat, şi povesti totul părinţilor săi, care-l credeau mort.

Pregătiră o nuntă strălucitoare, iar Alisia scoase ciuperca de la piept.

— Nu am nevoie de ciuperca roşie. Te-am iubit înainte de a o avea. Mulţumesc zînei pădurii pentru ajutorul dat. Puse ciuperca roşie lîngă buturugă şi amîndouă dispărură pe dată. Fericiţi, se întoarseră acasă unde s-au veselit din toată inima. Să nu mă întrebaţi cîte zile a ţinut nunta. Pot să spun, însă, cu mîna pe inimă că eu la o nuntă mai frumoasă nici că am mai fost.

Cerbul cu coarne de aur

A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar fi povestit. S-a petrecut într-un sătuc înconjurat de munţi, într-o casă aflată la marginea pădurii, trăia un cioban singuratic, singur de tot. Tot timpul era dus cu oile. Îi plăcea să doarmă afară în aer liber şi să privească munţii de care nu se sătura niciodată. Într-adevăr, munţii erau nespus de frumoşi, nespus de falnici, dar nimeni nu se putea lăuda că ar fi ajuns pe piscurile lor. Chiar dacă apucai să urci o vreme, vraja lor te cuprindea şi te atrăgea spre înălţimi, pe cărări tot mai abrupte, pe poteci tot mai înguste. Aşa se face că în fiecare an se spunea că muntele înghite oameni.

Într-o seară, obosit fiind, ciobanul se gîndi să treacă pe acasă. Cînd ajunse, se miră văzînd lumină înăuntru. Se apropie tiptil de geam şi nu-şi crezu ochilor : în casă, domnea peste toate o ordine desăvîrşită, iar la masă, sprijinită într-un cot, stătea o preafrumoasă fată cu părul bălai, dusă pe gînduri, cu privirea pierdută. Ciobanului i se opri respiraţia. Nu-şi putea dezlipi ochii de la frumuseţea fără seamăn a fetei. Nu ştia ce să facă : să intre sau să nu intre ! În vremea aceasta, un zgomot asurzitor îl făcu să întoarcă capul. Cercetă cu privirea, dar nu-i fu dat să vadă nimic. Gîndul la frumoasa fată îl făcu să uite repede, dar cînd îşi aruncă din nou privirea, unde s-o mai găsească ! Fata cea frumoasă dispăruse ! Doar lîngă uşă zări nişte coarne strălucitoare, de aur, şi apoi, uitîndu-se mai bine, văzu un cerb mîndru, care se topi cît ai clipi în întuneric.

Intră în casă, se aşeză pe scaunul încă încălzit şi inima lui se cufundă într-o tristeţe adîncă. Nu mai putea dormi în casă şi, ca şi altădată, se culcă sub cerul liber.

A doua zi, ciobanul o porni pe drumul său obişnuit. Cînd ajunse la marginea satului, zări o mulţime de oameni vorbind.

— Am văzut cu ochii mei ! Avea coarne de aur. Îţi lua ochii, aşa străluceau !

— Şi eu l-am văzut ! A luat-o înspre munte, spuse altcineva.

Ciobanul se întristă şi mai mult. Ştia acum că fata cea frumoasă nu era alta decît... cerbul cu coarne de aur despre care vorbeau sătenii. Mai ştia că oamenii de-acum vor căuta cerbul pînă-l vor găsi şi, în felul acesta, viaţa fetei era în primejdie. Se hotărî s-o pornească în munţi, de unde — aşa după cum se spunea — nimeni nu reuşea să se mai întoarcă.

Iarba verde părea că-i zîmbeşte. Florile, aceleaşi flori ca şi în vale, aveau aici un parfum deosebit.

Păşea înainte, cu bucurie în piept, de parcă cineva anume îl chema sus, cît mai sus. După cîteva ceasuri bune de mers, iarba nu mai era verde, avea o culoare argintie, în aer se simţea o adiere plăcută,care-ţi dădea puterea să mergi mai departe. Îşi dădu însă seama că oile nu-l mai puteau urma şi că o luaseră la goană, către vale. Se opri pentru o clipă, îşi făcu din nou curaj şi o porni înainte, dar abia îşi mai putea ridica piciorul, pămîntul parcă i-l atrăgea ca un magnet. Se simţea fără vlagă. Nu-l părăsea însă chipul fetei şi al cerbului cu coarne de aur. Ajunse, în sfîrşit, sus, într-o poiană, lac de sudoare şi sleit de puteri. Căzu la umbra unui pom ciudat, căci avea frunze lungi, şerpuitoare, şi aşa de roşii cum nu mai văzuse vreodată.

— Oh, pomule, ajută-mă să-l găsesc pe cerbul cu coarne de aur. Arată-mi drumul spre el ! îl rugă ciobanul.

Pomul păru să-l înţeleagă, căci se scutură şi lîngă cioban căzu o frunză roşie ca para focului, pe care era desenat drumul pe care-l avea de urmat. Ciobanul o puse cu grijă la piept, se ridică şi simţind parcă noi puteri o porni spre creasta muntelui. Drumul era şi mai anevoios ca pînă acum. A mers el cît a mers şi nimeni n-ar putea spune cît de departe a ajuns. Adevărul este că n-ar mai fi putut face un pas mai mult. Se întinse din nou pe jos ca să-şi mai tragă sufletul. Cînd îşi reveni, auzi rîsete în jur şi văzu o bătrînă slabă, cocîrjată,care-i spuse :

— Bine-ai venit la noi în munţi, feciorule ! Dacă nu eram eu, erai mort pînă acum. Am să te fac eu bine, fiindcă eşti singurul om care a ajuns pînă la mine.

— O, mătuşico, îţi mulţumesc pentru bunătate, dar am să te rog să mă ajuţi să găsesc...

Bătrîna nu-l lăsă să termine. Începu să rîdă :

— Ştiu eu ce vrei să spui. Ştiu că eşti în căutarea cerbului cu coarne de aur. E fiica împăratului munţilor, dar acum este în vraja unui balaur, care i-a omorît părinţii şi mi-a răpit şi mie feciorii.

Bătrîna începu să plîngă. Lacrimile i se înnodau în barbă.

— Balaurul a cerut-o în căsătorie, dar ea nici n-a vrut să audă. A vrut să-şi ia zilele, dar balaurul, prinzînd de veste, a transformat-o în cerb. Şi acum aşa umblă peste tot. Din cînd în cînd îşi reia chipul de fată, dar numai atunci cînd balaurul e dus departe. Uite aşa, fiule, trăim în sărăcie, nici n-avem ce pune în gură, pentru că toate bucatele se usucă la noi. Se vede treaba că tu eşti un flăcău curajos, am să te ajut — şi lacrimile îi înecară din nou glasul.

— Nu, mătuşico, nu trebuie să plîngi. Am să te ajut eu să-ţi găseşti feciorii.

Trecură zilele. Ciobanul îşi recăpătă puterile, căci bătrîna îl îngriji bine. Mai avea de străbătut o cale lungă şi anevoioasă. Trebuia să treacă peste munţi, peste rîuri şi lacuri. Aflase că balaurul avea totul bine păzit şi prin urmare trebuia să se strecoare cu multă taină prin toate aceste locuri. Nu, nu era uşor, dar ciobanul era curajos. Gîndul lui era numai la cerbul cu coarne de aur şi asta îi dădea noi puteri. Într-o dimineaţă, se trezi înainte ca soarele să-şi arate faţa şi merse să-şi ia rămas bun de la bătrînă.

— Mătuşico, trebuie să plec. Nu mai pot zăbovi.

— Bine, fiule, acum poţi pleca, dar mai înainte vreau să-ţi dau ceva.

Bătrîna **se** apropie **de un** cufăr vechi, prăfuit, ridică capacul **şi** scoase o cutie. O deschise, scoase din ea un lanţ de aur şi un talisman, le puse la gîtul ciobanului şi-i spuse :

— Ţine, fiule, cu astea nu mai ai moarte, să le faci cadou soaţei tale. Ţine şi cuţitul ăsta, e de la răposatul meu soţ, şi ţine minte : o să trebuiască să-l

mînuieşti cu pricepere cînd te vei lupta cu balaurul. Şi să-l biruieşti negreşit, altfel, pe meleagurile astea, nu vom avea niciodată linişte.

Ciobanul îmbrăţişă pe bătrînă şi o porni grăbit la drum.

A mers el cît a mers, pînă a ajuns la malul unui pîrîu. Se aşeză să se odihnească, dar se miră de culoarea roşie a apei. Părea sînge, dar nu era sînge. Se uită pe firul apei, să vadă de unde provenea această culoare. Aşa văzu că în apă zăcea un viţel cu ochii trişti şi plini de suferinţă. Ciobanul îl trase la mal şi-i căută rana. Viţelul încercă să se ridice, dar nu putu. Căzu înapoi şi spuse ciobanului:

— Omule bun, degeaba îmi mai cauţi salvarea. M-a răpus balaurul. Te rog, ai grijă, după moartea mea, să mă înmormîntezi cum se cuvine. Să-mi păzeşti mormîntul pînă ce va creşte pe el un arbust care va face nişte fructe mici roşii. Să le aduni, să le fierbi, iar din zeama lor să faci o băutură care o să poată adormi pe oricine, chiar şi pe balaur. Dacă ai să-l răpui, va fi pentru mine ca a doua viaţă.

Şi viţelul îşi dădu duhul.

Ciobanul făcu întocmai cum îl rugase viţelul. În fiecare dimineaţă uda mormîntul, iar la capătul a două săptămîni, pomul se înălţă şi făcu fructe roşii, din care ciobanul pregăti o zeamă care avea darul să adoarmă adînc pe orişicine.Şi o porni din nou la drum. Ajunse în dreptul unei păduri stufoase de unde se auzeau glasuri de păsărele :

— Ciobanule, ai greşit drumul, uită-te din nou la frunză !

Ciobanul, speriat, o căută, o privi cu atenţie, şi văzu că greşise într-adevăr drumul. Mulţumi cu recunoştinţă păsărelelor.

— Vă mulţumesc mult de tot, păsărele dragi, pentru ajutorul vostru !

Merse zi şi noapte, multe zile şi multe nopţi, după care ajunse la o cetate mare. Era înconjurată de un zid gros şi era păzită de nişte uriaşi. Îşi dădu seama că în faţa lui se afla castelul balaurului. Ştia că îi va fi nespus de greu să pătrundă înăuntru. Trebuia să găsească însă o cale. De aceea, se puse la pîndă şi urmări ceasul la care mîncau paznicii şi cînd se schimbau. Nu i-a fost greu să observe că mîncau enorm de mult, nici mai mult nici mai puţin decît cîte un viţel fiecare. Apoi, cît trebuia să mănînce balaurul ! ? Îşi aminti pe dată de zeama pe care o adusese cu sine : trebuia, pe furiş, să picure din ea în băutura fiecăruia dintre ei. A mai vegheat o noapte, iar pe la cîntători, reuşi să ducă la capăt şi acest lucru. Fu şi el uimit de somnul puternic al acelei fierturi, dar după atîta alergătură în jurul zidului, căzu frînt de oboseală. Se auzi o voce cunoscută, care-i spuse :

— Scoală-te, ciobanule ! Tocmai acum, cînd ai reuşit să ajungi aici te laşi doborît ?

În faţa lui se afla cerbul cu coarne de aur. Se ridică într-o clipă şi vorbi cu capul plecat :

— Frumoasă prinţesă a munţilor, ştiu cine eşti, cunosc povestea ta, vreau să te ajut. Pentru tine am venit în munţi. Dar nu mai ştiu ce trebuie să fac de aici înainte.

— Bunul meu cioban, îţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut. Nu te da însă bătut. Curaj ! Acum poţi intra uşor în curte să pui zeama aceea în apa pe care o bea balaurul. După ce va adormi, te duci repede şi-i salvezi pe cei închişi. Acolo se află şi cei şase băieţi ai bătrînei, care ştiu cum să-l omoare pe uriaş. Eu nu te pot ajuta, trebuie să cobor cît mai repede în vale, căci, dacă stau mai mult, balaurul o să mă simtă. Am să te aştept în căsuţa ta şi o să am grijă de oile tale. Te aştept, bunule cioban, spuse cerbul şi o porni în goană.

Ciobanul, cînd pătrunse în cetate, totul se cutremură în jur.

— E-he-he ! Crezi că nu ştiu cine eşti ? ! Hai să vedem de ce eşti în stare şi la ce-ai venit, strigă balaurul.

Dar ciobanului nu-i fu teamă şi strigă şi el :

— Ce vreau eu ? ! Cine mă întreabă ! Tu care-i urăşti şi-i omori pe oameni, tu care faci numai rele, tu, ce-mi poţi tu face mie, şopîrlă neputincioasă !

Balaurul arunca flăcări pe gură. Ciobanul scoase fulgerător cuţitul, îl înmuie iute în zeamă şi răni limba fiarei. Se scurseră cîteva clipe şi balaurul căzu la pămînt. Ciobanul n-avea timp de pierdut şi fugi spre temniţă, să-i elibereze pe osîndiţi. Odată ajuns, se opri uimit pe loc : o larmă mare, venind dinspre temniţă îl făcu să-şi dea seama că e în primejdie.

— Oameni buni, am venit să vă ajut, acum Balaurul doarme, trebuie să-l omorîm, ajutaţi-mă !

Oamenii se apropiară de el, neîncrezători.

— Staţi, oameni buni ! Omul acesta spune adevărul. Lanţul pe care îl are este de la mama mea, mărturisi unul dintre fraţi.

Toţi s-au convins de adevăr şi alergară să omoare balaurul. Fraţii ştiau că numai focul îl putea ucide şi atunci dădură foc întregului castel. Ardea castelul, au ars şi paznicii, au căzut şi pereţii, şi, peste puţină vreme, în locul castelului, se ridica un morman de cenuşă. De bucurie, oamenii nu mai ştiau ce să mai facă şi încotro s-o apuce. Atunci ciobanul le spuse :

— Duceţi-vă la casele voastre, unde vă aşteaptă soţiile şi fiii voştri.

Apoi se îndreptă către cei şase fraţi şi le mai spuse :

— Iar voi, mulţumiţi în numele meu mamei voastre, că eu sînt tare grăbit. Trebuie să-l găsesc pe cerbul cu coarne de aur, căci viaţa lui e în pericol.

O porni iute spre casă. După trei zile, ajunse la mor- mîntul viţelului. Se aşeză la umbra copacului şi-i mulţumi pentru ajutor. Pomul începu să vorbească :

— Eu trebuie să-ţi mulţumesc, tu eşti cel care ne-a ajutat, cu bunătatea ta, cu curajul tău. Te rog să iei frunza şi, cînd vei avea nevoie de mine, să mă chemi. Şi acuma, drum bun !

Cu paşi grăbiţi, ciobanul coborî în vale. În curtea casei lui văzu o mulţime de oameni. Se apropie speriat :

— Ce s-a întîmplat, oameni buni ?

— O, ciobanule, la tine în casă a intrat cerbul cu coarne de aur şi nu ştim dacă să intrăm sau nu.

— A, asta era, deci. Poate că vi s-a părut.

Intră singur în casă şi o găsi pe prinţesă tremurînd de frică. Cînd îl văzu intrând, îi sări plîngînd în braţe şi-i spuse :

— Bunule cioban, am simţit imediat cînd a murit monstrul : Vecinii tăi m-au văzut cu chip de cerb, dar cînd am pătruns în casă m-am transformat pentru totdeauna în fiinţă omenească. Nu mai vreau să mă întorc în munţi. Vreau să rămîn aici şi să-ţi slujesc toată viaţa.

Ciobanul nu găsea cuvinte ca să-i răspundă.

— Prinţesa inimii mele, nu te las să pleci. Vei rămîne cu mine aici şi eu voi fi cel mai fericit om, dar trebuie să dispară coarnele de aur, trebuie să dovedim oamenilor că aici n-a intrat nici un cerb cu coarne de aur.

În disperarea care îl cuprinse, ciobanul îşi aminti de frunză şi-i ceru ajutorul.

— Sînt aici şi ştiu ce vrei. Imediat coarnele de aur se vor topi , în aer se auzi o voce.

Şi coarnele de aur dispărură fără urmă. Ciobanul ieşi afară, îi invită pe toţi vecinii în casă, spre a se convinge. La vederea preafrumoasei prinţese, toţi au uitat de cerb. A fost o nuntă ca în basme, la care n-a

lipsit nici bătrîna cu cei şase feciori ai ei. Şi nimeni n-ar bănui vreodată că soţia ciobanului era o prinţesă adevărată.

CUPRINS

PETRE ISPIRESCU
Aleodor împărat 5

GH. DEM. TEODORESCU
Viteazul cu mîna de aur 12

C. MCOLÂESCU PLOPŞOR

Cotojman împărat.......................24

ITU MARIA
Feciorut din brusture.. 33
Măgarii..........................49

POVEŞTI CHINEZE
(Repovestite de Eufrosina Dorobanţii)
Grădina zeiţei de jad......**56**
Fata din tablou.. . . **62**
Duhul fructului de ginkgo **72**
Povestea izvorului roşu. **81**
POVEŞTI DIN LATAKIA (SIRIA)
(Repovestite de Durai ia Magdalena)
Regele orb.............................90
Hasan şi împăratul Roşu...........94
Pescarul şi peştele.........100
Pescarul si împăratul **103**
Fapta cea bună 106
Saad şi uriaşul **112**
Grădina de mărgean :.....115
Hasan şi fata împăratului **129**
Abu Daud şi hoţii..........**141**

ZAIRA SAMIIARADZE
Oul de aur................................144

Scoica albă . . . :.............149
Basm georgian **154**
De cînd este cimpoiul instrument muzical....158
Lacul misterios............160
Frăţiorul cel mic 164
Ospitalitate.........................**170**
Ciuperca roşie....................**174**

Cerbul cu coarne de aur**.............178**

Lector: IOANA RICUS
Tehnoredactor: ŞTEFANIA MIHAI
Bun de tipar: 07.08.1981
Coli de tipar: 7 /

Comanda nr. 10 314
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”,
Piaţa Scînteii nr. l, Bucureşti,
Republica Socialistă România